

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ ДОЛИНАТА НА СТРАХА

Превод от английски: Искра Ванкова, —

chitanka.info

ЧАСТ I
ТРАГЕДИЯТА В БЪРЛСТОУН

ПЪРВА ГЛАВА

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕТО

— Склонен съм да мисля, че...

— Ами мисли! — нетърпеливо ме прекъсна Шерлок Холмс.

Смятам, че съм един от най-търпеливите простосмъртни, но да си призная, подразних се от това язвително подмятане. Затова му казах с укор:

— Понякога ставаш малко досаден, Холмс.

Шерлок Холмс обаче беше прекалено погълнат от собствените си мисли, за да откликне веднага на моя протест. Опря ръка на масата, където стоеше недокоснатата му закуска, и се взря в току-що измъкнатото от портфейла му листче. После извади и плика на писмото, вдигна го към лампата и много внимателно го огледа от едната и от другата страна.

— Почеркът е на Порлок — осведоми ме той. — Почти съм сигурен, че почеркът е на Порлок, макар и да съм го виждал само два пъти. Не може да се сбърка това гръцко „ε“, изписано със завъртулка отгоре. Ако наистина е на Порлок, значи е нещо много важно.

Холмс говореше по-скоро на себе си, отколкото на мен, но така ме заинтригува, че престанах да се притеснявам.

— Кой е Порлок? — попитах.

— Порлок, Уотсън, е *nom-de-plume*^[1], просто белег за самоличност, но зад него се крие находчив и потаен човек. В едно предишно писмо откровено ме уведоми, че всъщност не се казва така, и дори ми отправи предизвикателството да го открия сред гъмжилото на милионния град. Но самият Порлок не е от значение, от значение е важното лице, стоящо зад него. Представи си риба лоцман и акула, чакал и лъв, каквото и да е нищожно нещо, съпроводено от нещо застрашително, дори нещо повече, Уотсън, в най-висша степен зловещо. По тази причина Порлок попада в моя обсег. Нали съм ти говорил за професор Мориарти?

— Знаменитият учен престъпник, толкова известен сред мошениците, колкото...

— Засрами се, Уотсън! — промърмори с укор Холмс.

— Канех се само да кажа „колкото неизвестен сред почтените хора“!

— Напредваш! Определено напредваш! — извика Холмс. — Започваш да проявяваш неочаквана склонност към иронични оценки, Уотсън, и ще трябва да си изгради защита. Но когато квалифицираш Мориарти като престъпник, изричаш клевета според буквата на закона, а тъкмо в това се крият великолепието и чудото! Най-великият хитрец на всички времена, организаторът на всевъзможни безчинства, мозъкът, контролиращ подземния свят, който е в състояние да определи щастлива или злочеста съдба на човечеството, такъв е този човек! Той е извън всяко подозрение, критиката не може да го засегне, общува по начин, предизвикващ възхита, и дотолкова умее да се изплъзва, че дори думите, с които го окачества, биха били достатъчни, за да те изправи пред съд, а той да излезе невредим, че и да отмъкне годишната ти пенсия като обезщетение за засегнатата чест. Та нали той е уважаваният автор на „Силата, движеща един астероид“ — книга, съдържаща такива съвършени висини на чистата математика, че според мълвата няма специалист в научния печат, способен да й направи критичен анализ? Може ли да се злослови по адрес на такава личност? Лекарят клеветник и набеденият професор — такива ще бъдат съответните ви роли! Гениално, Уотсън! Но ако имам късмет с някои по-незначителни хорица, ще дойде и нашето време!

— Дано да съм жив да го видя! — извиках с упование. — Та попитах за този Порлок.

— А, да. Човекът на име Порлок е брънка от веригата, по която бързо може да се стигне до едра риба. Между нас да си остане, но Порлок не е съвсем солидна брънка. Всъщност е единственото слабо място във веригата, доколкото успях да я проверя.

— А една верига е здрава колкото най-слабата ѝ брънка!

— Именно, скъпи Уотсън! Затова е толкова важен Порлок. Воден от някакви зачатъчни стремежи за справедливост и благоразумно насърчаван от време на време с банкнота от десет лири, която стига до него по изобретателен начин, един-два пъти той ми е давал ценна предварителна информация. Високата ѝ стойност е именно в това, че не обслужва възмездие, а предугажда и предотвратява

престъпленията. Не се съмнявам, че ако разгадаем шифъра, ще открием, че и това сведение е от естеството, което вече посочих.

Холмс отново оглади листчето върху неизползваната си чиния. Аз се изправих, сведох се над него и втренчих поглед в любопитните писания, които изглеждаха така:

534 K2 13 127 36 31 4 17 21 41
Дъглас 109 293 5 37 Бърлстоун
26 Бърлстоун 9 47 171

— Какво значи това според теб, Холмс?

Явно е опит да се предаде секретна информация.

— Но каква е ползата от шифровано съобщение, ако не се знае шифърът?

— В дадения случай никаква.

— Защо „в дадения случай“?

— Защото за доста шифри мога да намеря ключа толкова лесно, колкото решавам кръстословици. Такива дребни занимания са развлечение за ума и не уморяват. Но тук е друго. Ясно е, че се имат предвид думи от определена страница на някаква книга. Докато не зная за коя страница от коя книга става въпрос, съм безсилен.

— А какво означават имената „Дъглас“ и „Бърлстоун“?

— Очевидно ги няма сред думите на въпросната страница.

— Защо тогава не е посочена книгата?

— Твоята вродена лукавост, драги Уотсън, която толкова радва приятелите ти, несъмнено няма да ти позволи да сложиш в един и същ плик и шифъра, и посланието. Ако ги получи друго лице, с теб е свършено. В случая обаче трябва и двете да пристигнат на погрешния адрес, за да стане беля. Втората поща за деня се бави, но няма да се учудя, ако с нея дойде обяснително писмо или дори самата книга, от която са взети тези цифри.

Изминаха няколко минути и предвиждането на Холмс се сбъдна. Влезе прислужникът Били и връчи очакваното писмо.

— Същият почерк — отбеляза Холмс, като разпечата плика. — Има и подпис — добави той, разгъвайки листа. — Напредваме, Уотсън!

Но когато прочете съдържанието, смръщи чело.

— Господи, какво разочарование! Е, Уотсън, очакванията ни не се оправдаха. Надявам се поне този човек, Порлок, да не пострада.

Писмото гласеше следното:

Уважаеми господин Холмс,

Оставям всичко. Много е опасно, той ме подозира. Усещам, че ме подозира. Дойде при мен съвсем неочаквано, след като вече бях написал адреса на плика и възнамерявах да ви изпратя ключа към шифъра. Едва успях да го прикрия. Ако го бе видял, нямаше да ми се размине. Но по очите му разбрах, че ме подозира. Моля ви, изгорете шифрованата бележка, защото вече не може за нищо да ви послужи.

Фред Порлок

Известно време Холмс мълча. Въртеше писмото в ръце и се мръщеше, вперил поглед в пламъците.

— В крайна сметка може да не е толкова сериозно — каза накрая. — Може да е само израз на гузната му съвест. Понеже си знае, че е предател, прочел е обвинение в очите на другия.

— А другият, предполагам, е професор Мориарти.

— Несъмнено! Когато някой от тази пасмина говори за Него, ясно е кого има предвид. За всички тях той е върховният.

— Но какво би могъл да направи професор Мориарти?

— Хм... Там е работата... Когато имаш насреща си един от най-големите умове на Европа, зад чийто гръб стоят всички сили на мрака, възможностите са безброй. Така че нашият приятел Порлок явно не е на себе си от страх. Ето, сравни почерка на бележката и на адреса върху плика, написан, както той твърди, преди зловещото посещение. Адресът е написан четливо и с твърда ръка. А писмото едва се разбира.

— Защо тогава го е написал? Защо просто не се е отказал?

— Защото се е опасявал, че в противен случай ще се опитам да го издиря и ще му навлека неприятности.

— Разбира се. Естествено — казах аз, взех първата бележка с шифъра и се взрях в нея. — Доста тревожно е, че това листче може да

крие важна тайна, а не е в човешките възможности да бъде разгадана.

Шерлок Холмс отмести закуската и запали противната си лула, другар на дълбоките му размисли.

— Дали е така? — подхвърли той и се облегна назад, загледан в тавана. — Може би нещо убягва от твоя макиавелистки интелект. Да разгледаме проблема в светлината на чистата логика. Човекът има наум книга. Това е нашата отправна точка.

— Доста неопределено звучи.

— Да видим можем ли да ограничим обсега. Струва ми се, че загадката не е съвсем неразрешима, ако се съсредоточим. Имаме ли някакви данни за книгата?

— Никакви.

— Не, не, положението не може да е толкова лошо. Шифрованото послание започва с голяма цифра, с 534, нали? Ще приемем работната хипотеза, че 534 е страницата, към която отправя шифърът. Значи нашата книга се превръща в дебела книга, а това все пак е крачка напред. Какви други сведения имаме за естеството на тази дебела книга? Следващият знак е К2. Как си го обясняваш, Уотсън?

— Несъмнено „Глава 2“.

— Не е „Г2“, а „К2“, Уотсън. Сигурен съм, че ще се съгласиш с мен: щом е посочена страницата, упоменаването на главата е излишно. При това, ако страница 534 ни отвежда само до втора глава, излиза, че първата е непоносимо дълга.

— Значи става дума за колонка! — извиках аз.

— Блестящо, Уотсън! Тази сутрин умът ти реже като бръснач! Ако не става дума за колонка, значи и аз жестоко се лъжа. И така, започваме да си представяме голяма книга с текст, напечатан в две колони, всяка от тях доста дълга, понеже за една от думите, зашифрована в документа, е посочена цифрата 293. Дали с това изчерпваме възможните разсъждения?

— Така ми се струва.

— Грещиш и се подценяваш. Нужно е още едно бляскаво озарение, скъпи Уотсън, още една мисловна светкавица! Ако книгата е рядка, Порлок щеше да ми я изпрати. А намеренията му, преди планът му да бъде осуетен, са били да ми посочи ключа за загадката с това писмо. Така пише в бележката. Това води до заключението, че според Порлок за мен не би било трудно да намеря книгата, която има наум.

Той я притежава, сметнал е, че и аз я притежавам. Накратко, Уотсън, въпросната книга е много често срещана.

— Думите ти звучат приемливо.

— Значи ограничаваме обсега до търсенето на дебела и често срещана книга с текст, напечатан в две колонки.

— Библията! — извиках победоносно.

— Добре, Уотсън, добре! Но не достатъчно добре, ако позволиш. Май не мога да се сетя за книга, за която да има по-малка вероятност да е подръка на професор Мориарти. При това съществуват толкова много издания на Светото писание, че Порлок едва ли е допускал наличието на два екземпляра със съвпадащи страници. А в случая явно става дума за книга със стандартни издания. Порлок е сигурен, че неговата 534 страница ще съвпадне с моята.

— Но книгите, отговарящи на такова условие, са твърде малко!

— Именно. Там е нашето спасение. Търсенето ни се ограничава до стандартно издавани книги, за които се предполага, че всеки може да ги притежава.

— „Брадшоу“!

— Не е толкова лесно, Уотсън. Справочникът на Брадшоу е точен и стегнат, но не достатъчно голям. Подборът на думите трудно може да послужи за съставяне на по-обща послания. Ще изключим „Брадшоу“. За съжаление и речникът е неподходящ по същите причини. Какво ни остава тогава?

— Алманахът!

— Отлично, Уотсън! Улучи право в целта, но ако пък греша, то грешката ми е голяма! Да, алманахът! Нека помислим какви изгледи за успех може да има алманахът на Уитакър. Употребява се често. Има определен брой страници. Напечатан е в две колони. Доколкото си спомням, езикът в началото е доста сдържан, но към края се стига до словоохотливост — каза Холмс и взе тома от писалището си. — Ето ги страница 534 и втората колонка, където, доколкото виждам, голяма част от текста е посветена на търговията и природните богатства на Британска Индия. Записвай думите, Уотсън! Номер 13 е „Махрата“. Май началото не е много окуражително. Номер 127 е „правителство“ — това поне звучи смислено, макар да не личи каква връзка има с нас или с професор Мориарти. Да опитаме отново. Какво прави

правителството на Махрата? Уви! Следващата дума е „четина“. Провалихме се, драги Уотсън! Край!

Холмс изрече тези думи насмешливо, но потрепването на гъстите му вежди ясно издаваше разочарованието и раздразнението му. Стоях обезсърчен и безпомощен и се вирах в огъня. Дългото мълчание изведнъж бе нарушено от Холмс, който внезапно нададе вик, изтича до един шкаф и се обърна с друг том с жълта корица в ръка.

— Плащаме си, Уотсън, защото сме прекалено модерни! — възкликна той. — Изпреварваме времето си и понасяме обичайното наказание. Днес е 7 януари и ние, естествено, сме се снабдили с новия алманах. А Порлок най-вероятно е съставил посланието си по миналогодишния. Несъмнено е щял да ни уведоми, ако беше довършил писмото. Да видим сега какво ще ни донесе страница 534. Номер 13 е „има“, а това е нещо доста по-обещаващо. Номер 127 е „опасност“. „Има опасност“! Ха-ха! — очите на Холмс пламтяха, а тънките му нервни пръсти потрепваха, докато броеше думите. — Гениално! Записвай, Уотсън! „Има опасност, може да дойде много скоро сигурно.“ Следва името „Дъглас“, после „богат място сега в имението Бърлстоун Бърлстоун доверие наложително“. Видя ли, Уотсън?! Какво ще кажеш за чистата логика и нейните плодове? Ако бакалинът продаваше лаврови венци, щях да пратя Били да купи един.

Взирах се в странното послание, което бях записал на коляно върху листа хартия, докато Холмс го дешифрираше.

— Доста странен и заобиколен начин за изразяване на мисли! — казах.

— Напротив, Порлок се е справил учудващо добре — укори ме Холмс. — Когато искаш да изразиш смисъла, използвайки само една колонка, не е възможно да откриеш всички думи, които са ти необходими. Налага се да се осланяш и на интелигентността на кореспондента си. Смисълът е напълно ясен: очакват се неприятности да сполетят някой си Дъглас, намиращ се на посоченото място, богат господин. Порлок е сигурен („сигурно“ е най-близката подходяща дума, която е успял да намери), че това предстои скоро. Това е постигнатият от нас резултат, а анализът, макар и кратък, изискваше доста труд.

Като истински творец, който се радва на сполучливо произведение, и Холмс ликуваше безпристрастно, макар че паднеше ли

под високото равнище, към което се стремеше, го обземаше униние. Посред доволството вратата се отвори и Бил въведе в стаята инспектор Макдоналд от Скотланд ярд.

Историята се случи отдавна, в края на осемдесетте години, когато Алек Макдоналд далеч не беше такава национална знаменитост, каквато е сега. Макар и млад, той се ползваше с доверие в детективските среди и се беше отличил в няколко случая. Високата му кокалеста фигура излъчваше изключителна физическа сила, а едрата му глава и дълбоко разположените под гъстите вежди бляскави очи издаваха остър ум. Беше тих и добросъвестен човек, упорит по природа и говореше с твърд абърдийнски акцент.

На два пъти Холмс му бе помагал да постигне успех в кариерата, оставяйки като награда за себе си само интелектуалната радост от изпълнената задача. По тези причини шотландецът изпитваше дълбока привързаност и уважение към своя колега любител, които изразяваше с доверителното допитване до Холмс при всяко затруднение. Посредствеността не признава нещо по-високо от себе си, но талантът мигновено оценява гения, а Макдоналд бе достатъчно добър професионалист, за да е в състояние да проумее, че не е унизително да се търси съдействие от човек, неповторим в Европа както със заложите, така и с опита си. Холмс не бе склонен да създава приятелства, но проявяваше търпение към високия шотландец и затова се усмихна, когато го видя.

— Ранно пиле сте, господин Мак — каза му той. — Желая ви успех с червеите, но се опасявам, че появата ви говори за някаква беда.

— Ако бяхте казали „надявам се“ вместо „опасявам се“, според мен щяхте да сте по-близо до истината, господин Холмс — отвърна инспекторът, усмихвайки се многозначително. — Е, може би една глътка ще прогони суровия утринен хлад. Не, няма да пуша, благодаря. Трябва да бързам, защото първите часове в едно разследване са скъпоценни, както вие най-добре знаете. Но... но...

Инспекторът внезапно млъкна, изумено вторачен в листа на масата, на който бях записал тайнственото послание.

— Дъглас! — заекна той. — Бърлстоун! Та това е магия, господин Холмс! Боже Господи, откъде са се появили при вас тези имена?!

— Това е шифър, който ни се наложи да разгадаем с доктор Уотсън. Но за какво става дума?

Инспекторът местеше изумения си поглед от единия на другия.

— Нощес господин Дъглас от имението Бърлстоун е бил убит по ужасен начин! — каза той.

[1] Псевдоним (фр.) — Б.пр. ↑

ВТОРА ГЛАВА

ШЕРЛОК ХОЛМС ДЪРЖИ РЕЧ

Настъпи един от онези драматични мигове, които осмисляха живота на моя приятел. Ще преувелича, ако кажа, че бе шокиран или дори развълнуван от изумителното съобщение. Без да притежава и помен от жестокост в характера си, той несъмнено отдавна беше обръгнал на силни преживявания. И все пак, ако чувствата му бяха притъпени, то интелектуалният му усет бе извънредно остър. По лицето му нямаше и следа от ужаса, който аз самият изпитах при краткото изявление на Макдоналд, изражението му по-скоро беше като на заинтригуван химик, наблюдаващ как кристалчетата заемат местата си в един наситен разтвор.

— Забележително! — възкликна той. — Забележително!

— Не изглеждате изненадан.

— Заинтригуван съм, господин Мак, но не може да се каже, че съм изненадан. Защо да съм изненадан? Получил съм анонимни сведения от източник, за който зная, че е важен, с предупреждение, че над определено лице виси опасност. След час научавам, че опасността се е материализирала и че човекът не е жив. Заинтригуван съм, но както разбирате, няма как да съм изненадан.

И съвсем накратко обясни на инспектора с какви факти разполагаме по отношение на писмото и шифъра. Макдоналд седеше, опрял брадичка на ръцете си, със свъсени гъсти русоляви вежди.

— Каня се да отида в Бърлстоун — започна той. — Дойдох да ви попитам дали не желаете да ме придружите с вашия приятел. Но от думите ви разбирам, че може би ще свършите по-добра работа в Лондон.

— Не съм на същото мнение — каза Холмс.

— Дявол да го вземе, господин Холмс! — извика инспекторът. — След ден-два вестниците ще са пълни с Бърлстоунската загадка, но няма това ще е загадка, щом има човек в Лондон, който е предсказал престъплението още преди да бъде извършено? Трябва само да се доберем до подателя и останалото ще последва от само себе си.

— Несъмнено, господин Мак. Но как възнамерявате да стигнете до така наречения Порлок?

Макдоналд обърна писмото, което Холмс му бе подал.

— Клеймото е от Камбъруел. Това не ни помага много. Казвате, че Порлок е псевдоним. Май няма за какво да се захванем. Не споменахте ли, че сте му изпращали пари?

— Да, на два пъти.

— А как?

— В банкноти до пощата в Камбъруел.

Направихте ли си труда да проверите кой ги прибира?

— Не.

Инспекторът, изглежда, се изненада, стори му се невероятно.

— А защо?

— Защото винаги държа на думата си. Когато ми писа за пръв път, му обещах, че няма да правя опити да го издирвам.

— Смятате ли, че зад него стои някой?

— Сигурен съм.

— Имате предвид професора, чието име споменахте?

— Именно!

Инспектор Макдоналд се усмихна, а единият му клепац потрепна, когато ме погледна.

— Няма да крия от вас, господин Холмс, в детективския отдел на полицията се смята, че по отношение на този професор сте прекалено чувствителен. Самият аз направих известни проучвания. Професор Мориарти изглежда много почтен, ерудиран и талантлив човек.

— Радвам се, че оценявате по достойнство таланта му.

— Е, как да не го оценя! След като научих мнението ви, се постарях да се срещна с него. Разговаряхме за затъмненията. Не ми е ясно как стигнахме до тази тема, но професорът имаше фенер с отражател и глобус, така че мигом обясни явлението. Даде ми да прочета една книга. Не се срамувам да призная, че малко надхвърляше възможностите ми, макар да съм получил добро образование в Абърдийн. От професора би излязъл добър проповедник с това изпито лице, бяла коса и бавен говор. Когато на раздяла сложи ръка върху рамото ми, все едно беше баща, който благославя сина си, преди да го пусне в студения жесток свят.

Холмс се засмя, потри ръце и каза:

— Забележително! Забележително! А сега искам да ви попитам, драги Макдоналд, дали това приятно и вълнуващо събеседване е станало, както предполагам, в кабинета на професора?

— Да, там бяхме.

— Хубава стая, нали?

— Много хубава, направо красива, господин Холмс.

— Вие седяхте пред писалището му, нали?

— Точно така.

— Слънцето светеше в очите ви, а неговото лице беше в сянка, нали?

— Беше вечер, но, доколкото си спомням, лампата бе обърната към мен.

— Естествено. А забелязахте ли една картина над главата на професора?

— Малко неща убягват от погледа ми, господин Холмс. Може би съм се научил от вас. Да, видях тази картина, изобразява млада жена, подпряла главата си с ръце. Сякаш поглежда крадешком към зрителя.

— Художникът е Жан Батист Грьоз.

Инспекторът се постара да се престори на заинтригуван.

— Жан Батист Грьоз — продължи Холмс, като склочи пръсти и се облегна назад — е френски художник, чийто силен период е от 1750 до 1800 година. Разбира се, имам предвид професионалната му кариера. Днешната критика изцяло потвърждава високото мнение на съвременниците му за него.

По погледа на инспектора си личеше, че не може да се съсредоточи.

— А не е ли по-добре... — започна той.

— Тъкмо това правим — прекъсна го Холмс. — Всичко, което казвам, има много пряко и жизненоважно отношение към онова, което вие нарекохте Бърлстоунската загадка. В известен смисъл дори може да се приеме, че е нейната сърцевина.

Макдоналд се поусмихна и ме погледна умоляващо.

— Вашата мисъл е малко бърза за мен, господин Холмс. Изпускате по някой и друг момент и аз не мога да свържа останалото. За Бога, какво общо има между този някогашен художник и произшествието в Бърлстоун?

— Натрупването на знания е от полза за детективите — подхвърли Холмс. — Дори нещо тривиално, като факта, че през 1865 година на разпродажбата в Порталис картината на Грьоз, озаглавена „La Jeune Fille a l'Agneau^[1]“, е била оценена на милион и двеста хиляди франка, значи за над четирийсет хиляди лири, може да наведе човек на определени размисли.

Май бе точно така. Инспекторът, изглежда, искрено се заинтересува. Холмс продължи:

— Позволете да ви напомня, че доходите на професора могат да се уточнят в няколко солидни справочника. Възлизат на седемстотин лири годишно.

— Тогава как е платил за...

— Именно! Как?

— Изумително! — замислено каза инспекторът. — Продължавайте нататък, господин Холмс. Крайно съм заинтригуван. Такава проникателност!

Холмс се усмихна. Като всеки истински артист винаги се радваше на неподправеното възхищение.

— Ами Бърлстоун? — попита той.

— Има време — каза инспекторът, като погледна часовника си. — Долу ме чака кабриолет, а до гара „Виктория“ са не повече от двамайсет минути. Но да се върнем към картината. Вие май споменахте, господин Холмс, че сте се срещали с професор Мориарти.

— Не, не съм.

— Тогава откъде познавате къщата му?

— А, това е друг въпрос. Бил съм в дома му три пъти под различен претекст, тръгвайки си, преди той да се прибере. Първия път... Но май е по-добре да не разказвам за първия път на полицейски служител. А последния път си позволих и да прегледам книгата му. Резултатът беше съвсем неочакван.

— Намерихте компрометиращи материали, така ли?

— Нищо подобно. Тъкмо това ме изуми. Както и да е, сега разбирате защо портретът е от значение. Той е доказателство, че професорът е много богат човек. А как е натрупал богатството си? Не е женен. По-малкият му брат е началник на гара в Западна Англия. Професорът печели седемстотин лири годишно. А притежава картина на Грьоз.

— Е, и?

— Положително се досещате за връзката.

— Значи според вас той има големи доходи, които си осигурява по незаконен начин?

— Именно. Естествено, имам и други основания да мисля така, десетки дребни нишки, водещи сякаш към средата на паяжината, където се спотайва, без да помръдва, тази отровна твар. Споменах Гръоз само защото е попаднал в обсега на собствените ви наблюдения.

— Е, господин Холмс, признавам, че всичко това е интересно, повече от интересно, направо забележително. Но ако е възможно, да поизясним нещата. Откъде идват парите: от подправяне на документи, от фалшифициране на банкноти, от кражби с взлом?

— Познат ли ви е Джонатан Уайлд?

— Май съм чувал това име. Не е ли герой от роман? Нямам високо мнение за детективите от романите. Разгадават какво ли не, а ти не разбираш как го правят. Сякаш се постига с вдъхновение, а не с работа.

— Джонатан Уайлд не е детектив и не е герой от роман. Той е голям престъпник от миналия век, има сведения за него някъде от 1750 година.

— Значи няма да ми е от полза. Аз съм практичен човек.

— Господин Мак, най-практичното нещо, което можете да направите в живота си, е да се затворите за три месеца и да четете по дванайсет часа на ден документация за извършени престъпления. Всичко се повтаря в затворен кръг, дори случаят Мориарти. Джонатан Уайлд е бил тайната движеща сила на лондонския престъпен свят, отдавал срещу комисииона от петнайсет процента ума и организаторските си способности. Старото колело се върти и оста е същата. Ставало е някога, става и сега, ще става и в бъдеще. Ще ви кажа едно-две неща за Мориарти, които може би ще ви заинтересуват.

— Не се съмнявам.

— За сведение известна ми е първата брънка от веригата. В единия ѝ край е този отклонил се от правия път Наполеон, а в другия — стотина пропаднали побойници, джебчии, изнудвани и шмекери, извършили заедно с него каквито си щете престъпления. За хората му отговаря полковник Себастиан Моран, който също като Мориарти не излиза наяве и е недосегаем за закона. Знаете ли колко му плаща?

— Ще ми се да науча.

— Шест хиляди лири годишно. Плаща за ума му, нали разбирате, американският принцип в бизнеса. Узнах тази подробност съвсем случайно. Полковникът получава повече от министър-председателя. Това ви дава представа, какви средства стигат до Мориарти и с какъв размах действа той. И още нещо: неотдавна си поставих за цел да проследя някои от чековете, с които плаща професорът. Невинните чекове, с които урежда сметките на домакинството си. Бяха теглени от шест различни банки. Това прави ли ви някакво впечатление?

— Естествено, странно е! Но на какви мисли ви навежда?

— Мориарти не иска да се знае за богатството му. Никой не бива да е наясно с какви средства разполага. Сигурен съм, че банковите му влогове са поне двайсет, очевидно по-голямата част от състоянието му е в чужбина, в Дойче банк или в „Креди Лионе“. Ако някога можете да отделите време, една-две години например, съветвам ви да проучите професор Мориарти.

С напредването на разговора интересът на инспектор Макдоналд постепенно се беше засилил, той направо бе слисан. Но сега практичният му шотландски ум рязко го върна към действителността и към пряката му задача.

— Все пак това може да почака — каза той. — Разказахте ни любопитни неща, господин Холмс, но се отклонихме. От значение е само забележката ви, че има някаква връзка между професора и престъплението. На този извод ви навежда предупреждението, изпратено от въпросния Порлок. Можем ли да изведем някакви практически изводи за конкретния случай?

— Можем да си изградим мнение за мотивите. Доколкото схванах от първоначалните ви думи, убийството е непонятно, или по-скоро — не може да бъде обяснено. Значи ако допуснем, че извършителят на престъплението е онзи, към когото сме насочили подозрението си, възможно е да има два различни мотива. Най-напред трябва да ви кажа, че Мориарти управлява с желязна ръка хората си. Въвел е изключителна дисциплина. В неговия кодекс има само едно наказание — смърт. Можем да предположим, че убитият, на име Дъглас, чиято бъдеща съдба се е знаела от един подчинен на архипрестъпника, по някакъв начин се е провинил пред своя шеф.

Последвало е наказание, за което са научили всички, за да им се внуши страх от смъртта.

— И това е първото ви предположение, господин Холмс?

— Второто ми предположение е, че убийството е било осъществено от Мориарти в процеса на обичайната работа, която са вършили. Има ли обир?

— Нямам такива сведения.

— В противен случай убийството би било извън първата хипотеза и в подкрепа на втората. Мориарти може би се е наел да го организира с обещанието да получи дял от плячката или пък му е била платена съответна сума, за да го извърши. Възможни са и двата варианта. Но каквато и да е истината, дори да има и трета комбинация, трябва да търсим решението в Бърлстоун. Ала аз достатъчно добре познавам човека и не очаквам да открием следа, която да води към него.

— Значи трябва да отидем в Бърлстоун! — извика Макдоналд и скочи от мястото си. — Боже, не знаех, че е станало толкова късно. Мога да ви дам, господа, само пет минути, за да се пригответе.

— Повече от достатъчно за двама ни — Холмс скочи, смъкна халата и си облече палтото. — А на път за там, господин Мак, ще бъдете така добър да ми разкажете всичко от начало до край.

Оказа се, че „всичко от начало до край“ е твърде малко и никак не отговаря на очакванията, но все пак беше достатъчно, за да ни убеди, че случаят заслужава най-голямо внимание от страна на експерта. Докато научаваше оскъдните, но забележителни подробности, Холмс се оживи и взе да потрива тънките си длани. Назад оставаха безплодните седмици, най-сетне се бе появил случай да бъдат разгърнати изключителните способности на Холмс, а те, както е с всички забележителни дарби, бяха започнали да изнервят притежателя им поради бездействие. Ако не се употребява, умът, който реже като бръснач, затъпява и ръждясва.

Очите на приятеля ми блестяха, бледите му страни придобиха по-топъл тон, а съсредоточеното му лице бе озарено от вътрешна светлина — той откликваше на повика. Холмс седеше в кабриолета, наведен напред, и слушаше с внимание краткото изложение на Макдоналд за проблема, който ни очакваше в Съсекс. Сведенията на инспектора, както той ни обясни, се основаваха изцяло на писмено

донесение, изпратено му по ранния сутрешен влак. Уайт Мейсън, местният полицаи, бил негов личен приятел и уведомил Макдоналд много по-бързо, отколкото обикновено провинцията се свързва със Скотланд ярд, молейки го за съдействие. Много често викат столичния експерт, когато дирята вече е заличена. Писмото, което инспекторът ни прочете, гласеше следното:

Скъпи инспектор Макдоналд,

Официалното искане за услугите ви е в отделен плик, а настоящото писмо е само за ваше сведение. Телеграфирайте ми кой сутрешен влак за Бърлстоун можете да вземете, за да ви посрещнем — аз или, ако съм зает; някой друг. Случаят е като гръм от ясно небе. Не губете нито миг, елате веднага. Ако можете да доведете господин Холмс, моля, поканете го, мисля, че ще бъде заинтригуван. Ако нямаше труп, можеше да се приеме, че всичко се свежда до театрален ефект. Повярвайте ми! Беше като гръм от ясно небе.

— Приятелят ви явно не е глупав — подхвърли Холмс.

— Не е, сър. Дори според мен Уайт Мейсън е много буден човек.

— А знаете ли нещо повече?

— Само че ще ни съобщи подробностите, когато пристигнем.

— Тогава откъде сте осведомен за господин Дъглас и за това, че е бил убит по жесток начин?

— От доклада. Не пише „по жесток начин“, това не е официален термин. Съобщава се името Джон Дъглас. Уточнява се, че раните са в главата, от огнестрелно оръжие. Споменава се и часът, когато е вдигната тревога — малко след полунощ. Добавено е, че явно е извършено убийство, но никой не е арестуван и обстоятелствата са твърде смущаващи и необичайни. Това е всичко, с което разполагаме засега, господин Холмс.

— Тогава, с ваше позволение, да спрем дотук, господин Мак. Изкушението да се градят несъстоятелни теории върху недостатъчни данни е проклятието на нашата професия. Засега виждам само две

сигурни неща: голям ум в Лондон и убит човек в Съсекс. Налага се да проследим какво ги свързва.

[\[1\]](#) Момиче с агънце (фр.) — Б.пр. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

ТРАГЕДИЯТА В БЪРЛСТОУН

Сега ще помоля да ми разрешите за миг да насоча скромния си талант към описание на събитията, които се бяха случили, преди да пристигнем на местопроизшествието, в светлината на направените по-късно от нас разкрития. Само по този начин читателят ще може да си състави мнение за участниците, както и за необикновената обстановка, повлияла върху съдбите им.

От паметивека селцето Бърлстоун представлява група скупчени, наполовина дървени къщи до северната граница на графство Съсекс. От векове не се е променяло, но през последните няколко години живописният му облик и разположението привличат заможни заселници, чиито разкошни домове надзъртат от околните гори. Местните хора смятат, че тези гори съставляват самият край на огромния Уийлдски лес, който постепенно оредява, преминавайки в карстовите долини на север. Появили са се и много магазинчета, за да задоволят нуждите на нарасналото население, така че може би има изгледи скоро от затънтено селце Бърлстоун да се превърне в модерен град. Мястото е център за голяма част от областта, понеже Тънбридж Уелс, най-близкото по-значително селище, е на двайсетина километра източно, оттатък границата с Кент.

На около километър от селцето сред древен парк, известен с буковете си, е разположено имението Бърлстоун. Част от вековните му сгради датират още от времето на първия кръстоносен поход, когато Хюго Капски построил крепост посред земите, подарени му от Червения крал. Крепостта била унищожена от пожар през 1543 г. Няколко почернели от дима крайъгълни камъка били използвани по времето на Джеймс, когато върху развалините на феодалната крепост била издигната тухлена сграда. С множеството си фронтони и ромбоидни прозорчета замъкът до голяма степен пазеше първоначалния си вид от началото на XVII век. Външният от двата рова, защитавали някогашния му войнствен собственик, бе пресъхнал и сведен до скромната роля на зеленчукова градина. Вътрешният ров,

широк десетина метра, но дълбок сега не повече от метър, все още ограждаше къщата. Пълнеше се от поток, който се вливаше от едната и се оттичаше от другата страна, така че оскъдната вода, макар и мътна, не бе застояла и опасна за здравето. Прозорците на приземния етаж се намираха на две педи над водата. Единственият достъп до замъка беше подвижният мост с отдавна ръждясали и изпочупени вериги и барабан за вдигане и спускане. Но последните обитатели на имението с характерната им енергичност бяха оправили всичко и мостът не само можеше да се вдига, но и действително се оказа, че вечер се вдига, а сутрин — спуска. Така чрез възобновяване на обичая от старите феодални времена нощем имението се превръщаше в остров и това имаше най-пряко отношение към загадката, която скоро щеше да привлече вниманието на цяла Англия.

Когато семейство Дъглас купило имението, замъкът бил необитаван от няколко години и заплашвал да се превърне в живописна развалина. Семейството се състояло само от двама души: Джон Дъглас и съпругата му. Дъглас бил забележителен човек и като характер, и като външност — петдесетинагодишен, с волева челюст, сурово лице и прошарени мустаци, особено остър поглед на сивите очи и жилесто пъргаво тяло, незагубило нищо от младежката си сила и енергичност. Бил весел и добронамерен към всички, но с донейде груби обноски, които създавали впечатлението, че е запознат с живота в много по-нискостоящи кръгове от изисканото съсекско общество.

И макар че по-образованите му съседи гледали на него сдържано и с известно любопитство, Дъглас скоро си спечелил популярност сред местните жители, защото внасял големи суми за всякакви начинания, посещавал концертите и другите сбирки и понеже имал тенор с изключително богат регистър, винаги с готовност изпявал по нещо. Изглежда, имал много пари, говорело се, че ги бил натрупал от добив на злато в Калифорния, понеже, както си личало от говора им — неговия и на жена му, двамата били прекарвали част от живота си в Америка. Доброто впечатление, създадено от щедростта и непринуденото държане към простите хора, се засилило от репутацията, която си спечелил с пълното си безразличие към опасностите. Не бил добър ездач, а участвал във всички състезания и в желанието си да мери сили с най-добрите често падал и по чудо оцелявал. Когато избухнал пожар в дома на викария, пак той се

открил с безстрашното си, като влязъл повторно в пламъците, за да изнесе още покъщнина, след като местната противопожарна бригада сметнала това за невъзможно и се отказала. Така само за пет години Джон Дъглас станал известна личност в Бърлстоун.

Съпругата му също била популярна, при все че английските обичаи не поощряват общуването с нови заселници, които нямат съответни препоръки. За нея това нямало особено значение, понеже по природа била доста затворена и, както изглежда, се била посветила изключително на съпруга си и на домашните задължения. Знаело се, че е англичанка и че се била запознала в Лондон със съпруга си, по това време вдовец. Беше красива жена — висока, смугла и стройна, с двайсетина години по-млада от Дъглас, без това несъответствие да нарушава разбирателството в семейния им живот. И все пак от време на време хората, които ги познавали по-отблизо, забелязвали, че съгласието между двамата не е пълно — смятали, че жената или премълчава нещо за предишния живот на съпруга си, или (което е вероятно) че не е съвсем наясно с него. Някои по-наблюдателни хора също така виждали и коментирали, че понякога госпожа Дъглас проявявала признаци на нервност — силно се тревожела всеки път, когато съпругът ѝ се забавял от някое пътуване. В едно спокойно кътче, където всяка клюка се посреща жадно, тази слабост, характерна за господарката на имението, не останала незабелязана и дори придобила огромно значение в спомените на хората след събитията.

Замъкът имал още един обитател, не постоянен, но присъствието му по време на странните произшествия, които предстои да разкажа, стана причина името му да се узнае от обществеността. Това е Сесил Джеймс Баркър от Хейлс лодж, Хампстед. Високата отпусната фигура на Сесил Баркър често се забелязвала на главната улица в село Бърлстоун, защото Баркър бил нередък гост в имението. Той се оказа единственият приятел на господин Дъглас, появил се в новото му английско обкръжение от миналия му, неизвестен живот. Самият Баркър несъмнено бил англичанин, но от думите му се разбрало, че се е запознал с Дъглас в Америка и там бил общувал отблизо с него. Изглежда, бил състоятелен човек и като че ли нямал семейство. Бил по-млад от Дъглас, най-много четирийсет и пет годишен, висок, строен, широкоплещест. Лицето му на борец било гладко избръснато, с рунтави черни вежди и властни тъмни очи, с които дори без помощта

на извънредно яките си ръце би могъл да си проправи път през враждебно настроена тълпа. Не яздеш и не ловувал, а прекарвал времето си в разходки с лула в устата около старото село или обикалял с файтон красивите околности било със своя приятел, било със съпругата му, когато той отсъствал. Икономът Еймс каза за него: „Приятен и щедър господин, но, ей Богу, не бих му се изпречил на пътя.“ Баркър се държал сърдечно и приятелски с Дъглас, не по-малко близък бил и със съпругата му, което, изглежда, понякога предизвиквало яда на съпруга, така че дори слугите усещали раздразнението му. Това бил третият обитател на дома, когато настъпила бедата. От останалите е достатъчно да споменем педантичния, достолепен и способен Еймс и госпожа Алън, пищна жена с весел нрав, която облекчавала господарката от някои домашни грижи. Другите шестима слуги нямат връзка със събитията от нощта на шести януари.

Първият тревожен сигнал стигнал до малкия местен участък с началник сержант Уилсън от съсекската полиция в двайсет и три часа и четирийсет и пет минути. Сесил Баркър, силно развънуван, яростно започнал да звъни на вратата: в имението Бърлстоун се била разиграла ужасна трагедия, Джон Дъглас бил убит. Само това успял да изрече и после бързо се завтекъл обратно към имението, последван не след дълго от полицейския сержант, който пристигнал на местопрестъплението малко след полунощ, като преди това бил уведомил местните власти, че се е случило нещо сериозно.

Когато сержантът стигнал до имението, мостът бил спуснат, лампите — запалени и цялата къща изглеждала завладяна от суматоха и силна тревога. Слугите се тълпели в коридора пребледнели, уплашеният иконом кършел ръце на прага. Само Сесил Баркър се владеел. Отворил най-близката до входа врата и поканил сержанта да го последва. В същия миг пристигнал от селото и доктор Уд, енергичен и способен лекар. Тримата влезли във фаталната стая, а обзетият от ужас иконом вървял по петите им и затворил вратата, за да скрие от очите на прислужничките ужасната гледка.

Убитият лежал по гръб сред стаята. Бил облечен само в розов, халат върху нощната риза. На босите си крака имал меки чехли. Докторът коленичил до тялото и го осветил с оставения на масата фенер. Един поглед бил достатъчен на лечителя, за да разбере, че не

може с нищо да помогне. Трупът изглеждал страшно. Върху гърдите му лежало причудливо оръжие — пушка с цеви, прерязани на трийсет сантиметра от спусъците. Било ясно, че е стреляно отблизо и че целият заряд е попаднал в лицето на убития, от което главата била едва ли не цялата отнесена. Спусъците били вързани един за друг с тел, така че двете цеви да изгърмят едновременно.

Местният полицаи се притеснил, обезпокоен от огромната отговорност, която изневиделица го връхлитала.

— Няма да пипаме нищо, докато не дойдат началниците ми — шепнел той, без да откъсва ужасен поглед от главата на убития.

— И досега не е пипано нищо — осведомил го Сесил Баркър. — Имах грижата за това. Виждате всичко така, както го открих аз.

— Кога се случи? — попитал сержантът и извадил бележника си.

— Точно в единайсет и половина. Още не се бях съблякъл за сън, седях до камината в стаята си, когато чух изстрела. Не беше много силен, някак глухо прозвуча. Хукнах надолу по стълбите, сигурно съм влязъл след трийсет секунди.

— Вратата отворена ли беше?

— Да. Клетият Дъглас лежеше точно както го виждате сега. На масата гореше свещта, която бе взел за спалнята си, а аз запалих лампата малко след това.

— Никого ли не видяхте?

— Не. Чух, че госпожа Дъглас слиза по стълбите след мен, и изтичах навън, за да ѝ попреча да види ужасната гледка. Дойде прислужничката госпожа Алън и я отведе. Пристигна и Еймс, с когото отново изтичахме до стаята.

— Но нали, както съм чувал, мостът се вдига нощем?

— Да, беше вдигнат, аз го спуснах.

— Тогава как е възможно убиецът да е избягал? Дума да не става! Сигурно господин Дъглас се е застрелял.

— Това беше първата ми мисъл. Но погледнете! — и Баркър дръпнал завесата, зад която се показал широко отворен висок прозорец с ромбоидни стъкла. — Погледнете и това! — и той приближил фенера, който осветил петно кръв, като следа от ток на ботуш, върху дървения перваз. — Някой е стъпил тук, за да излезе.

— Искате да кажете, че някой е прегазил през рова?

— Точно така.

— Излиза, че когато сте влезли в стаята половин минута след убийството, убиецът е бил във водата!

— Сигурен съм в това. Боже, защо не изтичах до прозореца! Но както виждате, покрит е със завеса и не се сетих. После чух, че идва госпожа Дъглас, и исках да ѝ попреча да влезе. За нея щеше да е ужасно.

— И още как! — казал лекарят, вперил поглед в обезобразената глава и страшните следи наоколо. — Не съм виждал такова нещо, откакто се случи тежката железопътна катастрофа в Бърлстоун.

— Кажете ми, моля... — започнал полицейският сержант, чийто здрав селски разум се завърнал към отворения прозорец. — Добре, съгласен съм, че човекът е избягал, прегазвайки рова, но кажете ми как е влязъл в къщата, след като мостът е бил вдигнат?

— Това е въпросът — казал Баркър.

— Кога е бил вдигнат мостът?

— Малко преди шест часа — обяснил икономът Еймс.

— Чувал съм, че обикновено го вдигат по залез — продължил сержантът. — Сега слънцето залязва почти в четири и половина, а не в шест.

— Госпожа Дъглас беше поканила гости на чай — казал Еймс. — Не можехме да вдигнем моста, преди да си отидат. След това аз лично го вдигнах.

— Значи излиза, че ако е идвал външен човек, той би трябвало да е минал по моста преди шест часа, а после се е крил, докато господин Дъглас не е влязъл в стаята след единайсет часа.

— Така е! Господин Дъглас обикаляше къщата всяка вечер преди лягане, за да провери дали няма забравени лампи. Затова е влязъл тук. Убиецът го е чакал и го е застрелял. После се е измъкнал през прозореца, но е оставил оръжието си. Така е било, струва ми се, нищо друго не би съответствало на фактите.

Сержантът вдигнал една визитка, паднала на пода до трупа. На нея с разкривен почерк били изписани с мастило инициалите Д. В. и под тях цифрата 341.

— Какво е това? — показал той картичката.

Баркър я погледнал с любопитство и рекъл:

— За първи път я виждам. Сигурно е останала от убиеца.

— Д. В., 341. Нищо не разбирам — чудел се сержантът, докато въртял визитката в ръце. — Какво е това Д. В.? Сигурно нечи инициали. А вие какво държите, доктор Уд?

Лекарят държал един доста голям чук, който бил вдигнал от килимчето пред камината. Тежък работен чук. Сесил Баркър посочил кутия с гвоздеи с бронзови главички върху полицата над камината.

— Вчера господин Дъглас разместваше картините — казал той.

— С очите си го видях. Беше се качил на стол и закачваше голямата картина на стената. Това обяснява наличието на чука.

— Най-добре да го оставим върху килимчето, където си беше — в недоумение се почесал по главата сержантът. — Ще трябва да дойдат най-големите умове от полицията, за да разплетат тази история. Няма начин да не стигне до Лондон — добавил той, взел фенера и бавно тръгнал из стаята. — Виж ти! — извикал подир малко и развълнувано дръпнал завесата на прозореца на една страна. — В колко часа дръпнахте завесите?

— Когато запалихме лампите — обяснил икономът. — Малко след четири.

— Явно някой се е крил тук — рекъл сержантът и приближил фенера до пода. В ъгъла ясно личали следи от кални ботуши. — Държа да ви кажа, че това подкрепя вашата теория, господин Баркър. Изглежда, човекът е влязъл в къщата, след като са били спуснати завесите, след четири и преди шест, когато са вдигнали моста. Вмъкнал се е в тази стая, понеже е първата, която се е изпречила на пътя му. Нямало е къде да се скрие, затова се е заврял зад завесата. Така всичко се изяснява. Сигурно е искал да ограби къщата, но господин Дъглас случайно се е натъкнал на него, негодникът го е убил и е избягал.

— Така си го обяснявам и аз — съгласил се Баркър. — Само че не губим ли ценно време? Не трябва ли да претърсим наоколо, преди убиецът да се е измъкнал?

За миг сержантът се замислил.

— Преди шест часа сутринта няма влакове, така че не може да замине с влак. Ако тръгне по шосето, както е окалян, не е изключено някой да го забележи. Все едно. Аз самият не мога да напусна това място, преди да ме сменят. Но според мен не бива никой да тръгва, преди да си изясним положението.

Докторът внимателно оглеждал тялото, светейки си с фенера.

— А този белег какъв е? — попитал. — Възможно ли е да има някаква връзка с престъплението?

Единият ръкав на халата бил повдигнат, разголвайки до лакътя дясната ръка на мъртвеца. В средата ѝ върху жълтеникавата кожа ясно се откроявала странна кафява рисунка — триъгълник, вписан в кръг.

— Не е татуировка — продължил докторът, напрягайки очи. — За пръв път виждам такова нещо, човек, дамгосан с клеймо като добитък. Какво ли може да означава?

— Не твърдя, че зная какво означава, но през последните десет години много пъти съм виждал тази рисунка върху кожата на Дъглас — казал Сесил Баркър.

— Аз също — присъединил се икономът. — Много пъти, когато господарят запретваше ръкави, съм виждал този белег. Често съм се чудил какво ли представлява.

— Сигурно няма връзка с престъплението — рекъл сержантът. — Но си е доста подозрително. Всичко в този случай е подозрително. Е, сега пък какво има?

Икономът надал възглас на изумление, сочейки ръката на мъртвеца.

— Взели са му венчалния пръстен! — ахнал той.

— Какво?

— Да. Господарят винаги носеше гладка златна халка на малкия пръст на лявата ръка. Този по-груб гравирани златен пръстен беше над халката, а на средния пръст беше пръстенът с извитата змия. Гравираният пръстен и пръстенът със змията са си на местата, но халката я няма.

— Така е — потвърдил и Баркър.

— Нима твърдите, че венчалният пръстен е бил под другия?

— Винаги там го носеше!

— Тогава излиза, че убиецът първо е свалил пръстена, който наричате „гравирани“, а после го е сложил обратно на мястото му.

— Точно така!

Достойният селски полицаи поклатил глава:

— Струва ми се, че колкото по-скоро извикаме хора от Лондон, толкова по-добре. Уайт Мейсън е умен мъж. Няма местно произшествие, с което да не се е справил. Скоро ще дойде тук и ще ни

помогне. Но, предполагам, ще трябва да потърсим и помощ от Лондон.
Не се срамувам да призная, че случаят е прекалено сложен за мен.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

МРАК

В три часа през нощта главният съсекски детектив, отзовавайки се на спешното повикване от страна на сержант Уилсън да се яви в Бърлстоун, пристигнал с лека двуколка, теглена от запъхтян кон. Изпратил съобщението си до Скотланд ярд по влака в пет и четирийсет, а в дванайсет ни посрещна на гарата. Уайт Мейсън изглеждаше кротък и сговорчив човек, облечен в широк костюм, с гладко избръснато червендалесто лице, възпълен, с могъщи криви прасци, украсени с гамаши. Приличаше на дребен земевладелец или на пенсиониран пазач на дивеч, на всичко друго, само не и на провинциален полицейски служител.

— Гръм от ясно небе, господин Макдоналд! — непрекъснато повтаряше той. — Ще научат вестникарите и ще налетят като мухи на мед. Надявам се да си свършим работата, преди да са си напъхали носовете и да заличат следите. Не си спомням да сме имаш такъв случай. Ако не греша, господин Холмс, някои подробности са тъкмо за вас. А и за вас, доктор Уотсън, защото медиците също ще трябва да си кажат думата. Запазена ви е стая в „Уествил армс“, господа. Няма къде другаде, но за там казват, че е добро и чисто място. Момчето ще вземе пътните ви чанти. Заповядайте, господа, насам!

Съсекският детектив бе извънредно енергичен и сърдечен. След десет минути се настанихме. След още десет седяхме в хола на странноприемницата и Мейсън набързо ни разказа онова, което вече изложих в предишната глава. От време на време Макдоналд подхвърляше нещо, но Холмс седеше вгълбен, с онова изражение на почуда, страхопочитание и възхищение, с което ботаникът гледа рядко и скъпоценно цвете.

— Забележително! — възкликна той, след като изслуша историята. — Направо забележително! Не си спомням случай с по-причудливи обстоятелства.

— Знаех си, че точно това ще кажете, господин Холмс! — зарадва се Уайт Мейсън Ние в Съсекс сме изпреварили времето си.

Разказах ви как стояха нещата до мига, когато смених сержант Уилсън между три и четири часа през нощта. Господи! Изкарах душата на старата кобила. Излезе, че не е имало нужда да бързам толкова, всъщност нямаше какво да върша. Сержант Уилсън бе събрал всички факти. Проверих ги, обмислих нещата.

— А какви са фактите! — нетърпеливо попита Холмс.

— Най-напред огледах чука. Доктор Уд беше там и ми помогна. Не открихме признаци с него да е било извършено насилие. Мислех си, че господин Дъглас може да се е защитавал с инструмента и да е наранил убиеца, а после да е изпуснал чука на килимчето. Но нямаше и петънце.

— Това, естествено, не доказва нищо — подхвърли инспектор Макдоналд. — Нерядко при убийство с чук не остава следа.

— Правилно. Няма доказателство, че не е бил употребяван. Но ако имаше петна, щеше да ни бъде от полза. Но няма петна. После огледах пушката. Зарядът е бил от сачми за едър дивеч и както изтъкна сержант Уилсън, спусъците са били съединени, та при натискане на задния спусък да стрелят и двете цеви. Човекът, който е намислил това, явно е имал намерение на всяка цена да убие. Цевите са прерязани и пушката е дълга само петдесетина сантиметра — лесно се крие под горна дреха. Не е останало много от марката на производителя, но на жлеба между цевите са гравирани буквите П. Е. Н. Другата част от името е отрязана с цевта.

— Голяма буква „п“ със завъртулка отгоре, после по-малки „е“ и „н“ ли? — попита Холмс.

— Точно така.

— Значи „Пенсилвания“, компанията за леки огнестрелни оръжия. Известна американска фирма — каза Холмс.

Уайт Мейсън зяпна приятеля ми така, както селски доктор гледа специалисти от улица „Харли“, които с една дума разрешават непреодолими за него трудности.

— Много ми помагате с това, господин Холмс. Несъмнено сте прав. Чудесно! Чудесно! Нима помните имената на всички производители на оръжие в света?

Холмс махна с ръка и не каза нищо.

— Няма съмнение, че пушката е американска — продължи Мейсън. — Май четох, че в някои части на Америка използват пушки с

рязани цеве. Буквите не ми говореха нищо, но за Америка ми хрумна. Значи е много вероятно мъжът, влязъл в къщата и убил домовладетеля, да е американец.

Мақдоналд поклати глава:

— Не бързайте толкова. Досега не чух да разполагате с факти, че в къщата е влязъл външен човек.

— А отвореният прозорец, кръвта по перваза, непонятната визитка, следите от ботуши в ъгъла, пушката?

— Всичко това може да бъде направено с цел да ни подведе. Господин Дъглас или е американец, или дълго време е живял в Америка. Същото важи и за господин Баркър. Не е нужно непременно да се докарва друг американец, за да се свърши работата по американски.

— Еймс, икономът...

— Какво мислите за Еймс? Може ли да му се има доверие?

— Десет години е служил при сър Чарлс Чандъс, препоръките са съвсем солидни. При семейство Дъглас е от пет години, откакто купиха имението. Не е виждал такава пушка в къщата.

— Пушката е специално предназначена да се крие, затова са били прерязани цевите. Побира се в кутия. Как би могъл Еймс да се закълне, че пушката не е била в къщата?

— Е, поне твърди, че не я е виждал.

С шотландски инат Мақдоналд поклати глава.

— Още не съм убеден, че в къщата е имало чужд човек. Искам да вземете предвид... — започна той и акцентът му още повече се засили, докато търсеше доводи. — Искам да вземете предвид какво следва от допускането, че пушката е внесена отвън и че всички странни действия са извършени от външно лице. За Бога, та това не се побира в човешкия ум! Направо противоречи на здравия разум. Случай за вас, господин Холмс, ако се съди по чутото.

— Изложете вашата версия, господин Мак — каза Холмс съвършено безучастно.

— Пришълецът, ако го има изобщо, не е крадец. Това, което е направил с пръстена, както и визитката сочат, че убийството е предумишлено и че причината е лична. Дотук добре. Някой се вмъква в замъка с нарочната цел да извърши убийство. Знае, ако изобщо знае нещо, че трудно ще се измъкне заради рова с вода. Какво оръдие за

убийство ще избере? Най-безшумното, може да се предположи. С него би могъл да се надява, че след като извърши деянието си, ще успее да скочи от прозореца, да прегази рова и спокойно да се отдалечи. Това е разбираемо. Не е разбираемо, че е донесъл възможно най-шумното оръжие, за да вдигне на крак с изстрела всички обитатели на къщата и те да дохвърчат и по всяка вероятност да го видят, преди да е прегазил рова. Това достоверно ли ви се вижда, господин Холмс?

— Да, вие представихте красноречиво случая — отвърна замислено приятелят ми. — Не е лесно да се оправдаят действията му. Мога ли да ви попитам, господин Уайт Мейсън, огледахте ли незабавно външния бряг на рова, за да установите има ли следи от човек, измъкнал се от водата?

— Няма следи, господин Холмс. Но земята е отъпкана и следите почти не личат.

— Никакви следи, така ли?

— Не, нищо.

— Виж ти! А ще възразите ли, господин Мейсън, ако веднага влезем в къщата? Възможно е да попаднем на някоя дреболия, която да ни наведе на следа.

— Тъкмо щях да ви го предложа, господин Холмс, но сметнах, че преди това ще е добре да ви запозная с всички факти. Допуснах, че ако нещо ви се види необичайно... Уайт Мейсън замлъкна и неуверено погледна детектива любител.

— Не за пръв път работя с господин Холмс — обади се инспектор Макдоналд. — Господин Холмс не отказва да участва в играта.

— Поне ако е такава, каквато аз я разбирам — каза приятелят ми с усмивка. — Намесвам се в някои случаи, за да помогна за възстановяването на справедливостта и на полицията да си свърши работата. Ако някога съм се разграничавал от официалната власт, то е било, когато тя се е разграничавала от мен. Нямам желание да се отличавам за чужда сметка. Същевременно, господин Мейсън, държа на правото си да работя според разбиранията си и да оповестявам постигнатото, когато сметна за добре, тоест когато има краен резултат, а не на етапи.

— За нас е чест, че дойдохте. Ще ви съобщим всичко, което знаем — каза сърдечно Уайт Мейсън. — И вие заповядайте, доктор

Уотсън, а когато му дойде времето, да се надяваме, че ще ни отделите място в поредната си книга.

Тръгнахме по спокойна селска уличка между два реда брястове с подкастрени корони. Бързо стигнахме до две старинни каменни колони, очукани от времето, целите в лишеи, увенчани с безформено изваяние, представлявало някога храбрив лъв от герба на Хюго от Бърлстоун. Късата алея криволичеше сред типичния английски селски пейзаж от полянки и дъбрави. След един завой пред очите ни изникна дългата ниска постройка от времето на Джеймс Втори сред старомодна градина от подрязани тисове. Вече по-отблизо видяхме дървен мост и красив широк ров, в който застиналата вода блестеше като живак под студеното зимно слънце. През този замък се бяха изнизали три века раждания, завръщания, селски увеселения и събирания за лов на лисици. Възможно ли беше сега една мрачна история да хвърли черна сянка върху достопочтените стени? И все пак тези причудливи островърхи покриви и издадени фронтони бяха подходящо убежище за мрачно и ужасно коварство. Загледах се във вдадените навътре прозорци и плисканата от водите простряна надлъж тъмна фасада и почувствах, че едва ли съществува по-подходяща сцена за разигралата се трагедия.

— Прозорецът на онази стая е първият вдясно от моста — обясни Уайт Мейсън. — Оставен е точно както са го заварили снощи.

— Не е много широк отворът.

— Значи човекът не е бил дебел. Дори без вашата дедуктивност, господин Холмс, можем да го установим. И двамата с вас лесно бихме се промъкнали през него.

Холмс отиде до края на насипа и се огледа. После обходи каменния перваз и тревата отвъд него.

— Всичко успяхме да огледаме, господин Холмс каза Уайт Мейсън. — Няма следи, по нищо не личи някой да е минавал оттук, но пък и задължително ли е да е оставил отпечатъци?

— Не е. Водата винаги ли е мътна?

— Обикновено е с този цвят. Рекичката влачи глинести наноси.

— А колко дълбок е ровът?

— Отстрани е шейсетина сантиметра, в средата към метър.

— Значи трябва да отхвърлим възможността човекът да се е удавил при преминаването?

— Така е, дори и дете трудно ще се удави.

Минахме по моста. В къщата ни въведе кокалестият сух иконом Еймс. Клетото старче беше бледо и трепереше от преживяния шок. Заварихме селския сержант, висок, важен и меланхоличен, все така на пост във фаталната стая. Само докторът си бе отишъл.

— Нещо ново, сержант Уилсън? — попита Уайт Мейсън.

— Нищо, сър.

— Тогава можеш да си вървиш. Достатъчно ти е. Ако ни потрябваш, ще изпратя да те повикат. А икономът по-добре да почака отвън. Кажи му да предупреди господин Сесил Баркър, госпожа Дъглас и главната прислужничка, че след малко вероятно ще поискаме да говорим с тях. А сега, господа, може би най-напред ще ми позволите да споделя с вас обяснението, до което стигнах, за да можете и вие да изложите своето мнение.

Този селски специалист успя да ми направи впечатление. Уверено свързваше фактите, в безпристрастните му ясни съждения личеше здрав смисъл: Сигурно щеше да напредне в професията. Холмс го слушаше съсредоточено без признаците на нетърпение, каквито често проявяваше към официалния представител на властта.

— Самоубийство или убийство, това е първият въпрос, господа, прав ли съм? Ако е самоубийство, значи стопанинът на дома първо е свалил венчалния си пръстен и го е скрил някъде, после е слязъл по халат в тази стая, размазал е малко кал в ъгъла зад завесата, та да си помислим, че някой го е дебнел оттам, отворил е прозореца, оставил е петно кръв върху...

— Можем да отхвърлим тази версия — прекъсна го Макдоналд.

— И аз така мисля. Не може да е самоубийство. Остава да е убийство. Тогава трябва да установим дали го е извършил човек от къщата или външен човек.

— Е, да чуем доводите ви.

— И в двата случая възникват значителни затруднения и все пак е една от двете възможности. Първо да допуснем, че престъплението е извършено от един или повече хора от замъка. Въвели са убиеца тук по време, когато е било тихо, но още никой не е спял. После са изпълнили замисъла си, така че всички да разберат какво става — с особено странно и шумно оръжие, което дотогава не е било виждано в къщата. Май не изглежда много вероятно...

— Вярно.

— Е, тогава значи ще се съгласите, че след прозвучаването на изстрела е изминала най-много минута преди всички в къщата — а не само господин Сесил Баркър, макар той да твърди, че е бил пръв, — включително Еймс, да се появят в стаята. Нима твърдите, че през това време престъпникът е успял да остави следи в ъгъла, да отвори прозореца, да изцапа перваза с кръв, да свали халката от пръста на мъртвеца и тъй нататък? Невъзможно е!

— Точно така — каза Холмс. — Склонен съм да се съглася с вас.

— Е, тогава сме принудени да се върнем към предположението, че извършителят е външен човек. И при тази версия възникват редица трудности, но като че ли не са непреодолими. Човекът е влязъл в къщата между четири и половина и шест часа, тоест на здрачаване, но преди вдигането на моста. Имало е гости, външната врата не е била заключена, тъй че нищо не му е попречило. Може да е обикновен крадец, а може и да е познавал лично господин Дъглас и да му е имал зъб. Тъй като господин Дъглас е прекарал по-голямата част от живота си в Америка, а, изглежда, пушката също е американска, разчистването на лични сметки е най-вероятното предположение. Убиецът се е вмъкнал в стаята, защото е била първата, изпречила се на пътя му, и се е скрил зад завесата. Останал е там до единайсет и половина вечерта. Тогава е влязъл господин Дъглас. Разговорът е бил кратък, ако изобщо е имало разговор, защото според госпожа Дъглас съпругът ѝ бил излязъл от спалнята само няколко минути преди да прозвучи изстрелът.

— И по свещта личи — добави Холмс.

— Именно. От тази нова свещ са изгорели не повече от два сантиметра. Господин Дъглас сигурно я е оставил на масата, преди да го застрелят, иначе, естествено, е щял да я изпусне, падайки. Значи не са го застреляли с влизането му. Когато господин Баркър е влязъл, лампата е била угасена, а свещта е горяла.

— От ясно по-ясно.

— Е, сега можем да възстановим случилото се по тези първоначални предположения. Господин Дъглас влиза в стаята. Остава свещта. Иззад завесата излиза човек, въоръжен с познатата ни пушка. Иска да получи венчалния пръстен. Един Господ знае защо, но така трябва да е било. Господин Дъглас му го дава. После хладнокръвно

или при сбиване (защото Дъглас може да е грабнал намерения на килимчето чук) убиецът застрелва Дъглас по този ужасен начин. След това захвърля оръжието и както изглежда, изпуска визитната картичка със странния надпис Д. В. 341, за който още не знаем какво значи, измъква се през прозореца и прегазва рова точно когато Сесил Баркър разкрива, че е извършено престъпление. Как ви се вижда описанието, господин Холмс?

— Много интересно, но не съвсем убедително.

— Значи е било чиста глупост, но това е единственият по-добър вариант! — извика Макдоналд. — Извършено е убийство, а е ясно, че е трябвало да бъде извършено по друг начин. Защо например убиецът е рискувал пътят му за отстъпление да бъде отрязан? С каква цел е използвал пушка, след като тишината е била единственият му шанс да се изплъзне! Хайде, господин Холмс, насочете ни, след като твърдите, че теорията на Уайт Мейсън не е съвсем убедителна.

Холмс слушаше съсредоточено, без да изпуска и дума отказаното. Живият му поглед шареше насам-натам, челото му бе набръчкано.

— Нуждая се от повече факти, за да стигна до някаква теория, господин Мак — отвърна той и коленичи до тялото. — Божичко! Ужасни рани, наистина! Бихте ли извикали за миг иконома?... Еймс, разбрах, че неведнъж сте виждали върху ръката на господин Дъглас този твърде необичаен белег, вписания в кръг триъгълник.

— Много често съм го виждал, сър.

— Никога ли не сте чували какво може да означава?

— Никога, сър.

Сигурно нанасянето му е било доста болезнено. Несъмнено е станало с жигосване. Както виждам, Еймс, върху челюстта на господин Дъглас има лепенка. Виждали ли сте я приживе?

— Да, сър, господарят се поряза вчера сутринта, докато се бръснеше.

— Помните ли и друг път да се е порязвал?

— Много отдавна не се беше случвало, сър.

— Показателно! — каза Холмс. — Естествено, може да е чиста случайност, но може и да говори за изнервеност и да означава, че човекът се е чувствал застрашен. Забелязахте ли нещо необикновено в поведението му вчера, Еймс?

— Стори ми се леко неспокоен и възбуден, сър.

— Хм! Покушението може и да не е било съвсем неочаквано! Изглежда, напредваме, макар и бавно, нали? Но може би вие предпочитате да задавате въпросите, господин Мак?

— Не, господин Холмс, с вас случаят е в по-добри ръце.

— Е, тогава да минем на визитката. Д. В. 341. Картонът не е луксозен. Има ли такъв картон в къщата?

— Струва ми се, не.

Холмс прекоси стаята, отиде до бюрото и капна по малко от всяко шишенце с мастило върху попивателната.

— Надписът не е правен в тази стая — заключи той. — Едното мастило е черно, а другото лилаво. При това е писано с дебело перо, а тези са тънки. Не, според мен е направен другаде. Говори ли ви нещо надписът, Еймс?

— Не, сър, нищо.

— А вие какво смятате, господин Мак?

— Навежда ме на мисълта за някакво тайно общество, също както и рисунката върху ръката.

— И аз така мисля — обади се Уайт Мейсън.

— Е, можем да го приемем за работна хипотеза, а после ще видим доколко тя ни помага да превъзмогнем трудностите. Човек от някакво такова общество се промъква в къщата, издебва господин Дъглас, пръсва му черепа от упор с това оръжие и избягва, като прегазва рова, оставяйки преди това визитка до трупа, за да може, когато вестниците напишат за това, останалите членове на обществото да разберат, че отмъщението е извършено. Така нещата изглеждат свързани. Но защо е използвана тъкмо пушка, а не някакво друго оръжие?

— Там е въпросът.

— И защо липсва пръстенът?

— Именно.

— И защо досега не е арестуван никой? Вече минава два часа. Вероятно имам основание да предположа, че от зазоряване всички полицаи в радиус от петдесетина километра околоръст търсят непознат мокър човек.

— Точно така, господин Холмс.

— Е, ако той няма убежище наоколо или ако не се е преоблякъл веднага, не биха го изпуснали. Но ето че досега не е заловен! — Холмс отиде до прозореца и разгледа през лупата си петното кръв. — Отпечатъкът несъмнено е от обувка. Стъпалото е необикновено широко, сякаш изкривено навън. Странно, защото, доколкото следата личи в калния ъгъл, стъпалото не е безформено. Както и да е, отпечатъкът по перваза никак не е ясен. А какво е това под малката маса?

— Гирите на господин Дъглас — каза Еймс.

— Но тук е само едната гира. Къде е другата?

— Не зная, господин Холмс. Може комплектът и да не е бил пълен. От месеци не съм ги виждал.

— Гирата я няма... — сериозно каза Холмс и в този миг някой почука на вратата.

В стаята надникна висок загорял и наперен, гладко обръснат мъж. Лесно се досетих, че е Сесил Баркър, за когото бях чул. Властният му въпросителен поглед бързо обходи всички лица.

— Извинете, че прекъсвам обсъждането ви — каза той, — но не е зле да чуете последните новини.

— Някой е арестуван ли!

— Чак дотам не ни е провървяло. Но са открили велосипеда на убиеца. Захвърлил го е. Елате да го видите, на стотина метра е от входната врата.

На алеята заварихме трима-четирима слуги и зяпачи, които разглеждаха велосипеда, измъкнат от гъсталака вечнозелени храсти, където е бил скрит. Беше стар „Ръдж-Уитуърт“ в лошо състояние, като след дълъг път. Имаше чантичка с гаечен ключ и масльонка, но никакви следи от евентуалния му собственик.

— Ако такива неща имаха номера и бяха регистрирани, щеше да е огромно облекчение за полицията — каза инспекторът. — Но да се задоволим с това, което имаме. Ако не можем да установим къде е заминал, има вероятност поне да разберем откъде е дошъл. Какво, за Бога, го е накарало да захвърли велосипеда? И как, по дяволите, е избягал без него? Струва ми се, че в този случай сме в пълно неведение, господин Холмс.

— Така ли? — замислен каза приятелят ми. — Чудя се имате ли право.

ПЕТА ГЛАВА

УЧАСТНИЦИТЕ В ДРАМАТА

— Свършихте ли с огледа на кабинета? — попита Уайт Мейсън, когато се върнахме в къщата.

— Засега да — отвърна инспекторът, а Холмс кимна.

— Тогава вероятно искате да чуете свидетелските показания на някои хора от домакинството. Най-добре ще е да използваме трапезарията, Еймс. Заповядайте пръв да ни разкажете, каквото знаете.

Разказът на иконома беше простиичък, ясен и убеждаваше в искреността си. Бил постъпил на служба преди пет години, когато семейство Дъглас се заселило в Бърлстоун. Чувал, че Дъглас е богат джентълмен, натрупал състоянието си в Америка. Работодателят му бил приветлив и лоялен — е, не съвсем от класата, с която бил свикнал Еймс, но човек не може да има всичко. Икономът не бил забелязал никакви признаци на страх у Дъглас, напротив, господарят му бил извънредно храбър човек. Вдигането на подвижния мост всяка вечер било просто завръщане към древния обичай в замъка, защото той обичал традициите. Господин Дъглас рядко ходел в Лондон, рядко напуснал селото. Но в деня на убийството отишъл да пазарува в Тънбридж Уелс. Този ден той, Еймс, забелязал у Дъглас известно неспокойство и външение, господарят му се видял нетърпелив и раздражителен, което не било обичайно за него. Вечерта Еймс подреждал приборите в кухненския килер в задната част на къщата, когато се разнесъл силен звън. Изстрел не чул, но и трудно би могло да е другояче, защото се намирал в края на дълъг коридор с няколко затворени портала. Прислужничката излязла от стаята си, когато чула звънеца. Дватамата се завтекли към предната част на къщата. На стълбището Еймс видял госпожа Дъглас да слиза. Не, не бързала и не му се видяла особено развълнувана. Вече стигнала долу, когато господин Баркър изскочил от кабинета, спрял госпожа Дъглас и я помолил да се прибере. „За Бога, вървете си в стаята! — извикал той. — С горкия Джак стана нещастие. Нищо не можете да направите. За Бога, върнете се!“ Убеждавал я известно време на стълбите и госпожа

Дъглас се прибрала. Не изпищяла. Не извикала. Госпожа Алън, прислужничката, я придружила догоре и останала при нея в спалнята. Тогава Еймс и господин Баркър влезли в кабинета, където всичко било така, както го заварила полицията. Свещта не горяла, светела лампата. Надникнали през прозореца, но отвън било много тъмно, нищо не се виждало и не се чувало. Тогава изскочили в коридора и Еймс завъртял механизма за спускане на моста. После господин Баркър побързал да извика полицията. Това беше най-същественото от свидетелските показания на иконома.

Разказът на госпожа Алън до голяма степен потвърждаваше чутото от стария слуга. Нейната стая е по-близо до предната част на къщата от килера, където се е намирал Еймс. Канела се да си ляга, когато я сепнал силен звън. Слухът ѝ бил поотслабнал и вероятно затова не била чула изстрела. Пък и кабинетът се намирал доста далеч. Твърдеше, че била доловила нещо като захлопване на врата, но доста по-рано, поне половин час преди звъненето. Когато господин Еймс изтичал в предната част на къщата, тя отишла с него. Видяла, че господин Баркър излиза от кабинета много блед и развълнуван. Той пресрещнал слизащата по стълбите госпожа Дъглас. Молел я да се върне обратно и тя му отвърнала нещо, но какво точно, госпожа Алън не чула. Тогава Баркър ѝ наредил: „Заведете я горе! Стойте при нея!“ Прислужничката придружила господарката си до спалнята ѝ опитвайки се да я успокои. Госпожа Дъглас била много развълнувана, треперела като лист, но не направила нов опит да слезе. Седнала по халат пред камината, заровила глава в ръцете си. Госпожа Алън стояла при нея почти до сутринта. Другите слуги разбрали какво се е случило едва преди пристигането на полицията. Те спели в задната част на къщата и явно нищо не били чули. При кръстосания разпит прислужничката не каза нищо повече, само се вайкаше и изразяваше изумлението си.

След нея даде свидетелски показания и Сесил Баркър. Не добави почти нищо към показанията си пред полицията. Беше убеден, че убиецът се е измъкнал през прозореца. Според него петното кръв недвусмислено доказвало това. При положение че мостът бил вдигнат, това бил единственият път за бягство. Баркър не можеше да даде обяснение, какво е станало с престъпника или защо е зарязал

велосипеда, ако се приемеше, че е негов. Невъзможно било да се е удавил в плиткия ров.

Господин Баркър имаше изградена теория за убийството. Дъглас бил съдържан човек, а за определени периоди от живота си никога не говорел. Съвсем млад напуснал Ирландия и заминал за Америка. Провървяло му, Баркър се запознал с него в Калифорния, където станали съдружници в разработването на богат златоносен участък в каньона Бенито. Работата вървяла, но Дъглас внезапно продал дела си и заминал за Англия. По това време бил вдовец. Баркър изтеглил също парите си след него и се установил в Лондон. Тогава подновили приятелските си взаимоотношения. Дъглас сякаш се чувствал застрашен и според Баркър внезапното му отпътуване от Калифорния и заселването в това затулено английско кътче били свързани именно с опасенията му. Според Баркър било намесено тайно общество, някаква жестока организация, която неотклонно преследвала Дъглас. Бил стигнал до този извод от някои подмятания на Дъглас, но всъщност убитият не бил споменал конкретно име или причина за изпадането му в немилост. Така че според Баркър написаното на визитката по някакъв начин се отнасяло до това тайно общество.

— Колко време бяхте заедно с Дъглас в Калифорния? — попита инспектор Макдоналд.

— Общо пет години.

— Той нямаше ли жена по това време?

— Беше вдовец.

— Знаете ли откъде е била първата му съпруга?

— Не. Само е споменавал, че била от шведски произход, виждал съм и портрета ѝ. Изключителна красавица. Починала от коремен тиф една година преди да се запознаем.

— Къде е бил в Америка преди това?

— Говореше за Чикаго. Познаваше добре града, работил е там. Говореше за каменовъглените и железодобивните райони. Навремето много е пътувал.

— А занимаваше ли се с политика? Да не би тайното общество да е свързано с нея?

— Не, изобщо не се интересуваше от политика.

— Имате ли някакви основания да смятате, че Дъглас е бил престъпник?

— Напротив, не съм срещал по-порядъчен човек.

— Нещо интересно за живота му в Калифорния?

— Повечето време прекарваше на участъка горе в планината. С голяма неохота се явяваше на многолюдни места. Затова веднага предположих, че някой го преследва. А това внезапно заминаване за Европа напълно затвърди съмненията ми. Струва ми се, че получи някакво предупреждение. Седмица след като бе отпътувал, го потърсиха пет-шест души.

— Що за хора бяха?

— Грубички. Пристигнаха на участъка и заразпитваха за Дъглас. Обясних им, че е заминал за Европа и че не ми е известно местонахождението му. Веднага стана ясно, че не са им добри намеренията.

— Какви бяха? Американци от Калифорния ли?

— Не зная дали бяха от Калифорния, но бяха американци. Но не рудокопачи. Нямам представа, с какво са се занимавали, но се зарадвах, когато си тръгнаха.

— И това се случи преди шест години?

— Преди близо седем.

— Вие сте работили заедно пет години в Калифорния, значи Дъглас е започнал да се занимава с добив на злато преди не по-малко от единайсет години?

— Точно така.

— За да се поддържа една заплаха толкова дълго време, трябва да е била предизвикана от нещо изключително сериозно. Едва ли може да се обясни с някаква дреболия.

— Мисля, че в живота му имаше някаква сянка и той не можеше да я забрави напълно.

— Но ако един човек го застрашава опасност и той е наясно каква е, не би ли било редно да потърси защита от полицията?

— Може би опасността е била такава, че не е имало начин да бъде защитен. Дъглас винаги ходеше въоръжен, с револвер в джоба. Но пък снощи е бил по халат, револверът му е бил останал в спалнята. Сигурно е решил, че е в безопасност с вдигането на моста.

— Искам да уточним периодите — каза Макдоналд. — Изминали са шест години откак Дъглас е напуснал Калифорния. Вие сте го последвали на следващата година, нали?

— Точно така.

— Той е женен от пет години. Сигурно сте пристигнали по време на женитбата му?

— Близо месец преди това. Кум съм му.

— Познавахте ли госпожа Дъглас преди брака ѝ?

— Не. Десет години не съм бил в Англия.

— Но оттогава често сте се срещали с нея.

Баркър изгледа втренчено детектива и отвърна:

— Често се срещах с него, с нея се срещах, защото не е възможно да посещаваш един мъж, без да се запознаеш и със съпругата му. Ако си въобразявате, че има някаква връзка...

— Нищо не си въобразявам, господин Баркър. Длъжен съм да проверя всичко, което може да помогне за разследването. Не съм възнамерявал да ви обидя.

— Някои въпроси засягат! — докачено се сопна Баркър.

— Интересуваме се само от фактите. Във ваш интерес, а и в интерес на всички е те да бъдат изяснени. Одобряваше ли господин Дъглас приятелските ви отношения със съпругата му?

Баркър пребледня и неволно стисна едрите си яки длани.

— Нямате право да задавате такива въпроси! — извика той. — Какво общо има това с убийството?

— Значи се налага да повтора въпроса си.

— Добре, аз отказвам да отговоря.

— Можете да не ми отговаряте, но трябва да сте наясно, че отказът ви е посвоему отговор, защото не бихте отказали, ако нямате какво да криете.

За миг Баркър остана дълбоко замислен, с мрачно изражение, смръщил катраненочерните си вежди. После ни се усмихна и каза:

— Да, в крайна сметка вие, господа, просто си вършите работата и аз нямам право да ви преча. Искам само да ви помоля да не безпокоите госпожа Дъглас по този въпрос, достатъчно е измъчена в момента. Да, ще ви призная, че клетият Дъглас имаше един-единствен недостатък: беше ревнив. Държеше на мен, едва ли друг човек така е държал на приятеля си. А съпругата си обожаваше. Обичаше да му гостувам, непрекъснато ме канеше. Но случеше ли се със съпругата му да се увлечем в разговор, доловеше ли симпатия помежду ни, изведнъж сякаш го заливаше вълна от ревност, преставаше да се

владее и изричаше какви ли не нелепици. Това ме е карало неведнъж да се заричам да не идвам повече тук, но после той ми изпращаше писма, в които така се каеше и така ме умоляваше, че не можех да откажа. Но повярвайте ми, господа, и на смъртния си одър ще твърдя, че не е имало по-вярна и любеща съпруга от нея, а ще добавя също — и по-предан приятел от мен!

Баркър изрече пламенно тези думи, но инспектор Макдоналд като че ли не бе готов да приключи темата.

— Знаете нали, че венчалната халка е била свалена от пръста на покойника? — попита той.

— Така изглежда — потвърди Баркър.

— Какво значи „така изглежда“? Вие знаете за този факт.

Баркър сякаш се смути:

— Казах „изглежда“, защото имах предвид, че не е изключено Дъглас сам да е свалил пръстена.

— Но това, че пръстенът липсва, все едно кой го е свалил, ще накара всеки да помисли, че трагедията е свързана с този брак, нали?

Баркър сви широките си рамене.

— Не се наемам да обясня какво значи. Но ако намеквате, че този факт поставя по някакъв начин под въпрос достойнството на въпросната дама — каза той и за миг очите му блеснаха, но после с явно усилие обузда изблика си, — изцяло сте на грешен път!

— Струва ми се, че засега нямам повече въпроси към вас — хладно каза Макдоналд.

— Може ли да попитам за една малка подробност — обади се Шерлок Холмс. — Когато влязохте в стаята, на масата имаше запалена свещ, нали така?

— Да.

— И на нейната светлина установихте, че се е случило нещо ужасно?

— Точно така.

— И веднага позвънихте, за да повикате помощ?

— Да.

— И хората пристигнаха светкавично?

— След около минута.

— Когато са влезли, те са забелязали, че свещта е била угасена, а лампата — запалена. Твърде интересно...

Баркър отново сякаш се смути.

— Не виждам нищо интересно, господин Холмс — отвърна той след кратко мълчание. — Свещта светеше слабо. Веднага почувствах нужда от повече светлина. Лампата беше на масата, запалих я.

— И духнахте свещта?

— Точно така.

Холмс не попита нищо повече и Баркър, след като настойчиво и стори ми се, малко предизвикателно изгледа всеки от присъстващите, се обърна и излезе от стаята.

Инспектор Макдоналд изпрати по прислугата бележка, че желае госпожа Дъглас да го приеме в стаята си, но тя отвърна, че ще разговаря с нас в трапезарията, и след малко слезе. Беше висока красива и достойна трийсетгодишна жена, която се владееше забележително и твърде много се различаваше от трагичната обезумяла фигура, която очаквах. Вярно, лицето ѝ бе бледо и изпито като на човек, изживял силен потрес, но тя се държеше спокойно и нежната изящна ръка, която опря о ръба на масата, потрепваше не повече от моята. Печалните ѝ умоляващи очи се местеха от лице на лице с особено изпитателно изражение. Веднага след това тя рязко попита:

— Установихте ли вече нещо?

Не зная дали се дължеше изцяло на въображението ми, но във въпроса ѝ долових по-скоро опасение, отколкото надежда.

— Направихме всичко необходимо, госпожо Дъглас — увери я инспекторът. — Можете да не се тревожите, нищо няма да пропуснем.

— Не пестете средства — добави тя с равен безизразен глас. — Държа да бъдат положени всички възможни усилия.

— Може би и вие ще ни съобщите нещо, с което да се изясня случилото се.

— За съжаление не го вярвам, но всичко, което зная, е на ваше разположение.

— Научихме от господин Сесил Баркър, че всъщност вие не сте видели... не сте влезли в кабинета, където се е случила трагедията?

— Не, той ме върна от стълбите. Помоли ме да се прибера в стаята си.

— Именно. Вие сте чули изстрела и веднага сте слезли.

— Наметнах си халата и слязох.

— Колко време след изстрела господин Баркър ви спря на стълбата?

— Сигурно бяха минали две минути. В такива обстоятелства трудно се определя времето. Той ме помоли да се прибера в стаята. Увери ме, че с нито не мога да помогна. И госпожа Алън, прислужничката, ме поведе нагоре. Беше като някакъв кошмар.

— Имате ли представа, колко време съпругът ви е бил долу, преди да чуете изстрела?

— Не, не бих могла да кажа. Тръгнал е от гардеробната си, но не съм чула кога. Всяка вечер обикаляше къщата, понеже се страхуваше от пожар. От друго не помня да се е страхувал.

— Тъкмо за това исках да поговорим, госпожо Дъглас. Познавали сте съпруга си само в Англия, нали?

— Да, женени сме от пет години.

— А да ви е споменавал за нещо, случило се в Америка, което го е карало да се чувства застрашен?

Госпожа Дъглас се замисли, преди да отговори.

— Той не искаше да разговаря по този въпрос — каза накрая. — Не че ми нямаше доверие, ние се обичахме и си вярвахме. По-скоро не искаше да ми създава тревоги. Смяташе, че ако зная всичко, това ще ме потисне, затова не ми казваше.

— Откъде тогава сте сигурна.

Лицето на госпожа Дъглас се озари за миг от усмивка.

— Нима е възможно съпругът дълго време да крие някаква тайна, а жената, която го обича, да не подозре нищо? Досещах се по отказа му да говори за известни периоди от пребиваването му в Америка. Досещах се и по някои предпазни мерки, които вземаше. Досещах се по неволно изтървани думи. Досещах се по погледа му, когато пристигаха нечакани, непознати посетители. Бях напълно сигурна, че има някакви мощни врагове, че според него са по следите му, и затова бе винаги нащрек. Години наред се плаших, когато закъсняваше.

— Мога ли да попитам кои бяха тези неволно изтървани думи? — намеси се Холмс.

— Долината на страха. Такова наименование употреби, докато го разпитвах. „Бях в Долината на страха — казваше — и още съм в нея.“ „Никога ли няма да се измъкнем от Долината на страха?“ — го питах,

когато забелязвах, че е особено угрижен. „Понякога ми се струва, че завинаги ще си останем там“ — отговаряше ми той.

— Не може да не сте го питали какво е разбирал под „Долината на страха“?

— Питала съм го, но тогава съвсем помрачняваше и клатеше глава. Казваше: „Достатъчно е, че и единият от нас е в нейната сянка. Моля Бога тази сянка да не падне и върху теб!“ Това е истинска долина, където е живял, и там му се е случило нещо ужасно. Това зная, нищо повече.

— Да е споменавал някога имена?

— Да, когато пострада при лов преди три години, тресеше го и бълнуваше. Спомням си, че непрекъснато повтаряше едно име. Изговаряше го ядно и като че ли със страх. Името е Макгинти, главата на управата. Попитах го, след като се свести, кой е този Макгинти, каква глава и какво управлява. „Слава Богу, оглавник нямам!“ — засмя се той и повече нищо не научих. Но Макгинти, главата на управата и Долината на страха по някакъв начин са свързани.

— Още един въпрос, госпожо — каза инспектор Макдоналд. — Запознали сте се с господин Дъглас в един лондонски пансион и сте се сгодили в Лондон, нали? Имаше ли някаква романтика или нещо необяснимо и тайнствено около вашата сватба?

— Романтика имаше и докрай остана. Но нищо необяснимо.

— Да не би да е имал съперник в любовта?

— Не, никакви ангажменти не съм имала.

— Както сте научили, венчалният му пръстен е изчезнал. Това говори ли ви нещо? Ако допуснем, че негов стар враг го е проследил и е извършил това престъпление, какво може да го е накарало да вземе венчалния му пръстен?

Мога да се закълна, че за миг по устните на жената пробяга бледа сянка на усмивка.

— Нямам представа — каза тя. — Съвсем необичайно е.

— Е, няма да ви задържаме повече. Моля за извинение, че допълнително ви притеснихме в такъв тежък момент — каза инспекторът. — Не е изключено да възникнат и други въпроси, но ще ви потърсим само ако стане нужда.

Госпожа Дъглас стана и аз отново долових изпитателния поглед, с който ни обходи. „Какво впечатление ви направиха думите ми?“ —

все едно изрече на глас. После кимна и бързо излезе от стаята.

— Красива жена, много красива — каза замислено Макдоналд, когато вратата се затвори. — Баркър е идвал често тук. Като мъж вероятно привлича жените. Признава, че покойният бил ревнив, и може би твърде добре знае какви основания е имал за ревност. И този венчален пръстен... Не можем да го подминем. Да свалиш венчален пръстен от мъртвец... Какво ще кажете, господин Холмс?

Приятелят ми седеше, опрял глава на ръцете си, потънал в дълбок размисъл. В този миг стана и дръпна звънеца.

— Еймс — попита той, когато влезе икономът, — къде се намира в момента господин Сесил Баркър?

— Ще проверя, сър.

След миг Еймс се върна и съобщи, че Баркър е в градината.

— Спомняте ли си, Еймс, с какво бе обут господин Баркър снощи, когато го заварихте в кабинета?

— Да, господин Холмс. С домашни пантофи. Занесох му ботушите, преди да тръгне за полицията.

— Къде са сега пантофите?

— Все още под стола в салона.

— Благодаря ви, Еймс. За нас, естествено, е важно да знаем кои следи са на господин Баркър и кои на външен човек.

— Разбира се, сър. Да си призная, забелязах, че пантофите са изцапани с кръв, но и моите обувки се изцапах.

— Нищо чудно, като се има предвид състоянието на стаята. Благодаря ви, Еймс. Ще ви позвъним, ако имаме нужда.

След няколко минути бяхме в кабинета. Холмс донесе меките пантофи от салона. Както отбеляза Еймс, подметките бяха потъмнели от кръв.

— Странно! — промърмори Холмс, който стоеше и внимателно ги оглеждаше на светло до прозореца. — Много странно наистина!

С характерната си котешка гъвкавост Холмс се доближи до прозореца и постави единия пантоф върху кървавия отпечатък на перваза. Очертанията съвпаднаха точно. Холмс се усмихна мълчаливо на колегите си.

Когато инспекторът се обади, от вълнение диалектният му изговор тракаше като пръчка, прокаравана по метален парапет.

— Няма съмнение! — извика той. — Самият Баркър е стъпил на прозореца. Следата е по-широка, отколкото би била от обувка. Вие нали казахте, че е от човек с разкривени стъпала, ето го обяснението. Но каква е играта, господин Холмс, каква е играта?

— Каква е играта? — замислено повтори приятелят ми.

Уайт Мейсън се ухили и потърка пухкавите си ръце, обзет от професионално доволство.

— Казах ли ви, че е като гръм от ясно небе! — извика той.

ШЕСТА ГЛАВА

ПЪРВИ ПРОБЛЯСЪЦИ

Тримата детективи имаха да установяват редица подробности, а аз се запътих сам към нашето скромно обиталище, селската странноприемница. Пътюм се поразходих из старовремската градина на замъка. Тисове, подкастриени в причудливи форми, заобикаляха красива просторна морава със стар слънчев часовник в средата и от картината се излъчваха омиротвореност и тишина, истински балсам за твърде обтегнатите ми нерви.

В тази спокойна обстановка човек забравяше или можеше да си спомни само като фантазмагоричен кошмар мрачния кабинет с проснатото на пода окървавено тяло. Но както се разхождах и се опитвах да потопя душата си в целебната утеха, към трагедията ме върна една странна случка, откънтявайки злокобно в съзнанието ми.

Казах, че поляната бе заобиколена с тисове. В най-отдалечения от къщата край те се сгъстяваха и образуваха истинска стена. Отвъд тази стена, скрита от очите на всеки идващ откъм къщата, имаше каменна пейка. Когато приближих мястото, чух гласове — реплика, изречена от плътен мъжки глас, и в отговор кръшен женски смях.

Миг по-късно вече бях заобиколил плета и видях госпожа Дъглас и опя Хубавец Баркър, преди да бяха усетили присъствието ми. Видът ѝ ме изуми. В трапезарията госпожа Дъглас се бе показала като скромна и сдържана жена, а сега цялата престорена скръбност се бе смъкнала. В очите ѝ блестеше радост от живота, а лицето ѝ бе все още щастливо озарено от думите на кавалера. Той седеше наведен напред, кръстосал ръце, опрени на коленете, с усмивка на мъжественото красиво лице. В този миг ме забелязаха и на лицата им се появи сериозна маска. Бързо си казаха нещо и Баркър се изправи да ме пресрещне.

— Извинете, сър, с доктор Уотсън ли имам честта да разговарям?
— попита той.

Поклоних се хладно, ясно изразявайки, както се осмелявам да мисля, усещанията си.

— Така и помислихме поради добре известното ви приятелство с Шерлок Холмс. Имате ли нещо против да поговорите с госпожа Дъглас?

Последвах го с кисело изражение. В съзнанието ми ясно изникна обезобразеното тяло на пода. А няколко часа след трагедията тук седяха съпругата на убития и най-близкият му приятел и се смееха, скрити зад храстите в неговата градина. Поздравих хладно дамата. В трапезарията скърбях с нейната скръб, но сега без съчувствие отвърнах на тъжния ѝ поглед.

— Предполагам, че ме смятате за груба и безсърдечна — каза тя.

— Това не ме засяга — свих рамене.

— Може би някой ден ще ме съдите по-справедливо. Само ако знаехте...

— Доктор Уотсън няма какво да знае — побърза да я прекъсне Баркър. — Както сам каза, това не го засяга.

— Именно — потвърдих аз, — затова възнамерявам да продължа разходката си.

— Моля ви за момент, доктор Уотсън — извика жално жената. — Имам един много важен за мен въпрос, на който вие можете да отговорите най-добре. Наясно сте с отношенията между господин Холмс и полицията. Ако предположим, че до него стигнат поверителни сведения, абсолютно задължително ли е той да ги сподели с детективите?

— Да, това е въпросът — присъедини се разпалено и Баркър. — Сам ли действа господин Холмс, или е в съдружие с тях?

— Не съм убеден, че имам право да обсъждам подобен въпрос.

— Моля ви, много ви моля, доктор Уотсън! Повярвайте ми, ще ни помогнете, извънредно много ще помогнете лично на мен, ако ни обясните как стоят нещата.

В гласа на жената звънтеше нотка на искреност и аз за миг забравих лекомислената ѝ проява и бях готов да удовлетвори желанието ѝ.

— Господин Холмс провежда независими разследвания — казах. — Сам си е господар и в действията си се ръководи от собствените си преценки. Същевременно, съвсем естествено, се чувства съпричастен към работата на официалните служители и няма да скрие от тях нищо, което би попречило да се изправи престъпникът пред съда. Повече от

това не мога да ви кажа и ви препоръчвам да се обърнете към господин Холмс, ако искате по-подробни разяснения.

С тези думи повдигнах шапката си и тръгнах по алеята. Когато завивах в края на плета, погледнах назад и видях, че двамата продължават угрижено да разговарят, и понеже ме забелязаха, пролича си, че предмет на спора им са моите обяснения.

— Не желая да ми се доверяват — каза Холмс, когато го уведомих за случилото се. Беше прекарал целия следобед в имението, за да се консултират с него двамата му колеги, прибра се към пет часа и се нахвърли като вълк на вечерята, която бях поръчал да приготвят. — Не искам да бъда довереник, Уотсън — продължи Холмс. — Става много неудобно, когато се стигне до арести за престъпен замисъл и убийство.

— Смяташ, че ще се стигне дотам, така ли?

Той беше весел, във възможно най-приятливо разположение на духа, и каза:

— Драги Уотсън, след като унищожа и четвъртото от тези яйца, ще съм в състояние да те запозная със създалото се положение. Не твърдя, че сме стигнали до същността, това не мога да кажа, но когато открием изгубената гира...

— Гира ли?

— Божичко, Уотсън, възможно ли е да не си стигнал до факта, че разрешението на загадката зависи от гирите? Е, не се отчайвай, между нас казано, не мисля, че и инспектор Макдоналд или чудесният местен практик са наясно какво първостепенно значение има тази дреболия. Само една гира, Уотсън! Какво е атлетът с една гира? Представяш ли си едностранното му развитие, заплахата от гръбначно изкривяване... Потресаващо, Уотсън, потресаващо!

Устата на Холмс бе пълна с препечен хляб и той наблюдаваше с дяволито святкащи очи интелектуалните ми усилия. Самият му апетит издаваше увереност, че ще успее — ясно си спомням дни и ноци, когато не е и помислял за храна, крачел е раздразнен от някой проблем и чертите му сякаш допълнително са били изострени от съсредоточеното съзнание. Накрая той запали лулата си, разположи се уютно пред огнището на селската странноприемница и без да бърза, заговори откъслечно за разследвания случай, като по-скоро разсъждаваше на глас, а не излагаше обмислено становище.

— Още от прага, Уотсън, ни посрещна една лъжа. Огромна, явна, очевидна, нахална, безспорна лъжа! Тя е отправната ни точка. Цялата история, разказана от Баркър, е лъжа. Но историята на Баркър се потвърждава и от госпожа Дъглас. Следователно и двамата са се наговорили да лъжат. Това изясняваме сега. Защо лъжат, каква е истината, която се мъчат да скрият? Хайде да направим опит, Уотсън, да надзърнем зад лъжата и да възстановим истината. Защо смятам, че лъжат? Защото ни представят измислена история, която просто *няма как* да е вярна. Помисли! Според разказа, който чухме, по-малко от минута след убийството извършителят се захваща да свали от мъртвеца венчалната халка, сложена зад друг пръстен, който после връща обратно. Не, не е възможно да е направил това — а и да остави визитна картичка до жертвата! Според мен е невъзможно. Твърде високо ценя мнението ти, Уотсън, за да допусна, че би предположил халката да е свалена, докато Дъглас е бил жив. Това, че свещта е горяла за малко, означава, че не е бил воден дълъг разговор. Възможно ли е Дъглас, за когото научихме, че бил безстрашен по природа, да се е отказал от венчалния си пръстен толкова бързо? Отказал ли се е изобщо? Не, не, Уотсън, убиецът е прекарал известно време с жертвата и лампата е горяла. Напълно съм сигурен. Смъртта явно е причинена от изстрел. Следователно с пушката е било стреляно малко по-рано, отколкото ни казаха. За такива неща грешки не се правят. Значи имаме умишлен заговор от страна на двама души, чули изстрела: господин Баркър и госпожа Дъглас. На всичкото отгоре, щом аз съм в състояние да изясня, че кървавият отпечатък на перваза е оставен нарочно от Баркър, за да насочи полицията по лъжлива следа, ще се съгласиш, че нещата съвсем не се развиват в полза на Баркър. Да се запитаме сега за точния час на убийството. До десет и половина слугите са били из къщата, значи със сигурност не е станало тогава. В единайсет без петнайсет всички са се прибрали в стаите си, с изключение на Еймс, който е останал в килера. След като ти си тръгна днес следобед, направих няколко експеримента и установих, че какъвто и шум да вдига Макдоналд в кабинета, в килера нищо не се чува при затворени врати. Не е така обаче в стаята на главната прислужничка. Тя не е в края на коридора, затова от там се чуват гласове, ако се говори много високо. Трясъкът от изстрела донякъде се заглушава при изстрел отблизо, какъвто несъмнено е в случая. Шумът не е бил много силен и

все пак в тишината на нощта не може да не е стигнал и до стаята на госпожа Алън. Тя, както сама ни уведоми, е възглуха, но спомена, че все пак е чула нещо като затръшване на врата половин час преди да се вдигне тревогата. Това означава в единайсет без петнайсет. Сигурен съм, че всъщност е чула изстрела и че точно тогава е било извършено убийството. Ако е така, налага се да изясним какво може да са правили Баркър и госпожа Дъглас — при условие че те не са убийците — от единайсет без петнайсет, когато са слезли на долния етаж, до единайсет и петнайсет, когато са позвънили, за да повикат слугите. Какво са правили, защо не са вдигнали незабавно тревога? Този въпрос стои сега пред нас и когато намерим отговора му, ще отбележим известен напредък в разрешаването на загадката.

— И моето впечатление е, че господин Баркър и госпожа Дъглас са заговорници. Тя трябва да е безсърдечно създание, щом може да седи и да се кикоти на някакви шеги няколко часа след убийството на съпруга ѝ — казах.

— Точно така. И чрез разказа си за станалото не се представя в добра светлина като съпруга. Както ти е известно, Уотсън, не съм голям почитател на нежния пол, но житейският опит ме е научил, че малко жени, уважаващи поне донякъде съпрузите си, ще позволят да ги разделят от тялото на внезапно починалия им съпруг. Ако все пак някога се ожения, Уотсън, надявам се дотолкова да вдъхна на жена си чувства, че да не се остави да я отведе една прислужничка, докато пресният ми труп лежи на няколко метра разстояние. Това е дълнопробен театър, та и най-неопитният детектив ще се изуми от липсата на обичайните женски ридания. Никакви други съмнения да нямаше, този инцидент сам по себе си би ме навел на мисълта за заговор.

— Значи смяташ, че господин Баркър и госпожа Дъглас могат да бъдат обвинени в убийство?

— О, тази безцеремонност на въпросите ти, Уотсън! — размаха лулата си Холмс. — Все едно стреляш в мен. Ако беше казал, че госпожа Дъглас и господин Баркър знаят истината за убийството и са се наговорили да я скрият, на драго сърце щях да се съглася с теб. В това съм уверен. Но предположението ти за пъклено деяние не е изцяло основателно. Хайде да се вгледаме в затрудненията пред нас. Да предположим, че двамата са свързани с извънбрачна любов и са

решили да премахнат човека, стоящ помежду им. Това до голяма степен си остава догадка, която не бе потвърдена от деликатното подритване на слугите и други хора. Напротив, има достатъчно доказателства, че господин и госпожа Дъглас са били извънредно привързани един към друг.

— Не може да е вярно! — извиках аз, припомняйки си красивото усмихнато лице в градината.

— Е, поне такава впечатление са създали. Все пак ще допуснем, че любовниците са извънредно хитра двойка, която подвежда всички наоколо и се е наговорила да премахне съпруга. Той и без това е заплашен...

— Но съдим за това единствено по техните думи!

Холмс се замисли и каза:

— Разбирам, Уотсън. Ти излагаш теория, според която всичко изречено от двамата е лъжа. Смяташ, че не е имало нито скрита заплаха, нито тайно общество, Долината на страха, главатар Мак едичкой си или каквото и да е друго. Приемам, че има основания в това обобщение. Но да видим докъде ни води. Значи двамата съчиняват тази история, за да обяснят престъплението. После разиграват хрумването си, оставяйки велосипеда в храстите като доказателство за присъствие на външно лице. Следата на перваза навежда на същата мисъл, както и визитката върху тялото, която може да бъде подготвена в къщата. Всичко това отговаря на хипотезата та, Уотсън. Сега обаче стигаме до неприятните, чепати, неподдаващи се на съгласуване моменти, които не могат да заемат местата си. Защо оръжието е тъкмо пушка с рязана цев, при това американско производство? Откъде са били сигурни, че при изстрела няма да се притекат хора и да ги заварят там? Чиста случайност е, че госпожа Алън не е проверила каква е тази „затръшната врата“. Защо гузната двойка е направила всичко това, Уотсън?

— Признавам, че не мога да го обясня.

— И още нещо: ако една жена и любовникът ѝ са си наумили да убият съпруга, ще се заемат ли да разгласяват вината си, демонстративно сваляйки от мъртвеца венчалния му пръстен? Нима ти се вижда правдоподобно?

— Не, съвсем не.

— И още нещо: струва ли си да се крие велосипед в храстите, щом и най-тъпият детектив ще каже, естествено, че това е параван, тъй като велосипедът е крайно необходим на престъпника, за да избяга?

— Не мога да намеря обяснение.

— А не би трябвало да съществува комбинация от събития, за които човешкият ум не може да намери обяснение. Позволи ми просто като упражнение по логика, без да твърдя, че това е истината, да ти подсказва възможна насока за разсъждение. Признавам, че всичко е въображаемо, но нима е рядкост въображението да роди истината? Да допуснем, че в живота на въпросния Дъглас има осъдителна тайна, някаква истински срамна тайна. Тя е станала причината той да бъде убит от някого, да предположим — от външен човек, за отмъщение. По някакви причини, които още не мога да обясня, отмъстителят сваля халката на убития. Вероятно тази вендета е свързана още с първата женитба на Дъглас и пръстенът е взет заради това. Преди отмъстителят да си тръгне, Баркър и съпругата влизат в стаята. Убиецът ги убеждава, че всеки опит да бъде арестуван ще го принуди да огласи някаква позорна, скандална история. Това ги кара да променят намеренията си и те му позволяват да си отиде. Вероятно спускат моста, което може да стане, без да се вдига никакъв шум, и после отново го вдигат. Човекът избягва и кой знае защо, решава, че ще е в по-голяма безопасност пешком, отколкото с велосипед. Затова потулва велосипеда и се измъква благополучно. Дотук сме в границите на допустимото, нали?

— Да, несъмнено е допустимо — съгласих се неохотно.

— Не бива да забравяме, Уотсън, че каквото и да се е случило, е било нещо твърде необикновено. А сега да продължим с предположенията. Господин Баркър и госпожа Дъглас — без задължително да са виновни — съобразяват след изчезването на убиеца, че са попаднали в клопка, защото трудно ще докажат, че не са извършили те престъплението и че не са съучастници. Затова доста припряно и нескопосано вземат мерки. Изцапаният с кръв пантоф на Баркър оставя върху перваза следа, за да посочи как се е измъкнал беглецът. Явно именно те двамата са чули изстрела, затова са вдигнали тревога, както е и било редно, само че едва половин час след събитието.

— И по какъв начин според теб ще се докаже това?

— Е, ако има външен човек, той може да бъде открит и арестуван. Това ще бъде най-сигурното от всички доказателства. В противен случай обаче разполагаме с резервите на науката, а те съвсем не са изчерпани. Мисля, че ще успеем да напреднем, ако остана една вечер сам в този кабинет.

— Една вечер сам!

— Каня се след малко да отида там. Уговорих се с уважаемия Еймс, който в никакъв случай не е поклонник на Баркър. Ще поседя в стаята, може би обстановката ще ме вдъхнови. Вярвам в *genius loci*^[1]. Виждам, че се усмихваш, драги Уотсън. Е, ще видим кой е прав. Между другото, носиш ли си големия чадър?

— Да.

— Услужи ми с него, ако може.

— Разбира се, но той не е надеждно оръжие! При опасност...

— Ако имаше реална опасност, драги Уотсън, нямаше да се поколебая да те помоля за помощ. Но чадъра ще взема. Сега чакам завръщането на колегите ни от Тънбридж Уелс, в момента те са там и правят опит да открият на кого е велосипедът.

Инспектор Макдоналд и Уайт Мейсън се върнаха от пътуването си по здрач. Двамата се появиха въодушевени и съобщиха, че са постигнали голям напредък.

— Признавам, че се съмнявах дали е имало външно лице — рече Макдоналд, — но това вече е минало. Идентифицирахме велосипеда, разполагаме и с описание на лицето, така че направихме голяма крачка към целта.

— Звучи ми като началото на края — каза Холмс. — От все сърце ви поздравявам.

— Значи така, тръгнах от факта, че господин Дъглас изглеждаше разтревожен след ходенето предишния ден в Тънбридж Уелс. Там е усетил, че го заплашва нещо. Така се изяснява, че велосипедистът, предполага се, е идвал от Тънбридж Уелс. Взехме велосипеда и обиколихме с него странноприемниците. Управителят на „Игъл къмършъл“ веднага го позна и съобщи, че е собственост на човек на име Харгрейв, който преди два дни наел стая там. Дошъл само с този велосипед и с малък куфар, в регистъра записал, че идва от Лондон, без да посочи адреса си. Куфарът е произведен в Лондон и

съдържанието му също е английско, но човекът очевидно бил американец.

Холмс засия.

— Наистина сте свършили сериозна работа — каза той, — докато аз седях и бистрех теории с моя приятел. Ясно ми покажахте, че трябва да се действа, господин Мак.

— Да, така е, господин Холмс — доволно се съгласи инспекторът.

— Но тези сведения сякаш потвърждават теориите ти — подхвърлих аз на Холмс.

— Може и да си прав, може и да не си — каза той. — Но да чуем края на историята, господин Мак. Няма ли начин да се установи самоличността на този човек?

— Данните са малко и говорят, че старателно се е пазил да не го разпознаят. Не намерихме документи и писма, нито етикети по дрехите. На масата в спалнята имаше карта на областта. Тръгнал е с колелото си от странноприемницата вчера сутринта и до момента, в който пристигнахме там, нямаше вест от него.

— Ето това ме озадачава, господин Холмс — каза Уайт Мейсън. — Ако този приятел е искал да не се вдига шум, щял е да се върне в странноприемницата като безобиден посетител. А в случая не може да не е знаел, че управителят ще съобщи за изчезването му в полицията и така ще го свържат с убийството.

— Основателно предположение. И все пак засега изглежда, че е постъпил мъдро, след като още не е арестуван. Не споменахте нищо за външния му вид.

Макдоналд прехвърли бележките си.

— Записал съм тук, каквото успях да науча. Изглежда, не са му обърнали особено внимание, но все пак и портиерът, и служителят на рецепцията, и камериерката се съгласиха единодушно, че описанието е горе-долу изчерпателно. Висок към метър и осемдесет, петдесетинагодишен, с прошарена коса, побелели мустаци и орлов нос. И тримата описаха изражението на лицето му като свирепо и застрашително.

— Като оставим настрана изражението, това би могло да бъде описание на самия Дъглас — каза Холмс. — Той е малко над

петдесетте с посребряла коса и мустаци и горе-долу със същия ръст. Нещо друго не научихте ли?

— Облечен бил с дебел сив костюм и моряшка куртка, с късо жълто палто и плетена шапка.

— Нещо за пушката?

— Нещо, дълго седемдесетина сантиметра, лесно може да се побере в куфара, както и ако се пъкне под палтото.

— А според вас каква връзка има всичко това със случая като цяло?

— Е, господин Холмс, когато го арестуваме (пет минути след като получихме описанието му, го изпратих по телеграфа), ще можем по-добре да преценим — каза Макдоналд. Но и сега несъмнено напредваме. Знаем, че е американец, нарекъл се е Харгрейв и е пристигнал преди два дни в Тънбридж Уелс с велосипед и куфар. В куфара е носел пушка с рязана цев, следователно е дошъл с предварителен замисъл да извърши престъпление. Вчера сутринта е тръгнал насам с велосипеда си, скривайки пушката под горната си дреха. Досега нямаме сведения някой да го е видял, но и не е било необходимо да минава през селото, за да стигне до входа на парка, а и по пътя минават доста велосипедисти. Вероятно веднага е скрил велосипеда сред лавровите храсти, където го намерихме, а може би и самият той е дебнел оттам в очакване да се появи господин Дъглас. Необичайно е използването на пушка на закрито, но мъжът е възнамерявал да стреля навън, където предимствата ѝ са очевидни — по-лесно е да улучи, а един изстрел е нещо обичайно за ловните полета на Англия и никой не би му обърнал особено внимание.

— От ясно по-ясно — съгласи се Холмс.

— Да, но господин Дъглас не се е появил. Каква може да е била следващата стъпка? Мъжът е оставил колелото и в сумрака е тръгнал към замъка. Видял е, че мостът е спуснат, хора е нямало. Решил е да рискува, вероятно готов да изтъкне някакъв претекст, ако срещне човек. Но не е срещнал никого. Влязъл е в първата стая и се е скрил зад завесата. Оттам е видял, че вдигат моста, и е разбрал, че може да избяга единствено през рова. Изчакал е до единайсет и петнайсет, когато господин Дъглас, тръгнал на обичайната си вечерна обиколка из къщата, е влязъл в кабинета. Мъжът го е застрелял и е избягал, както си е бил наумил. Досетил се е, че велосипедът ще бъде описан от

хората в странноприемницата и може да послужи като улика против него, затова го е оставил в храстите и е стигнал по друг начин до Лондон или до друго предварително подготвено скривалище. Какво ще кажете, господин Холмс?

— Да си призная, господин Мак, изглежда съвсем логично и ясно, поне засега. Но все пак това е вашето виждане за историята. А според мен престъплението е било извършено половин час по-рано, отколкото ни съобщиха. Госпожа Дъглас и Баркър са в заговор и крият нещо. Те са помогнали на убиеца да избяга — или поне са влезли в стаята, преди да е избягал. Изфабрикували са доказателства, че се е измъкнал през прозореца, а всъщност най-вероятно е те самите да са му помогнали да си отиде, като са спуснали моста. Така тълкувам аз първата половина от нещата.

Двамата детективи поклатаха глава.

— Не, господин Холмс, ако това е истина, ние просто минаваме от една загадка на друга — подхвърли лондонският инспектор.

— И в известен смисъл положението става още по-объркано — добави Уайт Мейсън. — Дамата никога през живота си не е ходила в Америка. Нима е възможно да е свързана с един американски убиец и да е принудена да го прикрива?

— Съгласен съм, че съществуват трудности — каза Холмс. — Възнамерявам да проведа самостоятелно проучване тази вечер и не е изключено да направим крачка към общата цел.

— Можем ли да ви бъдем полезни, господин Холмс?

— Не, не! Не се нуждая от кой знае какво, стигат ми тъмнината и чадърът на доктор Уотсън. А Еймс, верният Еймс несъмнено ще ми окаже съдействие. Накъдето и да насоча мислите си, неизбежно се появява един основен въпрос: може ли мъж с атлетично телосложение да поддържа форма само с една гира?

Холмс се върна от самотното си пътешествие късно вечерта. Спяхме в стая с две легла — най-доброто, което можеше да ни предложи малката провинциална странноприемница. Вече се унасях, когато в просъница го чух да се прибира.

— Откри ли нещо? — промърморих.

Холмс мълчаливо се изправи до леглото ми със свещ в ръката. След това високата слаба фигура се наклони към мен и прошепна:

— Кажи ми, Уотсън, не те ли е страх да спиш в една стая с безумец, с човек, страдащ от размекване на мозъка, с идиот, изгубил разсъдъка си?

— Ни най-малко — изумен отвърнах.

— Значи имам късмет — заключи той и цялата нощ не промълви нито дума повече.

[1] Дух на мястото (лат.) — Б.пр. ↑

СЕДМА ГЛАВА РЕШЕНИЕТО

На другата сутрин след закуска сварихме инспектор Макдоналд и Уайт Мейсън да се съветват усилено в малката приемна на местния полицейски сержант. На масата пред тях бяха струпани писма и телеграми, които двамата явно преглеждаха и сортираха. Три бяха бутнати встрани.

— Още ли сте по дирите на неуловимия велосипедист? — весело попита Холмс. — Какви са последните вести за този злодей?

Макдоналд кимна мрачно към купчината поща.

— Получихме съобщение, че в момента се намира в Лестър, Нотингам, Саутхемптън, Дърби, Ист Хам, Ричмънд и на още четиринайсет места. В три от тях — Ист Хам, Лестър и Ливърпул, са му предявили конкретно обвинение и направо са го арестували. Страната, изглежда, е пълна с бегълци, облечени в жълти палта.

— Господи! — съчувствено възкликна Холмс. — А сега, уважаеми, искам да ви дам един много сериозен съвет. Когато поех този случай заедно с вас, уговорката беше, както си спомняте, че няма да ви представям наполовина доказани теории, а ще ги запазвам за себе си и ще разработвам собствените си идеи, докато не се уверя, че съм на прав път. По тази причина в момента не споделям с вас всичките си изводи. От друга страна, обещах да участвам в играта, без да ви мамя, а не смятам, че играта ще е честна, ако дори за миг ви позволя излишно да пилеете силите си в безсмислена насока. Затова дойдох да ви посъветвам тази сутрин и съветът ми се съдържа в едно-едничко кратко изречение: Откажете се от случая.

Макдоналд и Уайт Мейсън зяпнаха изумени знаменития си колега.

— Смятате, че е безнадеждно? — извика инспекторът.

— Смятам, че този случай е безнадежден, но без да смятам, че е безнадеждно да се стигне до истината.

— Как, та велосипедистът наистина съществува! Разполагаме с описанието му, с куфара и с велосипеда му. Този човек не може да е

изчезнал. Защо да не го арестуваме?

— Да, да, несъмнено човекът не е изчезнал и несъмнено ще го заловим, но защо да пилеете силите си в Ист Хам или в Ливърпул! Убеден съм, че може да се открие по-пряк път, за да се постигне резултат.

— Но вие спестявате част от сведенията си. Не може да се каже, че постъпвате честно, господин Холмс — раздразнен каза инспекторът.

— Познавате методите ми на работа, господин Мак. Ще задържа тези сведения за себе си възможно най-кратко време. Искам само в известен смисъл да проверя подробностите, което може да се уреди съвсем лесно, а след това ще се сбогувам с вас и ще се върна в Лондон, оставяйки резултатите изцяло на ваше разположение. Дълга ви прекалено много, за да постъпя другояче, защото в цялата си практика не мога да си спомня по-особено и по-интересно разследване.

— Нищо не разбирам, господин Холмс. Срегнахме се с вас снощи, като се прибирахме от Тънбридж Уелс, и вие, в общи линии, приехте постигнатите резултати. Какво се е случило след това, та гледате по съвсем различен начин на нещата?

— Е, щом ме питате, ще ви кажа, че, както ви уведомих предварително, снощи прекарах няколко часа в замъка.

— И какво се случи там?

— О, засега не мога да ви съобщя нищо конкретно. Между другото прочетох сбито, но ясно и интересно описание на стария замък, което може да се купи за скромната сума от едно пени в местното дюкянче за тютюн.

Холмс измъкна от джоба на жилетката си малка брошура украсена с несръчна гравюра на замъка Бърлстоун, и каза:

— Уважаеми господин Мак, усетът за историческата атмосфера помага много при едно разследване. Не бъдете така нетърпелив, уверявам ви, че дори посредствен разказ като този изгражда в съзнанието някаква картина на миналото. Позволете да ви предлага една извадка: „Построен в петата година от управлението на Джеймс Първи на мястото на много по-стара сграда, замъкът Бърлстоун представлява един от най-ярките останали до наши дни образци на оградено с ров имение от онези времена...“

— Вие ни се подигравате, господин Холмс!

— Какво говорите, господин Мак?! За пръв път ви виждам толкова изнервен. Е, щом толкова се ядосвате, няма да ви чета текста. Но когато узнаете, че е описано как замъкът е бил превзет от пълководец на парламента през 1644 година, а крал Чарлс се е крил там няколко дни по време на Гражданската война, че и Джордж Втори го е посещавал, ще се съгласите, че тази стара сграда е интересна в редица отношения.

— Несъмнено, господин Холмс, но това не ни влиза в работата.

— Наистина ли? Широкият мироглед, скъпи Мак, е основно изискване в нашата професия. Взаимната връзка между идеите и използването на странични сведения често е изключително интересна. Приемете тази забележка от страна на човек, който, макар и само детектив любител, е доста по-възрастен, може би и по-опитен от вас.

— Имате право — искрено се съгласи инспекторът. — Признавам, че умеете да убеждавате, но го правите по дяволски заобиколни пътища!

— Както и да е. Да оставим миналото и да се заемем с фактите от настоящето. Както ви казах, снощи бях в имението Бърлстоун. Не видях нито господин Баркър, нито госпожа Дъглас. Не сметнах, че е нужно да ги безпокоя, но с радост научих, че не си личало дамата да страда особено, защото не се е отказала от обилен обяд. Специално посетих приветливия господин Еймс, с когото си разменихме някои любезности и който като завършек ми позволи, без да иска ничие позволение, да поседя известно време сам в кабинета.

— Какво? С онова нещо там?! — възкликнах.

— Не, не, сега всичко е наред. Както разбрах, станало е по ваше нареждане, господин Мак. Стаята вече има нормален вид. Прекарах в нея поучителен четвърт час.

— И какво правихте?

— Няма да превръщам в загадка нещо просто. Търсих изгубената гира. Тя открай време заема важно място в разсъжденията ми за този случай. Накрая я открих.

— Къде?

— Хм, с този въпрос стигаме до ръба на неизвестността. Но нека малко да напреднем, съвсем малко и ви обещавам, че ще споделя с вас всичко, което зная.

— Е, налага се да приемем условията ви — каза инспекторът. — А защо, за Бога, според вас трябва да се откажем от случая?

— Просто нямате и най-малката представа, какво разследвате, господин Мак.

— Разследваме убийството на господин Джон Дъглас от имението Бърлстоун.

— Да, така е. Но не си правете труда да издирвате загадъчния господин с велосипеда. Уверявам ви, от това няма полза.

— Тогава какво предлагате?

— Ще ви кажа точно какво да правите, стига да се съгласите да го направите.

— Е, трябва да призная, че колкото и странен да изглежда подходът ви, в него винаги има смисъл. Ще се вслушам в съвета ви.

— А вие, господин Мейсън?

Провинциалният детектив безпомощно местеше погледа си от единия на другия. Холмс и методите му бяха нещо ново за него. Накрая рече:

— Щом инспекторът е съгласен, значи и за мен ще е добро.

— Прекрасно! — каза Холмс. — Щом е така, искам да посъветвам и двама ви да направите една приятна и ободряваща разходка из околността. Научих, че гледката от хълма Бърлстоун към Уийлд била забележителна. По обед може да се хапне в някоя хижа, макар че не познавам областта, затова и не мога да ви препоръчам определено място. Вечерта, уморени, но доволни...

— Това минава границите на шегата! — извика Макдоналд и сърдито се надигна от стола.

— Съгласен съм, тогава прекарайте деня, както намерите за добре — каза Холмс и весело го потупа по рамото. — Правете, каквото ви харесва, вървете, където искате, но гледайте непременно да се срещнем тук преди здрачаване, господин Мак. Непременно!

— Това звучи вече по-нормално.

— Всички съвета, които ви дадох дотук, бяха отлични. Но не настоявам, стига да се появите, когато имам нужда от вас. А сега, преди да се разделим, моля, напишете една бележка до господин Баркър.

— Моля?

— Ще ви я продиктувам, ако предпочитате. Готов ли сте? *Уважаеми господине, струва ми се, че сме длъжни да пресушим рова заради вероятността да намерим...*

— Невъзможно е — прекъсна го инспекторът. — Говорих вече по въпроса.

— Хайде, хайде! Моля ви, сър, изпълнете молбата ми.

— Добре, продължавайте.

— ... *заради вероятността да намерим нещо, свързано по един или друг начин с разследването ни. Направих необходимите уговорки и утре рано сутринта работниците ще отклонят потока...*

— Не е възможно!

— ... *ще отклонят потока, затова ви уведомявам предварително.* Подпишете го и го изпратете по човек към четири часа следобед. По същото време ще се срещнем отново в тази стая. Дотогава нека всеки прави, каквото намери за добре, защото ви уверявам, разследването се намира в момент на затишие.

Събрахме се отново по здрач. Холмс имаше много сериозен вид, моето любопитство бе изострено, детективите бяха раздражени и критично настроени.

— Е, господа — бавно започна моят приятел, — предлагам заедно да подложим на изпитание всичко, а вие сами ще прецените дали направените от мен наблюдения оправдават изводите, до които стигнах. Вечерта е хладна, а нямам представа, колко ще продължи походът ни, затова ви съветвам да се облечете топло. От първостепенно значение е да заемем местата си, преди да се е стъмнило съвсем, затова с ваше позволение да тръгваме веднага.

Стигнахме до най-отдалечения край на парка Бърлстоун и излязохме през една вратичка в оградата. В сгъстяващата се тъмнина последвахме Холмс, докато стигнахме до лаврови храсти, израсли почти срещу главния вход и подвижния мост. Мостът беше вдигнат. Холмс приклепна зад храстите, тримата последвахме примера му.

— И сега какво ще правим? — попита Макдоналд малко сърдито.

— Ще успокоим духовете и ще вдигаме колкото може по-малко шум — отвърна Холмс.

— Защо всъщност дойдохме тук? Все пак можете да се отнасяте към нас с повече доверие.

Холмс се засмя и каза:

— Уотсън твърди, че аз правя от живота театър. Проявявам някаква склонност към актьорски изяви, които непрекъснато изискват разиграването на добре поставен спектакъл. Не сте ли съгласен, господин Мак, че професията ни щеше да е скучна и жалка, ако понякога не давахме представления, с които да прославяме постигнатите резултати? Да обвиниш някого пряко, да го потупаш грубиянски по рамото — нима това е подходящ *dénouement*^[1]? Но светкавичното действие, хитрият капан, умното предвиждане на предстоящо събитие, успешното доказване на смела хипотеза — не е ли всичко това гордост и оправдание за делото на живота ни? В момента вие се вълнувате от романтиката на положението, предвкушвате бъдещото преследване. Къде щеше да остане вашето вълнение, ако нещата бяха точни като по разписание? Моля ви само за малко търпение, господин Мак, скоро ще сте съвсем наясно.

— Е, надявам се, гордостта, оправданието и всичко останало да изпреварят гибелта ни от измръзване — каза лондонският детектив с комично смирение.

И четиримата имахме достатъчно основание да споделим тази надежда. Бдението ни се оказа продължително и мъчително. Постепенно сенките върху дългата мрачна фасада на старата къща се сгъстиха. Студените влажни изпарения от рова вледениха костите ни и зъбите ни затракаха. Над главния портал светеше самотен фенер, а във фаталната стая се виждаше кълбо светлина. Навсякъде другаде царяха мрак и безмълвие.

— Колко ще продължи? — попита накрая инспекторът. — И какво точно наблюдаваме?

— Колкото знаете вие, толкова и аз — отговори Холмс малко рязко. — Ако престъпниците винаги действаха по разписание както железниците, сигурно щеше да е много по-удобно. А по въпроса, какво точно... Ето! Това наблюдаваме!

В този миг ярката жълта светлина в кабинета бе заслонена от фигура, която се движеше насам-натам пред нея. Лавровите храсти, сред които се бяхме скрили, се намираха точно срещу прозореца на трийсетина метра от него. След малко пантите изскърцаха, прозорецът се отвори и ние успяхме да различим неясните очертания на главата и раменете на мъж, който се озърташе в мрака. Известно време се

взираше крадешком, сякаш искаше да се увери, че не го наблюдават. После се наведе напред. Сред пълната тишина се чу лек плисък на вода. Мъжът, изглежда, бъркаше в рова с нещо, което държеше в ръка. Не след дълго рязко изтегли някакъв предмет, досущ като въдичар. Голям и кръгъл, предметът затули светлината, докато преминаваше през рамката на прозореца.

— Сега! — извика Холмс. — Хайде!

Скочихме и със залитане поради вкочанените си крайници се завтекохме подир приятеля ми, който претича по моста и яростно заби камбанката на входа. От вътрешната страна изстъргаха резета и на прага се появи зачуденият Еймс. Без да каже дума, Холмс го отмести и последван от трима ни, влетя в стаята, където се намираще следеният от нас мъж.

Светлината, която наблюдавахме отвън, идваше от газена лампа, оставена на масата. Когато влязохме, Сесил Баркър я вдигна от масата и тя освети старателно избърснатото му лице, изразяващо увереност и решителност, очите, в които се четеше заплахата.

— Какво, по дяволите, означава това? — изкрещя той. — Какво търсите?

Холмс бързо се огледа, а после пристъпи към един мокър, омотан с връв вързоп, смушен под писалището.

— Това търсим, господин Баркър, вързоп с гира за тежест, който измъкнахте от рова!

Баркър зяпна Холмс, на лицето му се изписа изумление.

— Боже, как научихте? — попита той.

— Просто аз го сложих там.

— Вие сте го сложили там? Вие?!

— По-точно аз го сложих отново там — обясни Холмс. — Сигурно си спомняте, инспектор Макдоналд, че липсата на едната гира ми направи впечатление. Обърнах ви внимание на този факт, но понеже вие бяхте погълнати от други събития, почти нямахте време да го обмислите, за да стигнете до някакво заключение. Когато наблизко има вода, а е изчезнал предмет, който може да се използва за тежест, не е далеч от ума, че нещо е трябвало да потъне на дъното. Струваше си да се провери това хрумване, затова с помощта на Еймс, който ме пусна в стаята, като използвах извитата дръжка на чадъра, взет от доктор Уотсън, снощи успях да изтегля този вързоп и да го разгледам.

Най-важното обаче бе да се установи кой го е пуснал във водата. Постигнахме това с едно съвсем явно средство: обявихме, че утре ровът ще бъде пресушен, и зачакахме онзи, който бе скрил вързопа, да го измъкне, когато тъмнината му позволи. Имаме четирима свидетели за това, кой е човекът, възползвал се от тази възможност. И така, господин Баркър, мисля, че вече можем да ви дадем думата.

Шерлок Холмс остави мокрия вързоп на масата до лампата, свали вървите, с които бе омотан, и измъкна от него гира, която изтърколи към нас. После извади и чифт ботуши.

— Както виждате, американски са — обясни той, сочейки върховете им.

След това остави на масата дълъг и опасен нож в кания. Накрая се показаха комплект бельо, чорапи, сив костюм от туид и късо жълто палто.

— Дрехите не са от значение, с изключение на палтото, което навежда на определени мисли — каза Холмс и внимателно вдигна палтото към светлината. — Обърнете внимание на вътрешния джоб, скрит в подплатата, толкова голям, че да може да побере рязаната ловна пушка. Под яката има етикет на шивача: „Нийл, готово облекло, Върмиса, САЩ.“ Прекарах един полезен следобед в библиотеката на енорийския пастор и увеличих познанията си с откритието, че Върмиса е процъфтяващ градец, най-развитият в известните въгледобивни и железодобивни долини в Съединените щати. Не съм забравил, господин Баркър, че вие свързахте въгледобивните райони с първата съпруга на господин Дъглас, затова не е далеко от ума, че инициалите Д. В. на визитката до трупа може би са съкращение на „Долината Върмиса“, както и че въпросната долина, излъчила пратеници на смъртта, вероятно е Долината на страха, за която научихме. Дотук нещата се поизбистриха. А сега, господин Баркър, не бих желал повече да преча на вашите обяснения.

По време на това изложение, направено от великия детектив, лицето на Сесил Баркър представляваше прелюбопитна гледка. Върху него се сменяха изражения на гняв, изумление, сащисване и разколебаване. Накрая Баркър намери закрила в някакво подобие на жлъчна ирония.

— Толкова много ви е известно, господин Холмс, че може би няма да спрете разказа си дотук — присмя му се той.

— Дума да няма, мога и да продължа, господин Баркър — отвърна Холмс, — но ми се струва, че е по-редно да изслушаме вас.

— А, значи така смятате? Е, мога само да кажа, че и да има някаква тайна, тя не е моя и не съм аз човекът, който ще я издаде.

— Щом поемате тази линия на поведение, господин Баркър — тихо се обади инспекторът, — ще се наложи да ви държим под око, докато получим заповедта за арестуването ви.

— По дяволите, правете, каквото искате! — предизвикателно заяви Баркър.

По непоколебимото изражение на лицето му личеше, че дори под принудата на *peine forte et dure*^[2] не би направил изявления против волята си. Но един женски глас отмести нещата от мъртвата точка. Госпожа Дъглас бе чула разговора през откренатата врата и сега влезе в стаята.

— Достатъчно, Сесил — каза тя. — Не се знае какво ще стане в бъдеще, но дотук ти направи достатъчно.

— Дори повече от достатъчно — мрачно подхвърли Холмс. — Изпитвам добри чувства към вас, госпожо. Настойчиво ви съветвам да повярвате в здравия разум на съдебната система и доброволно да предоставите пълни признания на полицията. Може би аз самият сбърках, че пренебрегнах предположението, изказано за вас пред мен от доктор Уотсън, но тогава смятах, че сте пряко свързана с престъплението. Сега вече съм сигурен, че не е така. Същевременно много неща останаха необяснени и аз настойчиво ви препоръчвам да помолите *господин Дъглас* сам да разкаже историята.

При думите на Холмс госпожа Дъглас нададе вик на изумление. Изглежда, и ние с детективите сторихме същото, когато зърнахме един човек, който сякаш изникна от стената и пристъпи към нас от мрака на ъгъла, където се бе появил. Госпожа Дъглас се обърна и в следващия миг вече го прегръщаше, а Баркър улови протегнатата му ръка.

— Така ще е най-добре, Джак — повтаряше съпругата на Дъглас. — Наистина ще е най-добре.

— Без съмнение ще трябва да го направите, господин Дъглас — каза Шерлок Холмс. — Сигурен съм, че така ще е най-разумно.

Мъжът стоеше срещу нас и примигваше с блуждаещия поглед на човек, излязъл изведнъж на светло. Имаше запомнящо се лице — сиви очи със смел поглед, гъсти, късо подстригани сивеещи мустаци,

четвъртата изпъкнала брадичка и готова да се разтегне в усмивка уста. Огледа ни един по един, след което за мое изумление пристъпи към мен и ми подаде куп листа.

— Чувал съм за вас — каза той с произношение нито чисто английско, нито чисто американско, като гласът му звучеше меко и приятно. — Вие сте летописецът. Готов съм да заложа и последния си долар, доктор Уотсън, че досега в ръцете ви не е попадала такава история. Разкажете я, както намерите за добре, аз ви предоставям фактите, а щом разполагате с тях, няма да ви липсват читатели. Останах затворен два дни и прекарах това време в писане, доколкото светлината стигаше до този миши капан. С удоволствие предавам всичко на вас и на читателите ви. Представям ви историята на Долината на страха.

— Но това е минало, господин Дъглас — тихо го прекъсна Шерлок Холмс, — в момента се интересуваме от настоящата ви история.

— Ще ви я разкажа, сър — каза Дъглас. — Имате ли нещо против да пуша през това време? Благодаря, господин Холмс. Ако не се лъжа, самият вие сте пушач, затова можете да си представите какво е да прекара човек два дни без тютюн от страх, че миризмата може да го издаде — Дъглас се облегна на полицата над камината, запали пурата, която му предложи Холмс, и продължи: — Чувал съм за вас, господин Холмс, но и през ум не ми е минавало, че един ден ще се срещнем. Още преди да се запознаете с това — кимна той към листовите в ръцете ми, — ще разберете, че ви предлагам нещо необикновено.

Инспектор Макдоналд зяпаше изумен новопоявилия се. Накрая извика:

— Признавам, че съм сащисан! Ако вие сте господин Джон Дъглас от имението Бърлстоун, чиято смърт разследваме от два дни насам, откъде, за Бога, изниквате? Сякаш изскочихте от пода като човече на пружинка!

— Така е, господин Мак, защото не пожелахте да прочетете отличната брошура, описваща къде се е укривал крал Чарлс — с укор размаха Холмс пръст към инспектора. — В онези дни хората са си приготвяли надеждни убежища, а използваното веднъж убежище може

да послужи пак. Бях убеден, че трябва да търсим господин Дъглас под този покрив.

— И отдавна ли ни бяхте скроили този номер, господин Холмс? — сърдито попита Макдоналд. — Колко време ни оставихте да се пилеем в преследване, за което сте знаели, че е нелепо?

— Нито миг, уважаеми господин Мак. Нали снощи ви изложих възгледите си? Но те можеха да бъдат потвърдени едва тази вечер. Затова ви поканих с колегата ви да си дадете един ден почивка. Извинете, но какво друго можех да ви предложа? Когато открих въпросния костюм в рова, веднага ми стана ясно, че трупът изобщо не е на господин Джак Дъглас, а вероятно на велосипедиста от Тънбридж Уелс. Друг извод не бе възможен. По тази причина трябваше да изясня къде може да е самият Джон Дъглас, а като съпоставих вероятностите, реших, че с помощта на съпругата си и на своя приятел той се крие в тази къща, дала убежище на един височайши беглец, изчаквал спокойни времена, за да избяга на сигурно място.

— Правилно сте преценили — одобри думите му Дъглас. — Реших да се измъкна от вашите британски закони, защото не бях сигурен в какво положение се намирам според тях, пък и ми се яви възможност отново да пратя онези копои по лъжлива следа. Но не съм вършил нищо, от което да се срамувам, и нищо, което не бих извършил повторно. Сами ще отсъдите, когато ви разкажа моята история. Да, инспекторе, искате да ме предупредите да внимавам какво говоря. Готов съм да отстоявам истината. При това няма да започна от началото. То е описано — Дъглас кимна към купчината листа. — Както ще видите, става дума за много странни неща. Накратко смисълът е следният: известни хора имат основателна причина да ме мразят и биха дали мило и драго, за да научат, че съм сгашчен натясно. Докато аз съм жив и докато те са живи, не мога да се чувствам в безопасност. Преследваха ме от Чикаго до Калифорния, после ме пропъдиха от Америка, така че едва когато се ожених и се заселих в това тихо кътче, реших, че ще имам спокойствие през оставащото до края на дните ми време... Изобщо не обясних на жена си каква е работата. Защо трябваше да въвличам и нея? Щеше завинаги да изгуби спокойствието си, да се страхува от въображаеми беди. Предполагам, че тя се досещаше за нещо, защото може да съм изтървал някоя и друга дума, но до вчера когато вие, господа, се срещнахте с нея, жена ми не знаеше

същността на историята. Тя ви съобщи всичко, което ѝ бе известно, както стори и Баркър, защото през нощта, когато се случи премеждието, нямаше много време за обяснения. Сега госпожа Дъглас ще узнае всичко и щеше да е по-умно от моя страна, ако я бях осведомил предварително. Но това беше сериозен въпрос, скъпа — каза той и за миг улови ръката ѝ, — затова постъпих така... Та, господа. В деня преди тези събития бях в Тънбридж Уелс и на улицата ми се мярна един човек. Само ми се мярна, но аз имам набито око за такива неща и нито за миг не се усъмних кой е. Беше най-страшният ми враг, човек, който през тези години ме преследваше, както гладният вълк преследва елена карибу. Разбрах, че се задава беда, затова се прибрах вкъщи и се приготвих да я посрещна. Сметнах, че ще успея да се справя сам, по някое време цяла Америка говореше за късмета ми. Напълно бях сигурен, че и този път ще сполуча... На другия ден през цялото време бях нащрек и нито веднъж не излязох в парка. И добре, че не го направих, иначе оня щеше да ме просне с ловната пушка, преди да успея да извадя револвера. След като вдигнах моста (а аз винаги се успокоявах вечер след вдигането на моста), съвсем забравих за опасенията си. През ум не ми минаваше, че оня може да се е вмъкнал в къщата и да ме дебне вътре. Когато при обиколката на стаите, която правя всяка вечер, влязох в кабинета, веднага долових опасност. Предполагам, че когато цял живот си бил изложен на опасности, развиваш нещо като шесто чувство, което те известява за опасността. Ясно я усетих, преди да бях разбрал причината. В следващия миг зърнах един ботуш, който се подаваше изпод завесата, и веднага разбрах... Единственият източник на светлина беше свещта в ръката ми, но отворената врата ми позволяваше да виждам добре, защото лампата в коридора бе запалена. Оставих свещта и грабнах чука, който бях сложил на полицата над камината. В същия миг мъжът се хвърли към мен. Блесна нож, аз замагнах към него с чука. Улучих го някъде, защото ножът издрънча на пода. Мъжът заобиколи масата, гъвкав като змиорка, и измъкна пушката изпод палтото. Чух как запъна ударника, но успях да хвана пушката, преди да стреля. Улових я за цевта и минута или повече се борихме ожесточено за оръжието. Който го изпуснеше, щеше да плати с живота си. Онзи не го изпусна, но задържа дулото към себе си малко по-дълго от необходимото. Не зная кой натисна спусъка, може и аз да съм бил, може и двамата, както се

борехме. Все едно. Чу се изстрел едновременно от двете цеви право в лицето му и аз се озовах пред останките на Тед Болдуин. Бях го познал в градчето, познах го и като се хвърли отгоре ми, но и родната му майка не би го познала във вида, който доби след изстрела. Не съм мекушав, но едва не ми се обърна стомахът, като видях на какво прилича... Стоях до масата, когато забързан влезе Баркър. Чух, че и жена ми слиза надолу, затова претичах до вратата и я спрях. Гледката не беше за жена. Обещах ѝ скоро да се кача при нея. Казах една-две думи на Баркър, той веднага схвана положението и зачакахме другите да дойдат. Не се яви никой. Досетихме се, че не са чули нищо и че за станалото знаем само ние тримата... В този миг ми хрумна такава блестяща идея, че направо ме заслепи. Единият ръкав на оня се бе запретнал и на ръката под лакътя се виждаше клеймото на тайната лежа. Погледнете!

И човекът, известен ни като Дъглас, изтегли нагоре ръкавите на самото и ризата си. Видяхме кафяв триъгълник с вписан в него кръг също както върху ръката на мъртвеца.

— Тъкмо това ме наведе на идеята — продължи Дъглас. — Представих си ясно всичко още в същия миг. Мъжът беше с ръст, фигура и коса почти като моите. Никой не би могъл да разпознае това обезобразено лице. За петнайсет минути с Баркър му свалихме дрехите, издокарахме го с моя халат и той остана да лежи така, както го заварихте. Направихме вързоп от вещите му, сложихме за тежест една гира, която ми попадна подръка, и хвърлихме вързоп през прозореца. Визитката, която човекът бе приготвил, за да я остави на трупа ми, сега беше върху неговото тяло. Сложихме му моите пръстени, но когато дойде ред на халката ми — на това място Дъглас протегна към нас мускулестата си ръка, — както сами виждате, оказа се, че съм се надценил. Не я бях свалял от деня на сватбата, трябваше да я престържа с пила, за да я сваля. Не зная, може би не ми се и разделяше с нея, но дори да исках, не можех да го направя. Така че се наложи да се откажем от тази подробност, пък да ставаше каквото ще. Донесох и пластир, който залепих там, където самият аз съм превързан в момента. Колкото и да сте умен, господин Холмс, в случая клъвнахте! Ако бяхте свалили пластира, отдолу нямаше да откриете нищо... Това беше положението. Ако можех да се укрива за известно време, а после да замина някъде, където към мен да се присъедини и

моята „вдовица“, най-сетне имахме шанс да живеем на спокойствие до края на дните си. Злодеите нямаше да мирясат, докато не ме изпратят в черната земя, но ако във вестниците се появи съобщение, че Болдуин е ликвидирал своя враг, щеше да настъпи краят на всичките ми беди. Нямаше много време, за да обясня подробно всичко на Баркър и на жена си, но те се ориентираха достатъчно, за да ми окажат помощ. Знаех за това скривалище, както знаеше и Еймс, но на него не му е хрумвало да го свърже със случилото се. Пъхнах се там и оставих Баркър да се оправя сам... Какво направи той, знаете. Отвори прозореца и сложи отпечатъка върху перваза, за да създаде лъжлива представа, как се е измъкнал убиецът. Работата се усложняваше, но понеже мостът беше вдигнат, нямаше друг начин. После, когато подготви всичко, Баркър започна да звъни на пожар. Известно ви е какво се случи след това. И така, господа, можете да постъпите, както намерите за добре. Казах ви истината, цялата истина и Господ да ми е на помощ! Искам само да ви попитам в какво положение се намирам спрямо английските закони.

Настъпи тишина, нарушена от Шерлок Холмс.

— Като цяло английските закони са справедливи. Няма да бъдете осъден незаслужено, господин Дъглас. Искам обаче да ви попитам откъде този човек е научил, че живеете тук, как е успял да проникне в къщата и да се скрие, за да ви нападне?

— Нямам представа.

Лицето на Холмс беше много бледо и сериозно.

— Опасявам се, че историята още не е приключила — каза той. — Възможно е да се сблъскате с по-голяма заплаха от английските закони, а дори и от американските си врагове. Според мен сте застрашен от беда, господин Дъглас. Вслушайте се в съвета ми и бъдете нащрек.

А сега, многострадални читатели, ще ви помоля да тръгнете с мен. Известно време ще бъдем далеч от съсекския замък Бърлстоун, далеч и от летото Божие, в което съвместно осъществяваме това богато със събития пътешествие, което завърши с необикновената история на човека, известен като Джон Дъглас. Искам да ви отведа двайсет години назад във времето и няколко хиляди мили на запад в пространството, за да ви представя един странен и ужасен разказ. Толкова странен и

ужасен, че няма да ви е лесно да повярвате на думите ми, макар всичко наистина да се е случило.

Не мислете, че насилствено ще ви представя втора история, преди първата да е приключила. Когато започнете да четете, ще разберете, че не е така. А когато подробно ви разкажа за далечните събития и вие намерите решението на тази загадка от миналото, ще се срещнем отново на улица „Бейкър“, където и тази история, както и толкова други чудни истории ще получат заключението си.

[1] Развързка (фр.) — Б.пр. ↑

[2] Силно и сурово страдание (фр.) — Б.пр. ↑

ЧАСТ II
МЪЧИТЕЛИТЕ

ПЪРВА ГЛАВА

МЪЖЪТ

Беше 4 февруари 1875 година. В суровата зима клисурите на Гилмъртънските планини бяха затрупани със сняг. Парните снегорини обаче разчистваха железопътната линия и вечерният влак, който свързваше миньорските селища, пуфтеше по стръмните склонове между равнинния Стагвил и Върмиса — главния град, разположен в началото на едноименната долина. Нататък линията се спускаше до Бартънс кросинг, Хелмдейл и земеделската област Мъртън. Коловозът бе един, но на всяко отклонение е резервни линии (а такива имаше много) се виждаха дълги композиции от натоварени с въглища и желязна руда вагони, свидетелстващи за скритите богатства, които бяха привлекли население с груби нрави и бурен живот из тия пущинаци.

Наистина пущинаци! Едва ли някой от първите заселници, прекосили този край, си е представял, че прекрасните прерии и тучните пасища в богатите с вода местности не струват нищо в сравнение с тези мрачни черни зъбери и гъсти гори. Над мрачните и едва проходими гъсталаци в края на леса се извисяваха високите чела на планините. Дългата долина криволичеше, заобиколена от снежните хребети. Влакчето бавно пъплеше по нея.

Току-що бяха запалили газените лампи в голия пътнически вагон с двайсет-трийсет души пътници — предимно работници, завръщащи се от всекидневния къртовски труд в по-ниската част на долината. По потъмнените лица и ветроупорните фенери, които носеха десетина от тях, личеше, че са миньори. Те седяха на групичка, пушеха и си приказваха с приглушени гласове, като сегиз-тогиз поглеждаха двамата мъже в отсрещния край на вагона. Униформите и значките показваха, че са полицаи. Картината се допиташе от няколко отрудени жени и един-двама пътници, явно дребни местни търговци. В ъгъла седеше самотен млад мъж. Всъщност той ни интересува. Разгледайте го добре, струва си да му обърнете внимание.

Със свеж цвят на лицето, среден на ръст, неотдавна навършил трийсет години. Очите му бяха големи и сиви и гледаха насмешливо, а очилата му проблясваха от време на време, когато се взираше в хората наоколо. Веднага ставаше ясно, че е общителен и непридирчив по нрав, готов да се разбере с всекиго. Личеше си, че има пъргав ум и лесно се усмихва. Ала един по-внимателен поглед би забелязал също изразената волева брадичка и гънката около мрачно стиснатите устни. Нещо скрито дълбоко под повърхността загатваше, че където и да попаднеш, този приятен ирландец с кестеняви коси не можеше да остане незабелязан.

Един-два пъти младият човек се опита да заговори най-близкия миньор, но получи само кратко грубо изрѣмжаване в отговор. Той се отдрѣпна, потѣна в недружелюбно мълчание и унесено се взря през прозореца в тъмнеещия пейзаж. Гледката не беше радостна. Сред сгъстяващия се мрак пулсираха червените пасти на пещите по планинските склонове. До тях се извисяваха огромни камари шлага и сгур, стърчаха кулите над каменовъглените шахти. Мяркаха се групи мъже, дървени къщи със светващи един след друг прозорци; по спирките, следващи начесто една след друга, се тълпяха почернели от въглищата хора. Богатите с въглища и желязо долини на областта Върмиса не бяха курорти за ленивци или изнежени господа. Всичко носеше суровите белези на жестоката битка за оцеляване, на грубата работа, вършена от груби яки труженици.

Младият пътник се взираше в тази нерадостна картина с лице, чисто изражение представляваше смесица от интерес и отвращение. Очевидно гледката бе нова за него. Сегиз-тогиз вадеше от джоба си обемисто писмо, което преглеждаше, и си правеше някои бележки върху полетата. По някое време измъкна нещо отзад от пояса, един предмет, доста неочакван у човек с толкова кротко държане — възможно най-голям по размери флотски револвер. За миг на мъждивата светлина проблеснаха медните гилзи в барабана — значи оръжието беше заредено докрай. После мъжът побърза го прибере в тайния джоб, но оръжието все пак не остана незабелязано от работника на съседната пейка.

— Браво, приятел! — обади се той. — Добре си се приготвил!

Младият мъж се усмихна някак притеснено.

— Да, там, откъдето идвам, понякога имаше нужда и от това.

— Къде е това?

— Последно бях в Чикаго.

— Не си ли тукашен?

— Не.

— Не е чудно и сега да ти потрябва — подхвърли работникът.

— Така ли?

Младият мъж изглеждаше заинтригуван.

— Не си ли чувал какво става тук?

— Нищо особено не зная.

— Аз пък си мислех, че цяла Америка говори за това. Скоро и ти ще чуеш. Какво те води насам?

— Научих, че винаги се намира работа за търсещия.

— Членуваш ли в синдиката?

— Разбира се.

— Тогава сигурно ще получиш работа. Имаш ли приятели тук?

— Още не, но си имам начин да се сприятелявам.

— И как по-точно го правиш?

— Член съм на Древния орден на свободните хора. Няма град без негова ложа, а има ли ложа, ще имам и приятели.

Тези думи оказаха особено въздействие върху събеседника му, който хвърли подозрителен поглед към останалите пътници във вагона. Миньорите все така си шушукаха. Двамата полицаи дремеха. Работникът стана, премести се близо до младия мъж и протегна ръка.

— Дай си лапата!

Двамата се ръкуваха.

— Виждам, че говориш истината — каза работникът. — Но не е лошо да ме убедиш в това.

И той вдигна дясната си ръка до дясното слепоочие. Младият мъж веднага вдигна лявата си ръка и я опря до лявото си слепоочие.

— Тъмните нощи са неприятни — каза работникът.

— Да, ако пътуват чужди хора — отговори другият.

— Достатъчно. Аз съм брат Сканлан от ложа 341 в долината Върмиса. Радвам се, че идваш в нашия край.

— Благодаря. Аз съм брат Джон Макмърдо от ложа 29 в Чикаго с глава на управата Дж. Х. Скот. Е, имам късмет, че толкова бързо попаднах на брат.

— По тия места сме много. Ще видиш, във Върмиса орденът процъфтява. Но има нужда от млади хора като теб. Чудя се как един чевръст член на синдиката не е успял да си намери работа в Чикаго.

— Намирах си много работа — каза Макмърдо.

— Тогава защо замина?

Макмърдо погледна към полицаите и се усмихна.

— Мисля, че и ония юнаци биха искали да научат.

Сканлан съчувствено изпъшка.

— Загазил ли си? — попита шепнешком.

— Много.

— За затвор?

— И още как!

— Да не си убил?

— Да не говорим сега — каза Макмърдо, сякаш се сепна, че е казал повече, отколкото е възнамерявал. — Просто имах основателни причини да напусна Чикаго. А ти кой си, та си позволяваш така да ме разпитваш? — попита той и внезапно в сивите му очи зад очилата проблеснаха гневни искри.

— Добре, приятел, не исках да те обидя. Каквото и да си направил, момчетата ще те приемат. Закъде пътуваш?

— За Върмиса.

— Третата спирка. А къде ще отседнеш?

Макмърдо извади един плик и го поднесе към мъждивия газен фенер.

— Ето адреса: Джейкъб Шафтър, улица „Шеридан“. Един познат от Чикаго ми препоръча този пансион.

— Не го зная, но Върмиса не ми е на път. Живея в Хобсън Пач, ей на тази гара. Все пак нека да ти дам един съвет. Ако имаш неприятности във Върмиса, иди в синдикалния дом и потърси шефа Макгинти. Тон е глава на управата в ложата на Върмиса и по тия места не може да се случи нищо против желанието на Черния Джак Макгинти. Довиждане, приятел! Може някоя вечер да се видим в ложата. Не забравяй това, дето ти го рекох: имаш ли неприятности, тичай при шефа Макгинти.

Сканлан слезе, Макмърдо остана сам с мислите си. Съвсем се мръкна, в мяркащите се начесто пещи се извисяваха високи пламъци. На техния зловец фон се навеждаха и се изправяха тъмни фигури,

въртяха се и се обръщаха едновременно с движението на рудани и хаспели, в такт с ритъма на неспирен трясък и грохот.

— Сигурно адът изглежда горе-долу така — прозвуча нечий глас.

Макмърдо се обърна и видя, че единият полицаи се е размърдал и гледа през прозореца пламтящата жаравя.

— Нещо повече — обади се вторият полицаи. — И аз смятам, че адът сигурно изглежда така, но и там едва ли има по-големи сатани от някои тукашни. Май не сте местен, млади човече?

— И какво от това? — намуси се Макмърдо.

— Един съвет, господине, избирайте внимателно другарите си. Майк Сканлан и пасмината му не са най-добрите другари за начало.

— Какво, по дяволите, ви засяга с кого другарувам? — надигна Макмърдо глас и накара всички да извърнат глава в купето. Да съм ви искал съвет? Или ме мислите за пеленаче, което трябва да повивате? За нищо не съм ви питал и, ей Богу, дълго ще чакате, докато ви попитам — ухили се той срещу полицаите е оголени по кучешки зъби.

Едрите добродушни полицаи се сепнаха от разпалеността, с която бе отхвърлен доброжелателният им съвет.

— Не се обиждай, човече — каза единият. — За твое добро ти го рекох, понеже, както сам каза, си отскоро по тези места.

— Отскоро съм, но знам отдавна вас и породата ви! — извика Макмърдо с хладна ярост. — Едни и същи сте навсякъде, всекиго съветвате, без да са ви канили.

— Май скоро ще се опознаем по-отблизо — подигравателно се усмихна единият полицаи. — Чешит ми се виждаш.

— И аз така мисля — подкрепи го вторият. — Пак ще се видим.

— Какво, да не ме е страх от вас! — извика мъжът. — Казвам се Джак Макмърдо! Като ви потрябвам, намерете ме във Върмиса при Джейкъб Шафтър на улица „Шеридан“. Както виждате, не се крия! Да си знаете, че и денем, и нощем не се страхувам да гледам в очите такива като вас!

Миньорите си зашепнаха, очевидно одобрявайки безстрашното държане на странника, а полицаите свиха рамене и възобновиха разговора си. След няколко минути влакът спря на полуосветена гара и повечето пътници слязоха, защото Върмиса беше най-големият град по линията. Макмърдо си взе кожената торба и миг преди да се разтвори в тълпата, един от миньорите се приближи към него.

— Ей Богу, приятел, каза им го на ченгетата! — изрече той с благоговение. — Много ме зарадва! Дай да ти нося торбата, ще ти покажа пътя. Пътят до моята бърлога минава покрай Шафтър.

Миньорите на перона в хор пожелаха лека нощ на пришествие. Още преди да стъпи в долината, буйният Макмърдо бе станал известен във Върмиса.

Целият край не бе особено приветлив, но самият град изглеждаше особено потискащ. В цялата дълга долина имаше поне някакво мрачно величие, създадено от огромните огньове и облаците стелец се над хълмовете дим, тези белези на човешката мощ и изобретателност заедно с чудовищните изкопи. Но градът представляваше застинала картина на мизерна грозотия и мръсотия. Движението превръщаше широката главна улица в отвратителна каша от кал и сняг. Тротоарите бяха тесни и неравни. В светлината на газените фенери изпъкваше дългият низ от дървени къщи със занемарени и мръсни веранди. В близост до центъра сцената се оживяваше от редица добре осветени магазини и особено от множеството пивници и игрални домове, в които миньорите харчеха трудно спечелените, но немалко пари.

— Това е синдикалният дом — посочи водачът на Макмърдо една сграда, достолепна почти като хотел. — Джак Макгинти е шефът.

— Какъв човек е? — попита Макмърдо.

— Ти не си чувал за шефа?

— Как да чуя, като не съм тукашен?

— Аз си мислех, че в цялата страна го знаят. Във вестниците често му има името.

— Защо?

— Ами заради историите — снижи глас миньорът.

— Какви истории?

— Божичко, господине, ама, без да ми се сърдиш, ти като че ли от небето падаш! В нашия край има само едни истории, на мъчителите.

— А, май в Чикаго четох за тях. Това са банда убийци, нали?

— Мълчи, ако ти е мил животът! — миньорът зяпна изумено спътника си, вкаменен от уплаха. — Човече, няма да оцелееш дълго в нашия край, ако говориш на улицата. Малцина ги пребиха за далеч по-малко!

— Добре де, само това, дето съм прочел, знам за тия мъчителите.

— От мен няма да чуеш, че не си прочел истината — каза човекът и се озърна разтревожено. Вглеждаше се в сенките, сякаш очакваше от там да изскочи някаква опасност. — Ако причиняването на смърт значи убийство, Господ ми е свидетел, че много убийства стават. Само недей да споменаваш името на Джек Макгинти във връзка с тях, човече, защото всичко изречено стига до него, а той не прощава. Ето я къщата, която ти трябва, онази навътре от тротоара. Както ще видиш, старият Джейкъб Шафтър е най-почтеният човек в този град.

— Благодаря ти — каза Макмърдо, ръкува се за сбогом с новия си познат, метна на рамо торбата и тръгна по пътеката към пансиона.

Вратата се отвори, след като почука, и Макмърдо се облеци изненадан. На прага стоеше млада, необикновено красива жена. Беше шведски тип — бяла и русокоса, с рязко изпъкнали в контраст красиви черни очи, които оглеждаха непознатия мъж с любопитство и мило стеснение, докато руменина заливаше бледото ѝ лице. Застанала в осветения правоъгълник на вратата, тя представляваше най-прекрасната картина, която Макмърдо Ос виждал, още по-привлекателна на фона на мизерното потискащо обкръжение. Все едно теменуга, разцъфнала върху черна грамада от шлака. Той стоеше омагьосан и я гледаше безмълвно, докато тя наруши мълчанието.

— Помислих си, че е татко — каза тя с лек, но приятен шведски акцент. — Него ли търсите? Той отиде до центъра, чакам го всеки миг да се върне.

Макмърдо продължаваше да я гледа с неприкрито възхищение, докато тя не сведе очи, смутена от този властен посетител.

— Не, госпожице — каза накрая той. — Не идвам специално при баща ви. Търся си квартира и ми препоръчаха вашия пансион. Предполагах, че може би ще остана доволен, а сега вече не се съмнявам в това.

— Много бързо решавате — усмихна се тя.

— Само слепец не би го сторил — оправда се Макмърдо.

Девойката се засмя на комплимента.

— Влезте, господине — покани го тя. — Аз съм Ети Шафтър, дъщеря на господин Шафтър. Майка ми почина и аз се занимавам с домакинството. Седнете в гостната до печката, баща ми сега ще дойде. А, ето го. Можете веднага да се договорите с него.

По пътеката тежко крачеше едър възрастен мъж. Макмърдо накратко се представи. Адреса му бил казал в Чикаго един човек на име Мърфи, който пък го бил научил от друг. Старият Шафтър с готовност се съгласи. Младият мъж не се пазареше, прие веднага всички условия, явно парите не бяха проблем за него. Готов беше да дава за пансион по седем долара на седмица, и то в предплата.

Така Макмърдо, самоопределил се като беглец от органите на правосъдието, бе приютен под покрива на семейство Шафтър — стъпка, довела до извънредно дълга и тъмна поредица от събития, приключили в далечна страна.

ВТОРА ГЛАВА

ГЛАВАТА НА УПРАВАТА

Макмърдо беше човек, който навред правеше впечатление. Където и да се появеше, не можеше да мине незабелязан. След седмица младият мъж стана най-познатият наемател на Шафтър. Там живееха още десетина-дванайсет души, все почтени майстори или дребни чиновници, хора от съвсем различен калибър в сравнение с младия ирландец. Вечер, когато всички се събираха, неговите шеги бяха най-смешни, приказката му — най-слушана, песните му — най-завладяващи. Беше роден за душа на компания и имаше такова излъчване, че винаги докарваше добро настроение у околните. Но и много пъти, както във влака, проявяваше склонност към внезапни силни изблици на гняв, всявайки наоколо респект и дори страхопочитание. И към закона, и към всички, свързани с него, Макмърдо показваше крайно презрение, което забавляваше едни от пенсионерите, а други плашеше.

От самото начало младият мъж открито показваше заплепеността си от дъщерята на собственика, не криеше, че тя бе спечелила сърцето му в мига, когато очите му бяха съзрели красотата и изяществото ѝ. Макмърдо не беше мудар ухажор. На втория ден обяви на девойката, че я обича, след което започна да го повтаря непрекъснато, без да обръща никакво внимание на опитите ѝ да го обезкуражи.

— Какво, ако има друг? — противеше се той. Толкова по-зле за него. Да се оправя! Няма да пропусна късмета си в живота и най-съкровено си желание заради някого! Можеш да ми отказваш, Ети, но ще дойде денят, когато ще кажеш „Да!“, а аз съм достатъчно млад, за да почакам.

Макмърдо беше опасен ухажор, по ирландски словоохотлив, умеещ красиво да убеждава. Обкръжаваше го ореолът на житейски опит и загадъчност, който първо привлича вниманието на жената, а после печели любовта ѝ. Обичаше да разказва за чудните долини на графство Монъхън, откъдето беше родом, за прекрасния далечен

остров с ниски хълмове и зелени ливади, които изглеждаха още по-красиви, нарисувани от въображението в това място на кал и сняг.

Говореше увлекателно и за живота в големите северни градове, в Детройт, за дървосекаческите лагери край Мичиган и накрая за Чикаго, където бе работил в дъскорезница. После намекваше за любовни истории, за разни странни неща, които се били случвали с него в големия град — толкова странни и лични, че не можел да ги сподели. Спомена с тъга и за внезапното си заминаване, за разкъсването на старите връзки и бягството към един нов свят, за това, как се бе озовал в тази потискаща долина. Черните очи на Ети блестяха от жалост и отзивчивост — двете чувства, които много бързо и съвсем естествено могат да прелеят в любов.

Макмърдо бе временно назначен за деловодител, защото имаше добро образование. Беше доста зает и все не успяваше да се представи на шефа на ложата на Древния орден на свободните хора. Една вечер за този пропуск му напомни Майк Сканлан, онзи член на същия орден, с когото се бяха запознали във влака. Дребният и нервен черноок човек с остри черти на лицето истински се зарадва, че отново го вижда. След чаша-две уиски Сканлан стигна до повода за своето посещение.

— Както виждаш. Макмърдо, запомних ти адреса и ето ме започна той. — Учуден съм, че не си се представил на главата на управата. Защо още не си ходил при шефа Макгинти?

— Търсех си работа. Бях зает.

— Колкото и да си зает, време за шефа трябва да намериш. За Бога, човече! Постъпваш като глупак, след като още първия ден не си отишъл в синдикалния дом, за да ти запишат името! Ако не изпълняваш нарежданията на шефа... Хм, не бива да го правиш и баста!

Макмърдо изглеждаше леко учуден.

— Член съм на ложата вече от две години, Сканлан, но за пръв път чувам, че трябва да се представя незабавно.

— Може в Чикаго да е по-различно.

— Но организацията е същата.

— Сигурен ли си? — каза Сканлан и го изгледа вторачено. В очите му се четеше заплаха.

— Не е ли същата?

— Ще те питам дали мислиш така след месец. Чух, че си разменил приказки с полицаите, след като слязох от влака.

— Кой ти каза?

— Няма значение. В този край, за добро или за зло, се научава всичко.

— Да, така беше. Казах им на копоите какво мисля за тях.

— Ей Богу, ще допаднеш на Макгинти!

— И той ли мрази полицията?

Сканлан избухна в смях.

— Иди се запознай с него, момко — каза той на раздяла. — Ако не отидеш, ще намрази теб, а не полицията. Послушай приятелския ми съвет и иди веднага.

Така се случи, че същата вечер Макмърдо имаше още един притеснителен разговор, който настойчиво го отправи в същата посока. Нищо чудно да бе проявил особено голямо внимание към Ети или най-сетне и добрият, но мудро съобразяващ швед бе схванал каква е работата. Така или иначе, собственикът на пансиона повика младия човек в стаята си и постави въпроса без никакви заобикалки.

— Струва ми се, господине, че се увърташ около моята Ети. Прав ли съм, или греша?

— Прав сте — призна си Макмърдо.

— Искам още сега да ти кажа, че няма смисъл. Преварен си.

— И тя каза същото.

— Е, повярвай, че казва истината. А каза ли ти кой е?

— Не. Попитах я, но не ми отговори.

— Тъй си и помислих! Не е искала да те плаши.

— Да ме плаши! — веднага кипна Макмърдо.

— Да, моето момче. Недей да се срамуваш, ако се изплашиш от него. Казва се Теди Болдуин.

— И кой, по дяволите, е Теди Болдуин?

— Главата на мъчителите.

— На мъчителите! Чувах нещо. Всички шушукат за разни мъчители. Кой са тия мъчители и какво им е толкова страшното?

Собственикът на пансиона инстинктивно снижи глас както всички, когато говореха за това ужасно тайно общество:

— Мъчителите са от Древния орден на свободните хора!

Младият човек зяпна.

— Ами че аз съм му член!

— Така ли? Ако знаех, нямаше да те пусна в къщата си, дори да ми плащаше сто долара на седмица!

— Какво му е на ордена? Занимава се с благотворителна дейност, добро братство е. Такъв му е уставът.

— Може другаде да е така, но не и тук.

— А как е тук?

— Тук е сборище на убийци.

Макмърдо не повярва и се разсмя.

— Можете ли да го докажете?

— Да го докажа ли? Малко ли са петдесет убийства, за да го докажат? Милмън и Фан Шорст, ами семейство Никълсън, ами старият господин Хайъм и малкият Пили Джеймс, ами другите? Да го доказвам? Всеки човек в тази долина го знае!

— Вижте какво! — разсърди се Макмърдо. — Или си вземете думите назад, или докажете, че говорите истината. Преди да съм излязъл от тази стая, трябва да направите едното или другото. Поставете се на мое място. Аз не съм тукашен. Член съм на общество, за което не ми е известно нищо престъпно. Надлъж и шир в Съединените щати има негови организации, но те никога не са били престъпни. И ето че тъкмо когато смятам да се представя в местната ложа, ми казвате, че това всъщност е общество на убийците, наричани мъчителите. Дължите ми или извинение, или обяснение, господин Шафтър.

— Мога да ти кажа само каквото всички знаят, момко. Шефовете на едното общество са шефове и на другото. Засегнеш ли едните, отъмщават ти другите. И това става постоянно.

— Но това са слухове, а аз искам доказателства! — каза Макмърдо.

— Ако живееш достатъчно дълго тук, ще си получиш доказателствата! Но аз забравям, че ти си един от тях! Скоро ще станеш като останалите! Да си потърсиш друга квартира, твоя милост. Не ща да живееш тук. Стига ми, че един от тях идва да ухажва моята Ети и още не мога да го изгоня, та и с теб да се занимавам. От утре не можеш да спиш тук!

Макмърдо се оказа не само предупреден да напусне удобното си жилище, но и разделен от девойката, която обичаше. Същата вечер той

завари Ети сама в трапезарията и сподели с нея тревогите си.

— Баща ти ме гони — каза той. — Щеше да ми е все едно, ако беше само за стаята, но като си помисля, че те познавам едва от една седмица, а ти запълни съществуването ми и вече не мога да живея без теб!

— По-тихо, господин Макмърдо, не говори така! — прекъсна го момичето. — Нали ти казах, че си закъснял? Има друг и макар да не съм му обещала да се омъжа за него веднага, не мога и на теб нищо да обещавам!

— Ами ако бях пръв, Ети, щеше ли да ми дадеш надежда?

Девојката скри с длани лицето си.

— Колко ми се иска да беше пръв! — изхлипа тя.

Макмърдо мигом коленичи пред нея.

— За Бога, Ети, нека нещата останат, както са! — извика той. — Нима ще съсипеш и твоя, и моя живот заради такова обещание? Послушай сърцето си, скъпа. То е най-искреният съветник, дала си обещание, преди да осъзнаеш какво всъщност правиш! — и стисна бялата длан на Ети с мургавите си ръчища. — Кажи, че ще бъдеш моя, и заедно ще посрещнем трудностите!

— И да останем тук?

— Да, тук.

— Не, не, Джак — каза тя, когато той я прегърна. — Не тук! Не може ли да заминем?

За миг Макмърдо сякаш се колебаеше, но накрая чертите на лицето му застинаха в гранитна твърдост.

— Не, ще останем тук.

— Но защо да не заминем?

— Не, Ети, оставаме!

— Но защо?

— Защото никога няма отново да тръгна с вдигната глава, ако живея с чувството, че са ме прогонили. А и от какво да се страхуваме? Нима не сме свободни хора в свободна страна? Ако се обичаме, кой ще посмее да ни раздели?

— Но ти не познаваш нещата тук, Джак. Съвсем отскоро си тук. Не познаваш Болдуин. Не познаваш Макгинти и неговите мъчители.

— Вярно, че не ги познавам, но и не се страхувам от тях, дори не вярвам, че съществуват! — каза Макмърдо. — Живял съм сред сурови

хора, мила моя, и винаги накрая не аз от тях, а те от мен са се страхували. Винаги, Ети! Та това е безумство! Ако тези мъже, както разправя баща ти, са извършили низ от престъпления в долината, ако имената им са известни навсякъде, защо не са изправени пред съда? Имаш ли отговор на този въпрос, Ети?

— Защото никой не смее да свидетелства против тях. Иначе до един месец го няма. И още нещо: те винаги разполагат с хора, готови да се закълнат, че обвиняемият е бил далеч от местопрестъплението. Не е възможно, Джак, да не си чел за това! Говори се, че няма вестник в Съединените щати, който да не е писал за тях.

— Е, вярно е, чел съм това-онова, но смятах, че са измислици. А може пък тези хора да имат причина за действията си. Може да са били онеправдани и да нямат друг начин да си помогнат.

— О, Джак, не искам да чувам това от теб! Същото казва и онзи, другият!

— Нима той, Болдуин, говори същото?

— И тъкмо заради това толкова го ненавиждам! О, Джак, сега вече мога да ти кажа истината. Ненавиждам Болдуин от все сърце, но и много ме е страх от него. Страх ме е заради мен, но още повече заради баща ми. Зная, че ще ни сполети голямо нещастие, ако се осмеля да кажа точно какво чувствам. Затова давах половинчати обещания на Болдуин. Така запазвах известна надежда. Ако избягаме двамата, Джак, можем да вземем и татко с нас и да заживеем далеч от властта на тези злодеи!

Отново си пролича вътрешната борба, която водеше Макмърдо, и отново лицето му застина като гранит.

— Няма да пострадаш, Ети — каза той. — Нито ти, нито баща ти. Току-виж си разбрала, че аз не падам по-долу от злодеите.

— Не, не, Джак! Аз ти вярвам.

Макмърдо горчиво се разсмя.

— Милостиви Боже! Колко малко ме познаваш! Душата ти е невинна, мила, и през ум не ти минава какво си мисля аз. Кой ли идва?

Вратата внезапно се отвори и в стаята наперено нахлу млад човек с властни обноски. Беше напет и елегантен, горе-долу на същата възраст и със същото телосложение като Макмърдо. Лицето му под широкополата черна филцова шапка, която не си направи труда да свали, беше с красиви черти, макар и с гърбав нос. Очите му се

вторачиха свирепо в девойката, седнала до печката. Ети скочи на крака притеснена и уплашена.

— Радвам се да те видя, господин Болдуин — каза тя. — Идваш по-рано. Заповядай, седни.

Болдуин стоеше с ръце на кръста, випил поглед в Макмърдо.

— Кой е този? — попита рязко.

— Мой приятел, господин Болдуин. Наш наемател. Господин Макмърдо, позволи ми да те представя на господин Болдуин.

В отговор младежите намусено си кимнаха.

— Госпожица Ети ти е казала как стоят нещата между нас, нали? — попита Болдуин.

— Не разбрах да ви свързва нещо.

— Нима? Е, сега разбираш, че не е така. От мен да знаеш, тази млада дама е моя, а както ще разбереш, вечер въвн е много приятно за разходка.

— Благодаря ти, нямам настроение да се разхождам.

— Така ли? — свирепите очи на Болдуин пламтяха. — Може би имаш настроение да си премерим силите, господин наемателю?

— Хайде! — скочи на крака Макмърдо. — Най-последно каза нещо, което ми харесва.

— За Бога, Джак! За Бога! — извика клетата объркана Ети. — Недей, Джак, той ще те пребие.

— А, значи той е „Джак“! — възкликна Болдуин и изруга. — Дотам сте стигнали, така ли?

— Моля те, Тед, бъди разумен! Заради мен, Тед. Ако някога си ме обичал, нека сърцето ти бъде голямо и все опрощаващо!

— Мисля, Ети, че трябва да ни оставиш насаме, за да се разберем — тихо се обади Макмърдо. — А може би господин Болдуин ще предпочете да излезем навън? Вечерта е приятна, а до съседната сграда има незастроено място.

— Ще си разчистя сметките с теб, без да си цапам ръцете — каза врагът му. — Ще има да съжаляваш, че някога си прекрачил прага на тази къща.

— Да свършваме! — извика Макмърдо.

— Аз си избирам сам времето, господинчо. Кога ще стане това, си е моя работа. Ето!

И Болдуин изведнъж запретна ръкава на ризата си. На ръката му под лакътя имаше нещо като клеймо. Представляваше кръг с вписан в него триъгълник.

— Знаеш ли какво значи това? — попита Болдуин.

— Нито знам, нито искам да знам! — срязва го Макмърдо.

— Е, мога да ти обещаая, че ще узнаеш. И то преди да остарееш. Може би госпожица Ети ще ти обясни нещичко. А пък ти, Ети, ти ще има да лазиш на колене, за да се върнеш при мен. Чуваш ли, момиче? Ще пълзиш на колене и тогава ще узнаеш какво, ще бъде наказанието ти. Господ ми е свидетел, ще пожънеш онова, което пося! — изгледа Болдуин двамата, обърна се кръгом и миг по-късно входната врата се затръшна зад гърба му.

Известно време Макмърдо и девойката не проговориха. После Ети се хвърли към него и го прегърна.

— О, Джак, колко си храбър! Но от това няма смисъл, трябва да бягаш! Още тази нощ, Джак! Това е единствената ти надежда. Болдуин ще те убие. Прочетох присъдата в ужасните му очи. Нямах никакъв шанс срещу десетина души, зад гърба им ще е главата Макгинти с могъщата им ложа!

Макмърдо отмести ръцете й, целуна я и нежно я сложи да седне на стола.

— Успокой се, мила, успокой се! Не се тревожи за мен! Аз самият съм от свободните хора. Казах го и на баща ти. Може и да не съм по-добър от другите, не ме смятай за светец. Не е изключено да ме намразяш, след като ти казах всичко това.

— Да те намразя, Джак?! До края на живота си няма да бъда способна да го сторя. Чувала съм, че единствено тук свободните хора имат лошо име. Защо да те мразя? Но щом си от тях, Джак, защо не идеш в дома и не се разбереш с шефа Макгинти? Побързай, Джак! По-добре пръв да разкажеш за случилото се, иначе псетата ще те погнат!

— И аз така мисля — призна Макмърдо. — Още сега ще отида да оправя нещата. Кажи на баща си, че тази нощ ще спя тук, а утре ще си потърся нова квартира.

Пред тезгяха в кръчмата на Макгинти както обикновено се тълпяха престъпните безделници от града. Собственикът беше популярна личност и прикриваше с маската на веселяк истинската си същност. Страхът, който изпитваха към него не само жителите на

Върмиса, а и живеещите на трийсет мили в долината, та чак по склоновете на планините, стигаше, за да бъде пълна кръчмата никой не се осмеляваше да пренебрегне благоволениято му.

Извън тайното му всемогъщество, в което всички вярваха, Макгинти беше и обществена фигура — съветник в градската управа и пълномощник за пътищата, избран на тези длъжности чрез гласовете на главорезите, които очакваха съответна отплата. Глобите и данъците бяха огромни, нуждите на хората системно се пренебрегваха, счетоводните документи се прикриваха от подкупени ревизори и порядъчните граждани бяха насилвани да плащат обществен шантаж и да си държат езика зад зъбите, за да не им се случи нещо още по-лошо.

И така с всяка изминала година все повече биеха на очи диамантените игли по вратовръзките на Макгинти, все по-тежки ставаха златните лаици за часовник, падащи от жилетката върху наедряващата му гръд, а към кръчмата му се прибавиха толкова много помещения, че тя почти изцяло зае едната страна на Пазарния площад.

Макмърдо блъсна люлеещите се врати и си проправи път през тълпата, обгърната от гъст тютюнев дим и тежка миризма на алкохол. Помещението беше отлично осветено, а по стените имаше големи огледала в солидни позлатени рамки, които отразяваха и множаха крещящия блясък. Пред бюфета неколцина мъже по къси ръкави неуморно приготвяха питиета за безделниците, залепили се за широкия, обкован е месинг тезгях.

В по-отдалечения край, облегнат гърбом на тезгяха, с пура, стърчаща под остър ъгъл от устата му, стоеше висок як мъжага, който можеше да е само Макгинти. Брадата на този черногрив великан покриваше лицето му до скулите, сплъстената му смолисточерна коса падаше върху яката на ризата. Цветът на кожата му беше като на италианец, леко кривогледите черни очи, които гледаха някак безжизнено, му придаваха особено зловещ вид. Всичко останало — добре сложената фигура, правилните черти и откритото държане — отговаряше на представата за веселяк и непосредствен човек. Един непознат би си казал, че пред него е прям и честен мъж, на когото може да се разчита, колкото и груби да изглеждат откровените му думи. И едва когато безжизненият тъмен поглед, безжалостно пронизваш, се спре на някого, сърцето на човек замира с чувството, че наблизо е бездна от стаена злина, сила, храброст и коварство.

След като добре го огледа, Макмърдо с характерната за него небрежна дързост си проби с лакти път през групичката придворни, умилкващи се около могъщия главатар, избухващи в гръмогласен смях всеки път, щом той се пошегуваше. Сивите очи на Макмърдо смело и без страх гледаха през очилата право във впитите в него черни безжизнени очи на Макгинти.

— Не си спомням да съм виждал лицето ти, младежо — каза шефът.

— Отскоро съм тук, господин Макгинти.

— Колкото и да е отскоро, не бива да пренебрегваш званията на почтените люде.

— Това е съветникът Макгинти, момко — чу се глас от групата.

— Прощавайте, съветнико. Не познавам още тукашните обичаи, но ме посъветваха да се срещна с вас.

— Е, срещна се. И какво? Как ти се виждам?

— Рано е да се каже. Ако сърцето ви е голямо колкото тялото, а душата ви — красива като лицето, ще ми харесате — рече Макмърдо.

— Този остър език не може да не е ирландски! — извика собственикът на кръчмата, без да е напълно сигурен дали да се смее с този дързък посетител, или да се засегне на чест. — Значи одобряваш външния ми вид?

— Разбира се — потвърди Макмърдо.

— И са те посъветвали да ме посетиш?

— Така е.

— А кой те посъветва?

— Брат Сканлан от ложа 341 във Върмиса. Пия за ваше здраве, съветнико, и за по-доброто ни опознаване! — вдигна Макмърдо чашата, която му бе поднесена, опря я до устните си и пи с разперено кутре на ръката.

Макгинти, който внимателно го наблюдаваше, повдигна гъстите си вежди.

— Значи така! Ще трябва май да се занимая по-подробно, господин...

— Макмърдо.

— ... господин Макмърдо. В нашия край не приемаме хората на вересия, не вярваме на всяка тяхна дума. Ела за малко зад бара.

Отзад имаше стаичка с бурета покрай стените. Макгинти грижливо затвори вратата, седна на едно буре, ухапа замислено пурата си и вторачи в гостенина вдъхващия тревога поглед. Няколко минути остана безмълвен. Цареше пълна тишина. Макмърдо весело посрещна огледа с пъхната в джоба на палтото ръка, а с другата сучеше кестенявите си мустаци. Изведнъж Макгинти се наведе, извади страшен на вид револвер и рече:

— Слушай, палячо, ако реша, че разиграваш театър, разговорът ни ще е кратък.

— Странен обичай — възрази с достойнство Макмърдо. — Така ли глава на управа в ложа на свободните хора посреща брат?

— Ще се наложи да дадеш обяснения — каза Макгинти. — И Господ не може да ти помогне, ако не се справиш. Къде си постъпил?

— В ложа 29 в Чикаго.

— Кога?

— На 24 юни 1872 година.

— Кой ти беше глава на управата?

— Джеймс Скот.

— А областен управител?

— Бартольмю Уилсън.

— Хм. Засега издържаш. А какво правеше там?

— Работех, както работиш ти, само че работата ми беше по-незначителна.

— Нещо много бързаш с отговорите.

— Винаги съм говорил бързо.

— А бързо ли действаш?

— Така поне мислят онези, които ме познават.

— Е, може и да те изпитаме по-рано, отколкото си мислиш. Чувал ли си нещо за ложата в нашия край?

— Чувал съм, че братството е от истински мъже.

— Позна, господин Макмърдо. А защо напусна Чикаго?

— Проклет да съм, ако ти кажа!

Макгинти отвори широко очи. Не беше свикнал да му отговарят така и му се видя забавно.

— И защо няма да ми кажеш?

— Защото брат брата не лъже.

— Толкова ли е страшна истината, та да я спестяваш?

— И така може да се каже, ако предпочиташ.

— Виж, господинчо, нали не очакваш от главата на управата да прибере в ложата човек, чието минало му е неизвестно.

Макмърдо сякаш се поколеба. След малко извади от вътрешния джоб изрезка от вестник.

— Сигурно няма да ме издадеш — каза той.

— Ако още веднъж кажеш такова нещо, ще ти разпоря устата! — изрева Макгинти.

— Прав си, съветнико — кротко се съгласи младият човек. — Дължа ти извинение. Казах го, без да помисля. Всъщност знаая, че щом съм в ръцете ти, няма от какво да се страхувам. Прочети!

Макгинти набързо прочете как бил убит някой си Джонас Пинто и кръчмата „Лейк“ на улица „Пазарска“ в Чикаго през първата седмица на януари 1874 година.

— Ти ли я свърши? — попита той, като върна изрезката.

Макмърдо кимна.

— Защо го застреля?

— Помагах на Чичо Сам да прави долари. Може златото на моите да не е било толкова добро, колкото неговото, но паричките ми изглеждаха не по-лоши, а и производството им излизаше евтино. Та този Пинто ми помагаше да ги въртя...

— Какво да ги правиш?

— Да ги пускам в обращение. И изведнъж каза, че щял да пропее. Може и да е пропял, не изчаках да проверя. Претрепах го и духнах към каменовъгления район.

— И защо тъкмо тук?

— Защото четох във вестниците, че тук не са много придирчиви.

Макгинти се засмя.

— Първо си фалшифицирал пари, после си убил човек, а си избягал в нашия край с чувството, че ще бъдеш добре дошъл.

— Горе-долу така си е — съгласи се Макмърдо.

— Е, сигурно далеч ще стигнеш. Я кажи, можеш ли още да правиш такива долари?

Макмърдо извади от джоба си шепа монети и обяви:

— Не са и помирисвали филарделфийския монетен двор.

— Не думай! — каза Макгинти, пое ги с огромната си лапа, космата като на горила, и ги поднесе към светлината. — Не виждам да

се различават с нищо. Божичко! Ти май можеш да бъдеш много полезен на братството! Имаме нужда от един-двама разбойници сред нас, братко Макмърдо, защото идват времена, когато трябва сами да се оправяме. Всеки момент може да ни опрат до стената, ако не се опъваме на оня, който ни блъска!

— Е, предполагам, че ще поема моя дял от опъването.

— Виждаш ми се хладнокръвен човек. Не трепна, когато тикнах желязото под носа ти.

— Не аз бях в опасност тогава.

— А кой?

— Ти, съветнико — каза Макмърдо и извади от страничния джоб на късия си жакет пистолет с вдигнат ударник. — През цялото време те държах на мушка и сигурно щях да стрелям едновременно с теб.

— Боже Господи! — изрева ядно Макгинти, почервенял като рак, но после се разсмя. — Да си призная, тук от доста години не се е явявало толкова страшилище. Скоро ложата сигурно ще има защо да се гордее с теб... Е, по дяволите, ти пък какво искаш? Не мога ли пет минути да си поговоря с един джентълмен, без да си пъхаш носа тук?

Кръчмарят спря смутен.

— Извинявай, съветнико, но Тед Болдуин настоява веднага да те види.

Обяснението стана ненужно, защото иззад рамото на слугата надникна застиналото жестоко лице на Болдуин. Той избута кръчмаря и затвори вратата след него.

— Значи стигна пръв, а? — вбесен хвърли той поглед към Макмърдо. — Имам да ти съобщя нещо за този мъж, съветнико.

— Тогава го кажи тук и сега, в мое присъствие — извика Макмърдо.

— Аз ще си избира времето и начина да го кажа!

— Я стига! — прекъсна ги Макгинти и стана от бурето. — Болдуин, дошъл е нов брат, не бива да го посрещаме така. Подай си ръката и се сдобрете!

— Никога! — вбесен извика Болдуин.

— Предложих му да се бием, щом е решил, че съм го обидил — каза Макмърдо. — Готов съм на юмручен бой, но ако не го задоволява, да се бием, както пожелае. Оставям на теб, съветнико, като глава на управата да отсъдиш кой греши.

— За какво става дума?

— За една млада дама. Тя има право сама да избере.

— Нима? — извика Болдуин.

— Да, ако се налага да избира между двама брата от ложата — потвърди шефът.

— А, такава ли била работата?

— Да, Тед Болдуин — каза Макгинти и злобно го изгледа. — И не си ти човекът, който ще оспорва решението ми.

— Значи риташ брата, стоял пет години зад теб, заради някой си, когото виждаш за пръв път? Ти не си глава на управата пожизнено, Джак Макгинти. И когато дойде ред отново да се гласува...

Съветникът скочи върху Болдуин като тигър. Стисна го за гърлото и стовари младия човек върху едно буре. Ако Макмърдо не се беше намесил, обезумелият от яд Макгинти щеше да довърши Болдуин.

— По-полека, съветнико! За Бога, успокой се! — извика той и дръпна шефа.

Макгинти разхлаби хватката и Болдуин, разтърсен и уплашен, останал без дъх и треперещ от глава до пети като човек, погледнал смъртта в очите, седна на бурето, върху което го бяха стоварили.

— От доста време си го търсиш, Тед Болдуин! Ето сега си го получи! — извика Макгинти, а гърдите му се вдигаха и спускаха. — Сигурно си мислиш, че ако не ме изберат отново за глава на управата, ще заемеш мястото ми. Но това е работа на ложата. А докато аз съм шеф, няма да позволя на никого да надигне глас против мен или решенията ми!

— Нямам нищо против теб — промълви Болдуин, опипвайки шията си.

— Чудесно! — извика Макгинти, за миг обзет от пристъп на престорено добродушие. — Значи пак сме добри приятели и въпросът е приключен.

И Макгинти взе от една полица бутилка шампанско, махва тапата и сипа вино в три високи чаши.

— Разбрахме се — обяви той. — Нека вдигнем тоста, с който приключват препирните в ложата. Знаете, че след това никой не може да има зъб на другия. Ето, сложи лявата си ръка на гръкляна ми. Кажете, Тед Болдуин, каква е обидата?

— Облаците са гъсти — отвърна Болдуин.

— Но ще се разнесат завинаги.

— Заклевам се, така ще е!

Двамата мъже обърнаха чашите, след което същата церемония бе изпълнена от Макгинти и Макмърдо.

— Готово! — заключи Макгинти, потривайки ръце. Край на лошите помисли. Ако нещата продължат, ред ще въдворява ложата, а брат Болдуин знае, че в нашия край ръката ѝ е тежка. И ти ще го узнаеш много скоро, братко Макмърдо, ако си търсиш белята!

— Ей Богу, не възнамерявам да бързам — протегна Макмърдо ръка на Болдуин. — Лесно кипвам, но и лесно прощавам. Казват, че било от горещата ми ирландска кръв. За мен въпросът е приключен, вече не се сърдя.

Под зловния поглед на страшния шеф Болдуин бе принуден да поеме протегнатата ръка, но намусеното му лице показваше колко маловажни за него са думите на Макмърдо.

Макгинти потупа и двамата по рамото.

— Ей тия жени! — възкликна той. — Само като си помисля, че една фуста е могла да раздели две от момчетата ми! Дяволът си няма работа. Ще се наложи девойчето само да избере, въпросът е извън правомощията на главата на управата, слава Богу! Оставаше и с жени да се занимаваме! Ще бъдеш приобщен към ложа 341, братко Макмърдо. Ние имаме наши си разбирания и методи, различни от чикагските. Събираме се в събота вечер и ако дойдеш тогава, ще те направим завинаги свободен в долината на Върмиса.

ТРЕТА ГЛАВА

ЛОЖА 341, ВЪРМИСА

В деня след тези вълнуващи събития Макмърдо напусна квартирата при Джейкъб Шафтър и се премести при вдовицата Макнамара в покрайнините на града. Сканлан, първият му познайник от влака, не след дълго се пресели във Върмиса и двамата заживяха заедно. Нямаше други наематели, хазяйката беше сговорчива стара ирландка, която не им се бъркаше, така че можеха да разговарят и да правят, каквото си искат, както е обичайно за мъжете, свързани с общи тайни. Шафтър позволи на Макмърдо, когато пожелае, да се храни у тях, така че общуването на младия човек с Ети изобщо не прекъсна. Напротив, двамата се чувстваха все по-свързани и близки. В спалнята на новата си квартира Макмърдо без страх извади калъпите за изливане на монети и след като нееднократно се заклеха да пазят тайна, неколцина братя от ложата получиха разрешение да ги видят. Всеки си тръгна с по няколко фалшиви долара в джоба, направени така умело, че нямаше никаква опасност или затруднение да бъдат използвани. За братята бе необяснимо защо, след като владее такова изкуство, Макмърдо изобщо ходи на работа, макар той да обясняваше на всеки, който проявяваше интерес, че ако живее без законни доходи, полицията много скоро ще го спипа.

Всъщност един полицай вече го държеше под око, но за щастие произшествието по-скоро помогна, вместо да навреди на младия авантюрист. След запознанството с Макгинти Макмърдо почти всяка вечер се отбиваше в заведението му, за да се запознае по-отблизо с „момчетата“, както приветливо наричаха опасната банда, върлуваща из този край. Дръзкото му държане и хапливият език го направиха техен любимец, а бързият и точен начин, по който се справи с противника си при едно всеобщо сбиване, му спечели уважението на престъпната общност. Един нов инцидент го издигна още повече в очите им.

Една вечер сред най-голямото оживление вратата се отвори и влезе мъж със скромната синя униформа и фуражката на минната полиция. Това бе специален отряд, създаден от управата на

железниците и въгледобивните собственици, за да се подпомогне в усилията ѝ националната гвардия, която бе напълно безпомощна да се справи с организираната престъпност, тероризираща областта. С влизането на полицаия разговорите стихнаха и отвред към него се насочиха любопитни погледи, но в Съединените щати отношенията между полицаите и закононарушителите са особени и дори самият Макгинти, застанал зад тезгяха, не се учуди, когато полицаят седна между клиентите и каза:

— Чаша чисто уиски, тази вечер е хладно. Май се виждаме за първи път, господин съветник.

— Вие сигурно сте новият началник? — попита в отговор Макгинти.

— Точно така. Разчитаме на вас, господин съветник, както в на останалите изтъкнати граждани, да ни помогнете за спазването на реда и закона във Върмиса. Аз съм капитан Марвин.

— И без вас можем да се оправим, капитан Марвин — хладно отсече Макгинти, — имаме си наша градска полиция и не се нуждаем от чужди хора. Вие сте само играчки в ръцете на капитала, наети, за да бият или да убиват бедните нещастници.

— Е, няма да спорим — примирително отвърна полицаят. Предполагам, че всеки от нас изпълнява дълга си според своите разбирания, но разбиранията на хората не са еднакви.

Марвин изпи уискито и понечи да си тръгне, но погледът му се спря върху лицето на Джак Макмърдо, който стоеше редом и го наблюдаваше свъсен.

— Я, виж ти! — възкликна полицаят, като го измери с поглед от глава до пети. — Май сме стари познати?

Макмърдо се дръпна:

— През целия си живот не съм обичал куките и не съм твой приятел!

— Един познат невинаги е приятел — каза полицейският капитан и се ухили. — Ти си Джак Макмърдо от Чикаго, нали? Не можеш да го отречеш.

Макмърдо сви рамене.

— Не отричам. Да не мислиш, че се срамувам от името си?

— Имаш сериозни основания за това.

— Какво, по дяволите, искаш да кажеш? — изрева Макмърдо и стисна юмруци.

— Не вдигай шум, Джак, не на мен тия. Преди да дойда в тоя проклет въглищарски погреб, служих в чикагската полиция и от пръв поглед различавам чикагските мошеници.

Макмърдо помръкна.

— Да не искаш да кажеш, че си оня Марвин от главния участък в Чикаго?

— Същият стар Теди Марвин, на вашите услуги. Убийството на Джонас Пинто още не е забравено.

— Не съм го убивал.

— Така ли? Звучи като достоверно безпристрастно свидетелство, нали? Е, поне смъртта му ти дойде добре, иначе щяха да те приберат на топло като фалшификатор. Както и да е, минало свършено. Макар че превишавам правата си, като те уведомявам. Не успяха да съберат достатъчно улики против теб, така че и да идеш утре в Чикаго, нищо не те заплашва.

— Добре съм си тук.

— Е, аз ти казах, а ти ще си направо подлец, ако не ми благодариш.

— Предполагам, че си добронамерен, затова наистина ти благодаря — каза Макмърдо без особена топлота в гласа.

— Ще си трая, стига да не кривнеш от правия път — каза капитанът. — Но ако след всичко, което си направил, не мируваш, работата ще стане дебела! Желая ти лека нощ. И на теб лека нощ, съветнико!

Полицаят излезе от кръчмата, но вече бе изградил образа на един местен герой. Дотогава за подвизите на Макмърдо в далечно Чикаго се говореше шепнешком. Той самият избягваше с усмивка всички въпроси като човек, чиято цел не е славата. Сега обаче всичко бе официално потвърдено. Лентяите пред тезгяха сърдечно стискаха ръката на младия човек. Оттогава Макмърдо получи доверието на общността. Той издържаше на пиене и не му личеше, но тази вечер, ако другарят му Сканлан не беше подръка, за да го отведе, прославеният герой сигурно щеше да спи под някоя маса.

Една съботна вечер представиха Макмърдо в ложата. Той смяташе, че ще мине без ритуал, понеже вече бе посветен в Чикаго, но

във Върмиса имаше особена церемония, с която се гордееха, и всеки новоприет трябваше да участва в нея. Братята се събираха в голяма стая, специално отредена за целта в синдикалния дом. От Върмиса бяха дошли шейсетина души, без да изчерпват целия състав на организацията, защото в долината, както и отвъд заобикалящите я планини имаше още ложи, чиито членове се присъединяваха към Върмиса, щом се появеше сериозна залича, така че престъпленията да не се вършат от жители на града. Общо в каменовъгления район имаше разпръснати не по-малко от петстотин души.

В празната стая мъжете бяха насядали около дълга маса. Отстрани имаше друга маса, отрупана с бутилки и чаши, която вече привличаше погледите на част от присъстващите. На председателското място седеше Макгинти с прилепнала черна кадифена шапчица върху сплъстената му коса и с ярък пурпурен епитрахил около врата, сякаш бе свещеник, изпълняваш някакъв сатанински ритуал. От лявата и дясната му страна седяха висшите сановници на ложата, сред които изпъкваше жестокото красиво лице на Тед Болдуин. Всеки имаше шалче или медальон, знак за заемания от него пост.

Повечето бяха зрели мъже, а възрастта на останалите колебаеше между 18 и 25 години — това бяха усърдните изпълнители, винаги готови да се подчинят на заповедите. Лицата на много от по-старите мъже говореха, че са кръвожадни и безскрупулни по душа, но по вида на редовните членове трудно можеше да се повярва, че тези енергични младежи с открити черти всъщност са банда опасни убийци, чието съзнание е стигнало до такова морално падение, че се гордееха с участието в ужасни дела и изпитваха дълбоко уважение към всеки, заслужил славата, че работи „чисто“, както се изразяваха.

Тези безнравствени хора смятаха, че проявяват смелост и благородство, когато доброволно си предлагат услугите да се справят с някого, който с нищо не им е навредил. В много случаи мъчителите дори не бяха виждали жертвата. Изпълнеха ли задачата, започваха да се препират кой е нанесъл решителния удар, и забавляваха себе си и останалите, като описваха как е викал и се е гърчил убитият.

В началото гледаха да пазят в тайна деянията си, но по време на нашия разказ вече действаха съвсем открито. Поредицата неуспехи на правосъдието ги караше, от една страна, да смятат, че никой не ще се осмели да свидетелства срещу тях, а, от друга, те разполагаха с

безброй лъжесвидетели, които мобилизираха при нужда. Освен това притежаваха и доста добра хазна, откъдето вземаха пари, с които можеха да наемат най-добрите адвокати в щата. Върлуваха вече десет години, без някой от тях да бъде осъден. Единствената опасност за мъчителите представляваше самата жертва — дори когато я превъзхождаха по численост и нападаха изневиделица, случваше се и тя да остави белег по враговете си.

Бяха предупредили Макмърдо, че предстои ритуал, но никой не му бе обяснил подробностите. Сега двама братя тържествено го отведоха в една съседна стая. През шперплатовата преграда той дочуваше гълчавата на насъбралите се братя. Веднъж-дваж различи името си и разбра, че обсъждат кандидатурата му. После в стаята влезе човек от вътрешната охрана със златисто зелен параден колан през гърдите.

— По заповед на главата на управата този мъж ще бъде въведен с вързани ръце и очи — каза той.

Три души съблякоха палтото на Макмърдо, запретнаха десния му ръкав и превързаха ръцете му над лактите към гърдите. После нахлузиха на главата му плътно прилепваща качулка, която покри и горната част на лицето му, така че да не вижда нищо. Така го въведоха в залата със събралите се братя.

През качулката не се виждаше нищо, беше и много душно. Макмърдо чуваше как хората наоколо шумолят и шепнат, а после до покритите му уши стигна, глух и далечен, гласът на Макгинти.

— Джон Макмърдо — каза той, — кажи ни, член ли си на Древния орден на свободните хора.

Младият човек кимна.

— И си от ложа 29 в Чикаго?

Макмърдо отново кимна.

— Тъмните нощи са неприятни — чу се друг глас.

— Да, ако пътуват чужди хора — отвърна той.

— Облаците са гъсти.

— Да, приближава буря.

— Доволни ли са братята? — попита Макгинти.

Чу се одобрително мърморене.

— Разбрахме, братко, по разменените пароли, че наистина си един от нас — каза Макгинти. — Искаме обаче да знаеш, че в нашия

край, както и в околностите, ние изпълняваме определени ритуали, а също и определени задължения, за които са нужни достойни мъже. Готов ли си да се подложиш на изпитание?

— Готов съм.

— Храбро ли е сърцето ти?

— Да.

— Направи крачка напред, за да го докажеш.

При тези думи Макмърдо усети пред очите си две остриета, които опряха в тях. Въпреки това решително пристъпи напред и остриетата веднага изчезнаха. Чу се възхитен шепот.

— Сърцето му е храбро — отсъди гласът. — А можеш ли да издържаш на болка?

— Колкото всеки.

— Проверете!

Макмърдо едва не изкрещя, защото в същия миг нетърпима болка прониза ръката му. Замалко не изпадна в несвяст от внезапния шок, но прехапа устни и стисна юмруци, за да прикрие страданието си.

— Мога да издържа още — каза той.

Този път възхищението бе шумно. По-добро представяне в тази лежа не бе имало. Макмърдо усети, че го потупват по гърба, и после свалиха качулката от главата му. Той стоеше, премигваше и се усмихваше, залят от поздравленията на братята.

— И последно, братко Макмърдо — каза Макгинти. — Ти вече положи клетва за вярност и за пазене на тайна. Съзнаваш ли, че всяко нарушение води до незабавна и непредотвратима смърт?

— Съзнавам.

— И засега приемаш при всякакви обстоятелства да бъдеш ръководен от главата на управата?

— Приемам.

— Тогава от името на лежа 341 във Върмиса те поздравявам с добре дошъл. Ще се ползваш от нашите предимства и ще участваш в съвещанията ни. Сложи на масата напитките, братко Сканлан. Ще пием за новия си достоен брат.

Донесоха палтото на Макмърдо, но преди да го облече, той огледа дясната си ръка, защото болката не беше стихнала. Видя вдлъбнат червен отпечатък на кръг с вписан в него триъгълник, дамгосан с нажежено желязо. Един-двама от застаналите редом мъже

запретнаха ръкавите си и му показаха същата рисунка — емблемата на ложата.

— Всички сме белязани — казаха те, — но не всички издържахме храбро като теб.

— А, дребна работа — рече Макмърдо, но още усещаше парещата болка.

Когато се справиха с питиетата, последвали ритуала на посвещението, продължиха с въпросите на ложата. Макмърдо, който познаваше само скучните заседания в Чикаго, целият се беше превърнал на слух, но не дръзна да покаже изумлението си.

— Първа точка от дневния ред е запознаване с писмото на господин Уиндъл, областен управител от ложа 249 в окръг Мъртън — каза Макгинти. — Ето какво гласи то:

Уважаеми господине,

Има работа за вършене по отношение на Андрю Рей от възгледобивната компания „Рей и Стърмаш“. Сигурно си спомняте, не вашата ложа ни дължи услуга, тъй като използва двама от нашите братя за справяне с полицая миналата есен. Изпратете двама подходящи членове, за които ще се погрижи ковчежникът Хигинс в своята ложа, чийто адрес знаете. Той ще ги упъти как и кога да действат. Ваш в името на свободата:

Дж. У. Уиндъл, О.У., О. С. Х.

— Уиндъл никога не ни е отказвал, когато сме го молили за един-двама души, затова и ние няма да му откажем — каза Макгинти и огледа събралите се със застиналия си злокобен поглед. — Има ли доброволци за тази задача?

Няколко младежи вдигнаха ръце. Главата на управата одобрително се усмихна.

— Ще отидеш ти, Тигъра Кормак. Няма да сбъркаш, ако се справиш толкова добре, колкото и последния път. И ти, Уилсън.

— Нямам пистолет — обади се доброволецът, съвсем младо момче.

— Първица ти е, нали? Е, винаги идва времето да се стигне до кръв. За теб това е голямо начало. А пистолет ще получиш там, сигурен съм. Ако в понеделник се явите в Мъртън, ще имате достатъчно време. Ще ви посрещнем с почести, след като свършите.

— Награда ще има ли? — попита Кормак, набит и мургав младеж със свиреп вид, чиято жестокост му бе спечелила прозвището Тигъра.

— Наградата няма значение. За вас е чест да изпълните задачата. След като приключите, може би ще се намери някой и друг долар на дъното на ковчежето.

— А какво е направил този човек? — попита Уилсън.

— Виж сега, не е работа на такива като теб да задават въпроси. Хората там са го осъдили и това не ни засяга. От нас се иска да изпълним задачата, както биха постъпили и те. И понеже стана дума, да знаете, че двама братя от мъртънската ложа ще дойдат тук другата седмица, за да свършат малко работа в нашия край.

— Кой са? — попита някой.

— Ей Богу, умните хора не задават въпроси. Който не знае нищо, не може да даде и показания и да навлече на другите беда. Ще кажа само, че са мъже, които при нужда вършат работата си чисто.

— Крайно време беше! — извика Тед Болдуин. — В този край хората са се разпасали. Ето миналата седмица трима от нашите били пренебрегнати от надзирателя Блейкър. Тоя тип отдавна си го е заслужил, така че ще си го получи с лихвата.

— Какво ще си получи? — попита шепнешком Макмърдо съседа си.

— Деловата част от един едър куршум! — шумно се разсмя мъжът. — Как ти се виждат нравите ни, братко?

Престъпната душа на Макмърдо, изглежда, вече беше възприела атмосферата на зловещата организация, на която бе станал член.

— Допадат ми — отговори той, — добро място за мъже. Няколко души, седящи редом, чува думите му и изръкопляскаха.

— Какво има? — извика от другата страна на масата черногривият глава на управата.

— Новият ни брат, шефе, харесва нашите обичаи. За миг Макмърдо се изправи.

— Искам и да добавя, достопочтени съветнико, че ако има нужда от помощ, ще смятам за чест да бъда избран за тази цел от ложата.

Разнесоха се силни ръкопляскания. Сякаш ново слънце надникна иззад хоризонта. Но на някои от старейшините се стори, че това става прекалено бързо.

— Предлагам брат Макмърдо да почака, докато ложата има добрината да го призове — каза секретарят Харауей, посивял старец с хищни черти, седнал до председателя.

— Разбира се, тъкмо това имах предвид. Ще се подчиня на решението ви — каза Макмърдо.

— Ще ти дойде времето, братко — намеси се председателят. — Вземаме си бележка за твоето желание и смятаме, че ще работиш добре в тоя край. Довечера има да се свърши една дреболия, в която можеш да се включиш, ако желаеш.

— Предпочитам да изчакам нещо по-значително.

— Въпреки това ще дойдеш довечера, защото така ще разбереш по-добре какви са идеите на нашата общност. По-късно ще направя съобщение. А сега — и председателят погледна дневния ред — имам да поставя още един-два въпроса пред събранието. Първо искам ковчежникът да докладва какъв е банковият ни баланс. Трябва да определим пенсия за вдовицата на Джим Карнауей. Той загина в служба на ложата и ние трябва да възмездим загубата му.

— Джим бе застрелян миналия месец, когато се опитваха да убият Честър Уилкокс от Марли Крийк — осведоми го съседът на Макмърдо.

— В момента разполагаме с достатъчно средства — обади се ковчежникът с влогова книжка в ръка. — Напоследък фирмите проявяват щедрост. „Макс Линдър и компания“ платиха петстотин долара, за да не ги закачаме. „Братя Уокър“ изпратих сто долара, но аз взех решение да ги върна и да поискам петстотин. Ако не се обадят до сряда, хаспелите им ще излязат от строя. Миналата година, преди да проявят благоразумие, се наложи да подпалим въглетрошачката им. И още, Западната минна компания плати годишната си вноска. Имаме достатъчно пари, за да посрещнем нуждите.

— А Арчи Суиндън? — попита един брат.

— Той разпродаде, каквото имаше, и замина нанякъде. Старият дявол е оставил писмо до нас. Предпочитал бил да е свободен метач в

Ню Йорк, но не и собственик на мини, държан за гушата от мафия изнудвачи. Господ ми е свидетел, че е добре, дето писмото се получи едва след като беше заминал. Сигурен съм, че повече няма да си подаде носа в долината.

Един възрастен, старателно избръснат мъж с приятно лице и благородно чело, седнал срещу председателя, се надигна от края на масата.

— Господин ковчезник — започна той, — мога ли да попитам кой е изкупил собствеността на човека, прогонен от нашата област?

— Можеш, братко Морис. Закупи я щатската компания на железниците в окръг Мъртън.

— А кой взе мините на Тодман и Лий, които бяха обявени за продан по същите причини миналата година?

— Същата компания, братко Морис.

— А кой купи железодобивните фабрики на Мансън и Шуман, както и на Ван Дехер и Атуд, които бяха продадени напоследък.

— Всички бяха купени от Западната минна компания „Гилмъртън дженеръл“.

— Не виждам какво значение има за нас кой купува такава собственост, братко Морис, след като нищо няма да бъде изнесено извън областта — каза председателят.

— Моите уважения, велики управителю, но според мен има голямо значение. Тази история продължава вече десет години. Постепенно прогонваме от бизнеса всички дребни собственици. И какъв е резултатът? На тяхно място се появяват големи компании, като тази на железниците и железодобива, чиято директори са в Ню Йорк и Филадельфия и изобщо не ги е грижа за нашите заплахи. Може да си отмъщаваме на местните шефове, но това просто означава, че тях ги сменят. За нас става опасно а дребните собственици не ни застрашаваха. Нямаха нито пари, нито власт. Стига да не ги изстисквахме докрай, щяха да ни се подчиняват. Но ако големите компании решат, че сме пречка на пътя им, няма да спестят нито средства, нито усилия, за да ни изобличат и да ни изправят на съд.

Всички се смълчаха при тези зловобни думи, лицата им потъмняха, мъжете си разменяха мрачни погледи. Бяха се чувствали така всемогъщи и без конкуренция, че дори в дълбините на съзнанието

им не се мяркаше мисълта за възможно възмездие. Но сега и най-безразсъдните от тях усетиха, че ги побиват тръпки.

— Моят съвет е — продължи говорещият — да отслабим натиска върху дребните собственици. В деня, когато те до един бъдат прогонени, с братството ни ще е свършено.

Неприятните истини не се посрещат с радост. Говорещият седна сред сърдити викове. Макгинти се изправи със сбърчено чело.

— Братко Морис — каза той, — ти винаги си сеел паника. Докато членовете на тази ложа са сплотени, няма сила в Съединените щати, която да им се изпречи насреща. Твърде често виждаме това в съдилищата, нали? Според мен големите компании ще разберат, че за тях е по-удобно да си плащат, вместо да водят война, както го разбраха малките компании. А сега, братя — заключи той, като свали кадифената си шапчица и епитрахила — ложата привърши работата си за тази вечер. Остава само един дребен проблем, за който ще стане дума на раздяла. Дойде време за братски отдих и разбирателство.

Наистина, странна е човешката природа. Тези смятащи убийството за нещо обичайно мъже, които често ликвидираха глави на семейства, без да се измъчват от угризения или състрадание към ридаещата съпруга или безпомощните дечица, бяха в състояние да се просълзят от една нежна или тъжна мелодия. Макмърдо имаше приятен тенор и дори ако дотогава не бе спечелил благоразположението на ложата, сега, след като ги развълнува със „Седя си аз насред полето, Мери“ и „На брега на Алън Уотър“, успя безостатъчно да ги спечели.

Още първата вечер новоприетият стана любимец на братята и си личеше, че пътят му към властта е открит. Но за да се издигне някой в лоното на свободните хора, се нуждаеше и от други неща освен от благоразположението на останалите и още преди края на вечерта Макмърдо получи доказателства за това. Бутилката уиски бе обиколила насъбралите се много пъти, така че мъжете се бяха позачервили, готови за буйства. Тогава главата на управата отново се изправи и се обърна към тях с думите:

— Момчета, в града има един човек, на когото трябва да бъдат подрязани крилцата. От вас зависи това да стане. Говоря за Джеймс Стангър от вестник „Хералд“. Нали знаете, че пак си е отворил устата и приказва против нас?

В потвърждение се чу мърморене, а много от мъжете тихо изругаха. Макгинти извади лист от джобчето на жилетката си.

— *Закон и ред!* Ето как е озаглавил статията си. Във въгледобивния и железодобивен район господства страхът. Изминаха вече дванайсет години от времето на първите убийства, които са свидетелство за съществуването на престъпна организация сред нас. Оттогава безчинствата не са спирали и сега вече достигат размери, позорящи ни пред цивилизования свят. Нима това е целта, заради която нашата велика страна приема в лоното си чужденците, избягали от тиранията в Европа? Нима същите тези хора ще се превърнат е тирани на жителите, дали им убежище, а под сянката на раздипленото свято звездно знаме на свободата ще се изгради държава на терор и беззаконие? Та нали косите ни настръхват, когато четем за съществуването ѝ при упадъчната власт на някоя източна монархия? Известно е кои са тези хора. Организацията им действа открито. Докога ще търпим? Нима можем вечно да живеем... Достатъчно, няма да чета повече този пасквил! — извика председателят и хвърли листа върху масата. — Ето какво ни казва той! А какво ще му кажем ние!

— Ще го убием! — извикаха десетина освирепели мъже.

— Аз съм против — обади се брат Морис, старателно обръснатият мъж с високо чело. — Послушайте ме, братя, прекалено тежка е ръката ни в тази долина, ще дойде момент, когато хората ще се съюзят в своя защита и ще ни смажат. Джеймс Стангър е възрастен човек, уважаван в града и областта. Вестникът му подкрепя всяко сериозно начинание в долината го ликвидираме, ще настъпи брожение и като следствие от него ще бъдем унищожени.

— И как ще ни унищожат, господин треперко? — извика Макгинти. — Чрез полицаите ли? Та на половината от тях плащаме а другата половина се страхуват от нас. Или пък ще използват съдилищата и съдиите? Нали и досега са се опитвали. Нещо да са постигнали?

— Има един съдия, наречен Линч, който може да се заеме със случая — каза брат Морис.

Думите му бяха посрещнати със сърдито негодуване.

— Само ако си мръдна пръста, мога да вдигна на крак двеста души от този град, които да го прочистят от край до край — извика

Макгинти, след което още повече извиши глас, а гъстите му черни вежди заплашително се свъсиха. — Виж какво, братко Морис, аз те държа под око, и то не от вчера! Понеже си страхлив, искаш да уплашиш и останалите. Няма да е добър за теб мигът, когато името ти бъде включено в дневния ни ред, пък и си мисля, че тъкмо там му е мястото!

Морис пребледня като смъртник и краката му сякаш се подкосиха, понеже се строполи на стола си. Вдигна с трепереща ръка чашата си и отпи, преди да отговори:

— Приеми покаянието ми, върховни шефе. Извинявам се и на теб, и на всички братя от ложата, ако съм казал нещо в повече. Всички знаете, че съм верен член на братството и само желанието да избегнем бедите ме кара да говоря с тревога. Но аз имам по-голяма вяра на твоите преценки, върховни шефе, отколкото ма моите, и обещавам, че занапред няма да правя нарушения.

Докато Макгинти слушаше това смирено слово, лицето му се проясни.

— Правилно, братко Морис — окуражи го той. — Щеше да ми с жал, ако се беше наложило да ти даваме урок. Но докато заемем своето място, членовете на ложата ще бъдат единни и с думи, и с дела. А сега, момчета — огледа Макгинти насъбралите се, — искам да кажа едно: ако Стангър си получи докрай заслуженото, ще си навлечем по-голяма беля от необходимото. Издателите се подкрепят и няма да има издание в щата, което да не отправи призови за намеса на армията и полицията. Но можем поне да го предупредим по-сериозно. Ще се заемеш ли с въпроса, братко Болдуин?

— Разбира се! — с готовност се отзова младият мъж.

— Колко души ще вземеш?

— Шест плюс двама да пазят на входа. Ще дойдат Гауър, Мансън, Сканлан и братя Уилъби.

— Обещах на новия член да участва — каза председателят.

От погледа, който Тед Болдуин хвърли на Макмърдо, се разбра, че нито бе забравил обидата, нито бе простил.

— Да дойде, ако желае — намусено се съгласи той. — И край на приказките. Колкото по-скоро се заловим за работа, толкова по-добре.

Мъжете си тръгнаха с викове и крясъци, тук-там някой подхващаше пиянска песен. На тезгяха все още имаше гуляйджии и

много от братята се задържаха там. Малката група, отделена в служба на дълга, излезе на улицата. Вървяха по двама, по трима по тротоара, за да не привличат вниманието. Нощта беше страшно студена, а полумесецът ярко блестеше на мразовитото, обсипано със звезди небе. Мъжете се събраха в един двор срещу висока сграда. Между осветените ѝ прозорци се виждаше надпис със златни букви: „Върмиса хералд“. Отвътре се чуваше тракането на печатарска машина.

— Ей, ти! — каза Болдуин на Макмърдо. — Остани долу на входа и следи дали пътят е чист. Артър Уилъби ще ти прави компания. Другите тръгват с мен. Не се страхувайте, момчета, имаме достатъчно свидетели, че в момента се намираме в бара на синдикалния дом.

Наближаваше полунощ и по улицата нямаше хора, като изключим двама пийнали мъже, които се прибираха. Братята прекосиха улицата и отвориха с трясък входната врата, след което Болдуин и помощниците му се втурнаха нагоре по стълбите, започващи от прага, а Макмърдо и Артър Уилъби останаха долу. От стаята на първия етаж се чу крясък, после някой завика за помощ, последваха тропот и шум от прекатурени столове. Миг по-късно на площадката изскочи белокос човек.

Хванаха го, преди да избяга. Очилата му издрънчаха по стълбите и паднаха в краката на Макмърдо. Чуха се глухо тупване и стон. Мъжът лежеше ничком, а пет-шест тояги с трясък се стовариха по гърба му. Човекът се гърчеше и крайниците му потрепваха при всеки удар. Накрая ударите спряха и само Болдуин с дяволска усмивка върху разкривеното от жестокост лице продължи да бие жертвата по главата. Напразно човекът се мъчеше да се заслони с ръце. По бялата му коса избиха петна кръв. Болдуин тъкмо се бе навел над него, за да го удари още по-отблизо, когато Макмърдо изтича горе и го дръпна.

— Ще го убиеш — спря го той. — Престани!

Болдуин го изгледа с изумление и извика:

— Проклет да си! Какво право имаш да се месиш, та ти си новак! Махни се!

И Болдуин вдигна отново тоягата, но Макмърдо извади от джоба на панталона си пистолет.

— Ти се махни! — каза той. — Ще ти пръсна черепа, ако ми посегнеш. Нали главата на управата нареди този човек да не се убива? А ти правиш точно това!

— Право казва! — подкрепи го един от мъжете.

— По дяволите, по-добре побързайте! — извика от входа Уилъби. — Палят лампи в къщите и след пет минути целият град ще се изсипе тук!

И наистина, от улицата долетяха викове. В залата на долния етаж се беше събрала групичка от словослагатели и печатари, които взаимно се окуражаваха, за да се намесят. Престъпниците оставиха отпуснатото тяло, хукнаха навън и бързо се изгубиха в далечината. Когато стигнаха до синдикалния дом, някои се смесиха с тълпата в кръчмата на Макгинти и пошушнаха през тезгяха на шефа, че задачата е изпълнена успешно. Други, сред които и Макмърдо, си тръгнаха по странични улички, за да се приберат по заобиколни пътища вкъщи.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

ДОЛИНАТА НА СТРАХА

На другата сутрин, когато се събуди, Макмърдо имаше сериозни основания да си спомня за приемането му в ложата. От алкохола го болеше глава, а на мястото на дамгосването имаше пареща подутина. Понеже младият мъж разполагаше със специален източник на доходи и не си правеше труда да ходи редовно на работа, закуси късно и прекара сутринта у дома, като писа дълго писмо на свой приятел. След това прегледа „Дейли хералд“. В специална рубрика, набрана в последния момент, Макмърдо прочете:

Безчинство в редакцията на „Хералд“.
Сериозно пострадал редактор.

Следваше кратко изреждане на фактите, с които Макмърдо бе по-добре запознат от автора. Бележката завършваше със следното заявление:

Сега случаят е в ръцете на полицията, но едва ли може да се надяваме, че усилията ще се увенчат с повече успех, отколкото досега. Някои от нападателите са били разпознати и съществува вероятност да бъдат осъдени. Едва ли има нужда да се обяснява, че извършител на това престъпление е недостойната организация, угнетяваща обществото ни от толкова дълго време, срещу която вестник „Хералд“ безкомпромисно се обяви. Приятелите на господин Стангър, а те са много на брой, сигурно с радост ще научат, че макар да му е бил нанесен жесток и безжалостен побой със сериозни рани по главата, непосредствена опасност за живота му няма.

Под текста следваше съобщение, че е бил изпратен въоръжен с пушки „Уинчестър“ полицейски отряд, за да охранява редакцията.

Макмърдо остави вестника и тъкмо палеше лулата си с ръка, която още трепереше от напрежението на предишната нощ, когато на вратата се почука и хазяйката му донесе бележка, оставена от някакъв младеж. Подпис нямаше, а съдържанието беше следното:

Искам да поговорим, но предпочитам това да не стане у вас. Ще те чакам до пилона в Милър хил. Ако дойдеш там веднага, ще научиш нещо важно.

Макмърдо прочете два пъти бележката извънредно изненадан. Нито се досещаше за какво може да става дума, нито предполагаше кой може да е авторът. Ако почеркът беше женски, би си помислил, че това е началото на някое приключение, каквито бе имал в досегашния си живот. Но авторът беше мъж, и то с добро образование. Накрая след известни колебания Макмърдо реши да отиде.

Милър хил бе зле поддържан обществен парк в самия център на града. През лятото се превръщаше в любимо място за отдых на хората, но зимно време там обикновено беше безлюдно. От върха на хълма се виждаше не само хаотично построеният мръсен град, но и лъкатушешката доляна с пръснатите из нея мини и фабрики, посипали със сажди снежните склонове и околните заснежени планински вериги.

Макмърдо тръгна нагоре по виещата се пътека между вечнозелените храсти и стигна до празния ресторант, център на лятното веселие. Отстрани се извисяваше голият пилон, а под него стоеше мъж с нахлупена шапка и вдигната яка. Когато човекът погледна нагоре, Макмърдо видя, че това е брат Морис, същият, който предната вечер бе предизвикал гнева на главата на управата. Дватама си размениха тайния поздрав на ложата.

— Имам да ти кажа само две думи, братко Макмърдо — започна предпазливо по-възрастният човек, чувствайки се немного уверено. — Благодаря ти, че дойде.

— Защо не си подписал бележката?

— Заради сигурността. В такива времена никой не знае какво може да го сполети. Не знаеш на кого да вярваш и на кого не.

— Но братята от ложата заслужават доверие.

— Невинаги — извика разпалено Морис. — Всяка наша дума, а, изглежда, и всяка наша мисъл стига до шефа Макгинти.

— Виж какво — рязко го прекъсна Макмърдо, — много добре знаеш, че снощи се заклех във вярност към главата на управата. Нима искаш да наруша клетвата си?

— Ако така гледаш на въпроса — тъжно каза Морис, — мога само да изразя съжалението си, че ти създадох затруднението да идваш на среща с мен. Нещата вървят зле, щом двама свободни граждани не могат да разменят мисли.

Макмърдо, който наблюдаваше внимателно по-възрастния човек, се поотпусна.

— Вярно е, че говорех само от мое име, господин Морис — каза той. — Знаеш, че съм пришълец и не познавам обстановката. Не ми подхожда да си отварям устата, но ако смяташ, че трябва да ми съобщиш нещо, готов съм да го чуя.

— И да го занесеш на шефа Макгинти! — с горчивина в гласа каза Морис.

— Извинявай, но ме обиждаш! — извика Макмърдо. — Аз самият съм предан на ложата, казвам ти го направо, но не съм подлец, който да повтори пред когото и да е нещо, доверено ми от теб. Ще си остане между нас, макар да те предупреждавам, че не можеш да разчиташ нито на помощ, нито на съчувствие.

— Отказал съм се да търся и едното, и другото — рече Морис. — С това, което ще ти кажа, може би ще поставя живота си в твои ръце, но колкото и да си лош, а снощи ми се стори, че има изгледи да станеш като най-лошите от тях, все пак си нов човек и съвестта ти не може да е чак дотам закоравяла. Затова реших да си поговорим.

— Е, какво имаш да ми кажеш?

— Ако ме издадеш, бъди проклет!

— Обещах ти, че няма да го сторя.

— Тогава искам да те попитам, когато стана член на чикагското общество на свободните хора и положи клетва да бъдеш предан и великодушен, дали ти мина през ума, че по-късно това ще те поведе по пътя на престъплението?

— Какво наричаш престъпление? — попита в отговор Макмърдо.

— Какво наричам престъпление ли?! — извика Морис, а гласът му трепереше от вълнение. — Значи не си видял достатъчно от тия престъпления, щом можеш да ги наричаш с друго име. Не е ли престъпление извършеното снощи, когато човек на възрастта на баща ти бе пребит и белите му коси бяха изцапани с кръв? Не е ли престъпление, или ще го наречеш с друга дума?

— Някои твърдят, че се води война — каза Макмърдо. — Война между две класи, в която участват всички, така че всяка страна нанася колкото може по-силен удар.

— Е, мислеше ли за такова нещо, когато влезе в обществото на свободните хора в Чикаго?

— Не, да си призная, не съм.

— И аз не съм го мислил, когато станах член във Филадельфия. Организацията представляваше просто един благотворителен клуб, място за срещи с приятели. После чух за този край — проклет да е часът, когато чух името Върмиса! — и дойдох тук, за да си оправя положението. Господи! Да си оправя положението?! Дойдох с жена си и с трите си деца. Открих галантериен магазин на Пазарния площад, търговията вървеше добре. Беше се разчуло, че съм от свободните хора, и ме насилиха да се присъединя към местната ложа, както стана с теб снощи. Сложиха на ръката ми знака на срама, но жигосаха сърцето ми с нещо още по-лошо. Разбрах, че трябва да изпълнявам заповедите на един злодей, да се оплитам в мрежата на престъпленията. Какво можех да направя? Кажех ли дума, за да оправя нещо, решавах, че съм предател, също като снощи. Няма начин да се измъкна, защото единственото, което притежавам на този свят е магазинът. Ако напусна организацията, много добре зная, че ще ме убият, а един Господ знае какво ще стане с жена ми и с децата. Положението е ужасно, ужасно е!

Морис закри лицето си с ръце и тялото му се разтресе от ридания. Макмърдо сви рамене.

— Значи си бил много мек. Не си от хората, дето стават за такива дела.

— Не бях без съвест и вярвах в Бога — продължи Морис, — но те направиха от мен престъпник. Избраха ме за една задача. Ако не се бях съгласил, знаех какво ме чака. Може и да съм страхливец. Може да съм такъв, защото мисля за жена си и за децата си. Както и да е, отидох. Докато съм жив, няма да забравя какво се случи. Къщата беше

усамотена, на трийсетина километра, отгатык оня хребет. Оставиха ме да пазя на вратата, като теб снощи. Не ми се довериха да участвам пряко. Другите влязоха. Когато се измъкваха навън, ръцете им бяха в кръв до китките. Когато си тръгнахме, зад нас в къщата изпищя дете. Петгодишно момченце бе видяло как убиват баща му. Едва не припаднах от ужас, но трябваше да се правя на храбрец и да се усмихвам, защото в противен случай следващия път щяха да излизат с окървавени ръце от моята къща и моят малък Фред щеше да пици за баща си... Така станах престъпник, съучастник в убийство, без надежда за някакво спасение в този свят, а и в следващия. Аз съм вярващ католик, но щом разбра, че съм от мъчителите, свещеникът отказа да разговаря с мен и ме отлъчи от църквата. Така стоят нещата. Виждам, че тръгваш по същия път, затова искам да те попитам какъв ще бъде краят. Станал ли си вече хладнокръвен убиец, или можем да направим нещо, за да го предотвратим?

— И какво ще направим? — рязко го попита в отговор Макмърдо. — Няма да донесеш в полицията, предполагам?

— Опазил ме Бог! — извика Морис. — Самата мисъл за това би ми струвала живота!

— Добре. Според мен ти си слаб човек и правиш от мухата слон.

— От мухата слон ли? Ще поживееш още малко тук! Погледни долината. Виждаш ли пушека на стотиците комини, които я забулва? От мен да знаеш, че облакът на убийството е още по-гъст и се спуска още по-ниско над главите на хората. Това е Долината на страха, Долината на смъртта. Страхът от насилие мъчи душите на хората от зори до здрач. Почакай, млади човече, и сам ще се увериш.

— Е, ще те уведомя какво мисля, когато видя повече — небрежно подхвърли Макмърдо. — Но ясно е, че не си за това място и колкото по-скоро продадеш магазина си, дори и на безценица, толкова по-добре ще е за теб. Всичко си остава между нас, но се кълна, че ако те смятах за доносник...

— Не, не съм! — жалостиво извика Морис.

— Е, да спрем дотук. Ще имам предвид, каквото ми каза, и може би някой ден ще си спомня думите ти. Допускам, че го направи за мое добро. А сега да тръгвам.

— Още нещо, преди да се разделим — обади се Морис. — Може да са ни видели заедно. Може да поискат да разберат за какво сме си

говорили.

— Добре, че се сети.

— Предложил съм ти място в магазина.

— А пък аз съм отказал. За това сме се срещнали. Довиждане, братко Морис, и дано занапред ти потръгне повече.

Същия следобед, както Макмърдо седеше и пушеше замислено до печката в гостната, вратата се отвори широко и рамката се запълни от огромната фигура на шефа Макгинти. Посетителят направи условния знак, след което се разположи срещу младия човек и известно време го гледа втренчено, но получи в отговор същия поглед.

— Не ходя често на гости, братко Макмърдо — каза накрая той. — Сигурно защото съм прекалено зает да посрещам. Но реших да направя изключение за теб.

— За мен е чест да те посрещна, съветнико — сърдечно приветства Макмърдо и извади бутилка уиски от бюфета. — Не съм очаквал да ме почетеш.

— Как е ръката ти? — попита шефът.

Макмърдо направи гримаса.

— Усеща се. Е, струва си.

— Да, струва си — съгласи се шефът. — Стига белязаните да са верни помощници на ложата. За какво разговаряхте с брат Морис тази сутрин в Милър хил?

Въпросът беше зададен съвсем изневиделица и добре, че Макмърдо имаше готов отговор. Той весело се разсмя.

— Морис не знаеше, че си печеля парите у дома — рече той. — И няма и да го узнае, понеже е прекалено придирчив и не ми е по вкуса. Но е добродушен старец. Решил, че съм без средства и че може да ми помогне, като ми предложи място в галантерията си.

— За това ли се срещнахте?

— Да, за това.

— Ти отказа ли?

— Естествено. Нали мога да печеля десет пъти повече за четири часа работа в стаята си?

— Прав си. Но на твоето място вече не бих имал вземане-даване с Морис.

— Защо?

— Да речем, защото аз ти го казвам. На повечето хора в нашия край това им стига.

— Може да стига на повечето хора, но на мен не ми стига, съветнико — дръзко се възпротиви Макмърдо. — Ако преценяваш вярно хората, ще разбереш, че е така.

Мургавият великан го изгледа сърдито, а косматата му лапа тутакси обгърна чашата, сякаш се готвеше да я хвърли по събеседника... После се засмя с типичния си висок пресилен смях.

— Не ще и дума, чешит си — рече той. — Е, щом искаш да знаеш причините, ще задоволя любопитството ти. Каза ли Морис нещо против ложата?

— Не.

— А против мен?

— Не.

— Това е, защото ти няма доверие. Но в душата си той не е предан брат и ние знаем това. Наблюдаваме го и изчакваме сгоден момент да го накажем. Струва ми се, че няма да е след дълго. В нашата кошара няма място за шугава овца. Но ако ти дружиш с човек, който не ни е предан, ще си помислим същото и за теб. Сега вече ясно ли ти е?

— Няма вероятност да другаруваме, понеже ми е неприятен — отговори Макмърдо. — Колкото до това, дали съм предан, друг освен теб не би имал щастието да каже това два пъти.

— Стига вече — прекъсна го Макгинти и пресуши чашата си. — Отбих се, колкото да те предупредя навреме, и толкова.

— Искан ми се да знам откъде си научил, че съм разговарял с Морис? — попита Макмърдо.

Макгинти се засмя.

— Това ми е работата, да знам какво става в града. И те съветвам да се вслушаш в онова, което чуваш. Е, аз да вървя. Искан само да ти кажа, че...

Заклучителните му думи бяха прекъснати по много необичаен начин. Изведнъж вратата се отвори с трясък и три смръщени напрегнати лица се възряха в тях изпод полицейски фуражки. Макмърдо скочи на крака и изтегли наполовина револвера си но се спря, понеже осъзна, че двете дула са насочени право в главата му. В стаята влезе униформен мъж с револвер в ръка. Беше капитан Марвин, служил

някога в Чикаго, а сега на работа в минната полиция. Той поклати глава и леко се усмихна на Макмърдо.

— Сигурен бях, че ще се забъркаш в нещо, господин чикагски мошенико Макмърдо — каза той. — Не можеш да стоиш мирно, а? Вземай си шапката и тръгвай с нас.

— Според мен ще си платиш за това, капитан Марвин — намеси се Макгинти. — Мога ли да знам за кого се мислиш, та нахълтваш в чужда къща и тормозиш честни, уважавани люде?

— Не ти влиза в работата, Макгинти — отвърна капитанът. — Не се занимаваме с теб, а с този човек, с Макмърдо. Трябва да ни помагаш, а не да ни пречиш да изпълняваме дълга си.

— Макмърдо е мой приятел и аз съм отговорен за постъпките му — каза шефът.

— По всичко личи, Макгинти, че вероятно в близко време ще трябва да отговаряш за собствените си постъпки — увери го капитанът. — Този Макмърдо си беше мошеник и преди да дойде тук, и продължава да е мошеник. Дръж го на мушката, момче, докато му взема оръжието!

— Ето пистолета ми — невъзмутимо го подаде Макмърдо. — Но ако бяхме насаме, капитан Марвин, ако бяхме един срещу друг, нямаше да ме заловите толкова лесно.

— Къде е заповедта за арест? — попита Макгинти. — Господи! Човек има чувството, че живее в Русия, а не във Върмиса, след като хора като теб, Марвин, са началници в полицията. Това е капиталистически произвол и можеш да не се съмняваш, че ще ти бъде напомнено.

— Изпълнявайте дълга си, както намерите за добре, съветнико, а ние ще изпълняваме нашия.

— За какво ме арестувате? — попита Макмърдо.

— Във връзка с побоя, нанесен на издателя Стангър в редакцията на „Хералд“. Не е твоя заслугата, че не те обвиняваме в убийство.

— Е, ако това е всичко, за което му търсите сметка — засмя се Макгинти, — отсега можете да си спестите усилията и да се откажете. Този човек беше при мен в кръчмата, играхме покер до среднощ. Мога да ви доведе десетина свидетели.

— Твоя работа, сигурно ще можеш да се явиш за изясняване в съда утре. А засега, Макмърдо, тръгвай, и то кротко, ако не искаш да

получиш един приклад по главата. Стой настрани, господин Макгинти, предупреждавам те, че няма да позволя да окажеш съпротива, докато съм на служба!

Капитанът бе толкова решителен, че и Макмърдо, и шефът трябваше да се примирят. Макгинти успя да прошепне няколко думи на задържания, преди да се разделят.

— Ами онова... — и той посочи с поглед нагоре, имайки предвид фалшификаторското оборудване.

— Няма страшно — прошепна в отговор Макмърдо, приготвил сигурно скривалище под дъските на пода.

— Е, да си вземем довиждане — каза шефът и двамата си стиснаха ръцете. — Ще ида при адвокатата Райли и лично ще се погрижа за защитата ти. Помни ми думата, няма да успеят да те тикнат в дранголника.

— Не бих се обзалагал за това — намеси се капитанът. — Пазете задържания — обърна се той към двамата полицаи — и стреляйте, ако се опита да бяга. Ще претърся и горе, преди да тръгнем.

Очевидно не намери следи от укритите инструменти. След известно време слезе и поведе Макмърдо към участъка. Беше се стъмнило, изви силна виелица и улиците бяха почти пуси, но няколко безделници все пак сподириха групата и окуражени от мрака сипеха проклетия върху арестувания.

— Линч за проклетия мъчител! — викаха те. — Линч!

А когато полицаите блъснаха Макмърдо на влизане в участъка, хората отвън ги окуражиха с весел смях. След кратък разпит от дежурния инспектор Макмърдо бе пратен в обща килия. Там завари Болдуин и още трима престъпници от предната вечер, всички задържани същия следобед и очакващи да бъдат изправени пред съда на сутринта.

Но дългата ръка на свободните хора стигаше дори до тази защитена крепост на закона. Късно през нощта се почви надзирателя с наръч слама за постеля и измъкна от наръча две бутилки уиски, чаши и колода карти. Задържаните прекараха бурна нощ, без да се тревожат от мисли за мъките на другия ден.

А и както се оказа, не бе имало причина за тревога. Събраните от следствието улики излязоха недостатъчни, за да бъдат изправени обвиняемите пред по-висша инстанция. Словослагателите и

печатарите заявиха, че не се виждало добре, а и те самите били стреснати, затова им е трудно да разпознаят нападателите, макар да смятат, че задържаните са били между тях. При кръстосания разпит, извършен от умния адвокат, когото Макгинти бе наел, показанията им добиха още по-неопределен вид.

По думите на пострадалия той много се изненадал от внезапното нахлуване и не си спомнял нищо освен това, че първият мъж, който го ударил, бил с мустаци. Издателят беше добавил само, че това били мъчителите, тъй като никой друг от областта не изпитва омраза към него, и че отдавна бил заплашван заради острите му статии. От друга страна, бяха дадени ясни, единодушни и безспорни показания от шестима граждани, включително от висшия градски сановник, съветника Макгинти, че обвинените мъже са играли карти в синдикалния дом по времето, когато е било извършено безчинството.

Няма нужда да се обяснява, че задържаните бяха освободени едва ли не с извинение за причинените им неудобства, а капитан Марвин и полицаите получиха мъмрене за престараването.

Решението на съда бе приветствано с шумни ръкопляскания от залата, в която Макмърдо видя много познати лица. Братята от ложата се усмихваха и махаха за поздрав. Имаше обаче и други зрители — със стиснати устни и мрачни погледи, те наблюдаваха как оправданите напускат подсъдимата скамейка. Един от тях, дребен и решителен мъж, изрази на глас чувствата, на другарите си, когато братята минаха покрай тях:

— Проклети убийци! Все някога ще си получите заслуженото.

ПЕТА ГЛАВА

НАЙ-ТЪМНАТА ДОБА

Арестът и освобождаването направиха Джак Макмърдо още по-популярен. Това, че още първата вечер след приемането му в ложата младият мъж е изпълнил задача, заради която са го изправили пред съд, беше безпрецедентен случай в летописите на тайното общество. Той вече се славеше като душа на компанията и весел гуляйджия, но същевременно и като решителен човек, който не търпи обиди дори от всесилния шеф Макгинти. В добавка Макмърдо беше създал впечатлението, че сред братята няма друг, който с такава лекота да може да замисли кръвожаден план и собственоръчно да го изпълни. „Той ще е от момчетата, дето пипат чисто“ — казаха си ветераните и зачакаха случай да му възложат задача.

Макгинти разполагаше с достатъчно маши, но си даваше сметка, че младият мъж е най-способният. Имаше чувството, че едва задържа вързан един свиреп пес. Кутретата можеха да се използват за дреболии, но някой ден звярът Макмърдо щеше да бъде насъскан по следа. Неколцина от братята, сред които и Тед Болдуин, не одобряваха бързото издигане на пришълеца и го възневидяха, но гледаха да не му се противопоставят, понеже, както лесно се смееше, той беше готов и лесно да налети.

Макар да спечели благоразположението на другарите си, на едно друго място, станало жизненоважно за него, Макмърдо изгуби. Бащата на Ети Шафтър не желаше да има нищо общо с него, а и не му позволяваше да пристъпва прага му. Самата Ети бе прекалено влюбена, за да се откаже напълно от Макмърдо, но при все това здравият разум я предупреждаваше какво може да излезе от брак с човек, смятан за престъпник.

След една безсънна нощ Ети реши да се види с младия мъж, вероятно за последен път, и да направи опит да го откъсне от лошото влияние, което го съсипваше. Тя отиде в квартирата му. Макмърдо седеше на масата с гръб към вратата, пред него имаше писмо. Ети изведнъж бе обзета от желанието да извърши чисто момчешка

лудория, та нали бе само деветнайсетгодишна. Той не я чу, когато влезе, и Ети пристъпи крадешком до него и леко докосна сведените му рамене.

Ако бе желала да го сепне, несъмнено успя, но само за да се стресне на свой ред. Макмърдо скочи и като тигър се хвърли върху нея. С лявата ръка я хвана за шията, докато с дясната смачка листа на масата. Един миг той я гледа свирепо, после изумлението и радостта заеха мястото на изкривилото лицецо му ожесточение, което я накара да се свие ужасена, сякаш за пръв път в мирния си живот виждаше нещо страшно.

— Ти ли си?! — възкликна Макмърдо и изтри челото си. — Боже, ти си дошла при мен, ти, най-скъпата на сърцето ми, а аз замалко да те удуша! Ела, мила! — и той протегна ръце да я прегърне. — Позволи ми да поправа стореното!

Но Ети не можеше да се освободи от усещането, че бе съзряла у него гузното чувство за вина. Женският инстинкт ѝ подсказваше, че това не е уплахата на стреснат човек, а виновност и страх от наказание!

— Какво ти стана, Джак? — извика тя. — Защо така се изплаши? О, Джак, ако съвестта ти беше чиста, нямаше да ме гледаш така!

— Мислех си за други неща и когато ти дойде така тихо, сякаш стъпва фея, аз...

— Не, Джак, работата е друга — каза Ети, внезапно изпитала подозрение. — Покажи ми онова, което пишеш.

— Не мога, Ети.

Подозренията ѝ се потвърждаваха.

— Значи е до друга жена! — извика тя. — Зная, че е до жена. Иначе защо няма да ми го дадеш? На съпругата си ли пишеш? Откъде да съм сигурна, че не си женен? Не си тукашен, никой не те познава!

— Не съм женен, Ети! Погледни ме, заклевам ти се! За мен ти си единствената жена на земята. Кълна се в Божия кръст!

Макмърдо така пребледня от вълнение, че Ети не можеше да не му повярва.

— Защо тогава не ми покажеш писмото? — извика тя.

— Дал съм дума да не го показвам, мила, и точно както изпълнявам обещанията си към теб, така не мога да изменя и на останалите. Това са дела на ложата, а те са тайна дори за теб. Видя, че

се уплаших, когато ме докосна с ръка. А представяш ли си какво щеше да е, ако това бе ръката на детектив?

Ети разбра, че Макмърдо говори истината. Той я прегърна и прогони с целувка страховете и съмненията ѝ. После каза:

— Седни сега до мен. Не е трон, подходящ за такава кралица, но друго твоят клет любим не може да ти предложи. Струва ми се, че той ще поправи тази грешка в най-скоро време. Кажй, успокои ли се вече?

— Как да се успокоя, Джак, след като зная, че и ти си престъпник като останалите, след като все някога ще дойде време да те изправят пред съда по обвинение в убийство? „Макмърдо мъчителят“, така те нарече вчера един от нашите наематели. Все едно че ме прободe с нож.

— Какво толкова, приказките са си приказки.

— Но той казваше истината!

— Е, мила, нещата не са толкова зле, колкото си мислиш. Ние просто сме бедни хора, които се опитват по собствен начин да бранят правата си.

Ети обгърна с ръце врата на любимия си.

— Откажи се, Джак. За Бога, откажи се заради мен! Ето затова идвам. Моля те коленопреклонно! Виж, коленича пред теб и те заклевам да се откажеш!

Макмърдо я вдигна на крака и притисна главата ѝ към гърдите си, за да я успокои.

— Ти не разбираш, скъпа, за какво ме молиш. Как мога да се откажа, когато това означава да наруша думата си и да изоставя другарите си! Ако знаеш как стоят нещата, никога няма да искаш това от мен. Пък и да се съглася, не е възможно да го направя. Нима си мислиш, че ложата ще позволи да я напусне човек, научил всички тайни?

— И за това мислех, Джак. Имам план. Татко е спестил малко пари. Той не се чувства добре тук, защото страхът от братята вгорчава живота ни. Готов е да заминем. Ще избягаме заедно във Филадельфия или в Ню Йорк, някъде надалеч, където ще бъдем вън от опасност.

Макмърдо се засмя.

— Ръката на ложата е дълга. Нима си въобразяваш, че няма да ни стигне във Филадельфия или в Ню Йорк?

— Тогава да заминем на запад, или пък в Англия, или в Швеция, родината на татко. Където и да е, само по-далеч от тази Долина на страха!

Макмърдо си спомни за стария брат Морис.

— За втори път чувам да викат така на долината — каза той. — Изглежда, много хора се усещат затиснати от сянка.

— Тя помрачава всеки миг от живота ни. Нима допускаш, че Тед Болдуин ни е простил? Ако ти нямаше страха, щяхме ли да имаме някакъв шанс? Ако можеше само да видиш как ме гледа с тъмните си гладни очи!

— О, ще го науча аз на по-добри обноски! Само че, момичето ми, аз не мога да замина. Просто не мога, запомни го веднъж завинаги. Но ако ме оставиш да се оправя сам, ще се опитам да подготвя почтен изход.

— Няма почтеност в тези неща.

— Зависи как гледаш. Но ако ми дадеш половин година, ще уредя нещата така, че да мога да замина, без да ме е срам да гледам братята в очите.

Девојката радостно се засмя.

— Половин година! Обещаваш ли ми?

— Е, може да са седем-осем месеца. Но най-късно след една година ще напуснем тази долина.

Повече от това Ети не можа да постигне, но и то не беше малко. Появи се далечна светлинка, която разсейваше мрака на близкото бъдеще. За пръв път, откак Джак Макмърдо се бе появил в живота ѝ, девојката се прибра у дома с поуспокоена душа.

Можеше да се очаква, че като член на тайното общество Макмърдо би трябвало да научава за всичките му дела, но твърде скоро се разбра, че организацията е нещо по-сложно и по-обхватно от една-единствена ложа. Дори и шефът Макгинти не бе изцяло запознат. Така нареченият областен делегат, който живееше в Хобсън Пач, властваше над няколко ложи и ги управляваше безпрекословно, като истински деспот. Макмърдо го зърна само веднъж — лукав сивокос човечец, който се движеше крадешком и стрелкаше със зловни очички. Името му беше Евънс Пот и дори великият шеф на Върмиса изпитваше при вида му погнуса и страх, каквито вероятно е изпитвал едрият Дантон към хилавия, но опасен Робеспьер.

Един ден Сканлан, който живееше заедно с Макмърдо, получи бележка от Макгинти, към която бе приложено послание от Евънс Пот. Пот съобщаваше, че им изпраща двама верни мъже — Лолър и Андрюс, с указания, как да действат в околността, като за каузата било най-добре да не се знаят подробности за задачата, която изпълняват. Той питаше дали главата на управата ще се погрижи да им намери удобно място за нощуване, докато дойде време да нанесат удара си? Макгинти беше добавил, че не е възможно външен човек да бъде укрит в синдикалния дом и ще се чувства задължен на Макмърдо и Сканлан, ако подслонят гостите за няколко дни в тяхната квартира.

Двамата мъже пристигнаха същата вечер, всеки с пътна чанта на рамо. Лолър беше възрастен, хитър, мълчалив и сдържан, облечен в стар черен сюртук. Като се добавеха меката филцова шапка и рошавата прошарена брада, напомняше пътуващ проповедник. Другарят му Андрюс беше още почти момче, непресторено и весело, с безгрижния нрав на курортист, който иска да се наслади на всеки миг от почивката. И двамата бяха пълни въздържатели и във всяко отношение изглеждаха образцови членове на тайното общество, като се изключи дребната подробност, че всъщност бяха убийци, неведнъж доказали изключителните си способности пред тази организация на смъртта. Лолър беше изпълнил четиринайсет подобни поръчки, Андрюс — три.

Макмърдо установи, че те охотно разказват за миналите си подвизи — споделяха ги с почти скромната гордост на хора, вършили добрини и служили безкористно на обществото. По отношение на бъдещата си задача пазеха мълчание.

— Избраха ни, понеже и двамата не прием — обясни Лолър. — Знаят също, че умеем да си държим езика зад зъбите. Не бива да се обиждате, ние изпълняваме заповедите на областния делегат.

— Разбира се, всички участваме солидарно в тези неща — каза Сканлан, другарят на Макмърдо, когато четиримата седнаха да вечерят.

— Така е. Готови сме да разказваме до зори как бяха убити Чарли Уилямс или Саймън Бард, както и за каквото и да е от миналото. Но за сегашната работа може да стане дума само след като я свършим.

— На пет-шест души тук имам какво да кажа — рече Макмърдо и изруга. — Но сигурно не сте тръгнали за Джак Нокс от Айрън хил, макар че самият аз съм готов немалко да направя, за да си го получи с лихвите.

— Не, засега нямаме предвид него.

— Да не сте дошли за Херман Щраус?

— И той не влиза в сметката.

— Е, не можем да ви принудим да ни кажете насила, но щеше да е добре да знаем.

Лолър се усмихна и поклати глава. Беше непреклонен.

Независимо че гостите си мълчаха, Сканлан и Макмърдо твърдо бяха решили да не изпускат „веселбата“, както казваха те. Затова, когато рано една сутрин Макмърдо чу, че гостите крадешком се измъкват по стълбите, той събуди Сканлан и двамата бързо се облякоха. Лолър и Андрюс бяха оставили вратата отворена. Още не се беше разсъмнало и на светлината от уличните фенери видяха далеч напред двамата мъже, крачещи един до друг. Последваха ги безшумно през дълбокия сняг.

Квартирата беше почти на края на града и не след дълго пратениците стигнаха до близкия кръстопът. Там чакаха трима мъже, с които Лолър и Андрюс оживено поговориха. Нататък продължиха петимата заедно. Ясно беше, че за предстоящата работа са нужни повече хора. От кръстовището тръгнаха пътища за няколко различни мини. Пришълците поеха към Кроу хил — процъфтяващ рудник, уверено ръководен от Джосая Дън, управител от Нова Англия, който успяваше да поддържа реда и дисциплината въпреки терора.

Вече се разсъмваше и работниците, поединично или на групички, бавно напредваха по черния път.

Макмърдо и Сканлан се присъединиха към тях, като не изпускаха от очи хората, които следяха. Падна гъста мъгла и от дълбините ѝ изведнъж се чу писъкът на парна сирена. Този сигнал означаваше, че остават десет минути до потеглянето на асансьорите и началото на трудовия ден. Когато стигнаха откритото пространство до шахтата, там вече чакаха стотина миньори, тропаха с крака и дъхтяха на измръзналите си пръсти, защото студът бе кучешки. Пришълците стояха отстрани до сградата на подемната машина. Сканлан и Макмърдо се изкачиха на една купчина шлака, откъдето всичко се виждаше като на длан. По някое време минният инженер, едър брадат шотландец на име Менгис, излезе от сградата и наду свирката, за да започне спускането на клетките.

В същия миг се появи висок и тромав млад човек с гладко обръснато сериозно лице, който бързо крачеше към входа на мината. Когато наближи, забеляза смълчаната и неподвижна група до пристройката. Мъжете бяха с нахлупени шапки и вдигнати яки, за да скрият лицата си. За миг сърцето на младия управител се сви, усетило хладната ръка на смъртта, но той почти веднага се отърси от това чувство и се отправи към неканените пришълци.

— Кой сте вие? — попита, докато приближаваше. — Защо се мотааете тук?

Отговор не последва. Андрюс направи крачка напред и стреля в корема на човека. Стотината чакащи миньори стояха неподвижни и безпомощни като парализирани. Управителят затисна раната с ръце и се преви одве. После тръгна, клатушкайки се, но тогава стреля и друг нападател и той се строполи на една страна, като риташе с крака и се мъчеше да намери опора в купчина сгурия. Менгис изрева яростно и се хвърли към убийците с гаечен ключ в ръка, но те стреляха два пъти в упор и шотландецът се строполи мъртъв в краката им.

Част от миньорите понечиха да се намесят — чу се вик, изразяващ жалост и яд, — но двама от пришълците изпразниха револверите си над тълпата, хората се пръснаха и побягнаха. Някои хукнаха право към Върмиса.

Когато една групичка от най-храбрите се събра и се завърна в мината, бандата убийци бе изчезнала в утринната мъгла и нямаше нито един свидетел, който да съобщи под клетва самоличността на престъпниците, извършили двойно убийство в присъствието на стотина очевидци.

Сканлан и Макмърдо си тръгнаха. Сканлан се умълча, понеже това бе първото убийство, което видя с очите си, и всичко му се стори не толкова забавно, колкото му го бяха представяли. Бързаха към града, съпровождани от ужасените писъци на съпругата на управителя. Потънал в размисъл, Макмърдо не пророни дума, но и не изрази съчувствие към проявената от спътника му слабост.

— Какво да се прави, война — каза накрая. — Ние водим с тях истинска война, така си е и щом стане възможно, нанасяме удар.

Тази вечер в синдикалния дом, в седалището на ложата, имаше голяма веселба. Не само заради убийството на управителя и инженера от мината Кроу хил, с което тя се прибавяше към останалите

шантажирани и тероризирани компании в областта, но и заради едно по-далечно завоевание, постигнато от ложата.

Оказа се, че, изпращайки петима души във Върмиса, областният делегат бил поискал в замяна трима братя от Върмиса да бъдат тайно избрани и изпратени да убият Уилям Хейлс от Стейк ройъл — един от най-известните собственици на мини в областта Гилмъртън, човек, за когото се смятало, че няма врагове, защото във всяко отношение бил образцов работодател. Той обаче настоявал да се работи добре и уволнил няколко пияници и мързеливци, а те пък били членове на всемогъщото тайно общество. Твърдостта му не се разколебала от некролозите, които слагали на вратата му, и така в тази свободна и цивилизована страна бил осъден на смърт.

И ето че надлежно го бяха езекутирали. Тед Болдуин, разположил се доволно на почетното място до главата на управата, е бил водачът на наказателния отряд. Зачервеното му лице и изцъклените кървясали очи говореха за безсъние и пианство. Заедно с двамата си другари бе прекарал предната нощ в планината. Бяха размъкнати, мръсни и уморени. Но едва ли е имало герои, завърнали се от безнадеждно, самотно начинание, които да са били посрещани по-топло от другарите си.

Разказваха и преповтаряха историята сред радостни викове и смях. Били изчакали, докато набеязаната жертва си тръгнала по тъмно за дома. Стояли в засада на върха на стръмен хълм, където конят на Хейлс щял да забави ход. Човекът така се бил увил, за да се предпази от студа, че не успял да си извади пищова. Смъкнали го от седлото и стреляли по него. Той пищял и ги молел за милост. За забава убийците показаха какво точно правел.

— Ей, я кажете пак как квичеше! — викаха братята.

Никой не познаваше човека, но във всяко убийство има драматизъм, при това в случая бяха доказали на мъчителите от Гилмъртън, че на хората от Върмиса може да се разчита. Имало само едно неблагополучие: докато групата изпразвала револверите си в безжизненото тяло, по пътя се появили мъж и жена. Някой предложил да застрелят и двамата, но понеже кротките хорица нямали връзка с мините, сурово им заповядали да си вървят и да си държат езика зад зъбите, ако не искат да им се случи нещо по-лошо. После оставили окървавеното тяло да служи като предупреждение за всички

коравосърдечни работодатели и тримата благородни отмъстители се скрили в планината, където девствената природа стига досами пещите и камарите шлака. И ето ги здрави и читави, изпълнили достойно задачата си, приветствани от другарите им.

Беше голям ден за мъчителите. Сянката над долината се сгъстваше. Но както мъдрият генерал избира момента, когато да удвои победоносния си натиск, за да не могат враговете му да се съвземат, така и шефът Макгинти оглеждаше театъра на бойните действия с мрачния си зъл поглед и замисляше отново да нападне онези, които му се противяха. Същата вечер, когато пияната компания се разтури, той докосна Макмърдо по ръката и го поведе към вътрешната стая, позната от първия им разговор.

— Най-сетне има достойна задача за теб, момчето ми — каза той. — Ще трябва да я свършиш собственоръчно.

— За мен е чест да чуя — отвърна Макмърдо.

— Можеш да вземеш двама души — Мандърс и Райли. Предупредени са. Няма да се оправим в областта, докато не усмирим Честър Уилкокс, и ако ти го ликвидираш, ще ти бъдат благодарни всички ложи от възгледобивния район.

— Ще направя всичко, което е по силите ми. Кой е той и къде да го намеря?

Макгинти махна от устата си вечната полусдъвкана пура и се зае да чертае груба схема върху лист от бележник.

— Той е главен надзирател на компанията „Айрън Дайк“ Костелив орех е, служил в армията като сержант по време на войната, побелял старец, целият в белези от рани. На два пъти му залагахме капан, но нямахме късмет, а и Джим Карнауей загина заради него. Сега от теб зависи да свършиш работата. Нарисувал съм ти карта, това е къщата, на кръстопътя за „Айрън Дайк“. Изолирана е, на изстрел разстояние няма други сгради. Не е за през деня. Уилкокс е въоръжен, стреля бързо и точно, като не пита преди това. Нощем обаче е сам с жена си, трите си деца и една прислужничка. Недей да се двоумиш как да постъпиш. Или всичко, или нищо. Ако заложиш на входа торба с бавно горящ шнур...

— А какво е направил този Уилкокс?

— Нали ти казах, уби Джим Карнауей.

— Защо?

— По дяволите, какво те засяга! Карнауей се въртял около къщата през нощта и той го застрелял. Това е достатъчно и за мен, и за теб. Трябва да оправиш положението.

— А двете жени и децата? И тях ли трябва да очистя?

— Няма друг начин, само така можем да се доберем до него.

— Струва ми се, че не го заслужават. Нищо не са направили.

— Що за глупашки разговор! Да не би да се откажеш?

— Спокойно, съветнико, спокойно! Да съм казал или да съм направил някога нещо, което да ти дава основание да смяташ, че бих могъл да не се подчиня на заповед, дадена от главата на управата? Дали е правилно или не, решаваеш ти.

— Значи си съгласен?

— Разбира се, че съм съгласен.

— А кога ще го направиш?

— Дай ми един-два дни, за да видя къщата и да си подготвя план.

— Чудесно — стисна му ръката Макгинти. — Оставям на теб. Когато се завърнеш с добрата вест, ще бъде голям ден. След този последен удар ще паднат на колене.

Макмърдо обмисля дълго и подробно задачата, която така внезапно му бе възложена. Усамотената къща, в която живееше Честър Уилкокс, беше на около пет мили от Върмиса, в съседна долина. Същата вечер младият човек потегли за там, за да проучи обстановката. Върна се от съгледваческия си поход на зазоряване. На следващия ден разговаря с двамата си помощници Мандърс и Райли, безразсъдни младежи, които се радваха, сякаш предстоеше лов на елени.

След две нощи тримата се срещнаха извън града. Бяха въоръжени, а единият носеше торба с каменарски взрив. Стигнаха до самотната къща към два часа след полунощ. Беше ветровито, препускащи накъсани облаци час по час скриваха почти пълната луна. Братята бяха предупредени да внимават за кучета, затова крачеха предпазливо, с пригответени за стрелба револвери. Но цареше тишина и се чуваше само воят на вятъра. Всичко бе замряло, само клонките над главите им се поклащаха.

Макмърдо стигна до прага на самотната къща и се ослуша. Вътре беше тихо. Тогавя той опря торбата с взрива на вратата, пробди дупка с ножа си и втъкна вътре шнура. Когато той се разгоря, тримата

си плюха на петите и се скриха на безопасно място в един закътан ров. Последва оглушителен взрив, веднага последван от глух, плътен трясък на срутващата се постройка, което доказваше, че задачата е изпълнена. В кървавите летописи на тайното общество това щеше да е най-чисто изпълнената заповед.

Колко жалко, че толкова добре замислен и смело осъществен план всъщност се оказа безплоден! Предупреден от съдбата на различните жертви и осъзнал, че е набелязан, само ден преди това Честър Уилкокс заедно със семейството си се бе преместил на сигурно и неизвестно място, наблюдавано и пазено от полицаи. Разрушената от взрива къща се оказа празна, а сериозният стар сержант в оставка продължи да учи на дисциплина миньорите от „Айрън Дайк“.

— О, ще му намеря цаката — каза Макмърдо. — Ще го пипна дори ако се наложи да чакам цяла година.

Ложата беше пълна, всички изразиха своята благодарност и доверието си и въпросът временно бе отложен. Няколко седмици по-късно вестниците съобщиха, че по Уилкокс е било стреляно от засада. Публична тайна бе, че Макмърдо продължава да се занимава с недовършената си работа.

Такива методи използваше обществото на свободните хора, такива бяха делата на мъчителите, с които те властваха посредством страха над голямата и богата област, угнетявана толкова продължително от ужасяващото им присъствие. Необходимо ли е нашият разказ да бъде опетняван от нови престъпления? Нима разказаното дотук не е достатъчно, за да се разбере за какви хора става дума и какви са техните методи? Делата им са документирани и всички подробности могат да бъдат узнати. Например как са били застреляни полицаите Хънт и Евънс, задето дръзнали да арестуват двама членове на обществото — двойно убийство, замислено от ложата във Върмиса и извършено хладнокръвно спрямо двама безпомощни и обезоръжени мъже. Може да се прочете също за това, как е била застреляна госпожа Ларби, докато се грижела за съпруга си, пребит почти до смърт по заповед на шефа Макгинти. Или за убийството на по-възрастния от братята Дженкинс, скоро последван и от брат си; за осакатяването на Джеймс Мърдок, за взрива, погубил семейство Стапхаус, или за избиването на семейство Стендал — престъпления, които се застъпват

през цялата страшна зима на тази година. Сянката се сгъсти над Долината на страха. После дойде пролетта с нейните ромолящи поточета и цъфнали дървета. Раздвижи се в надежда природата, дотогава скована в желязна прегръдка. Но нямаше никаква надежда за мъжете и жените, които живееха под игото на терора. Никога над тях не бе тегнал по-тъмен и по-безнадежден облак както в първите дни от лятото на 1875 година.

ШЕСТА ГЛАВА

ОПАСНОСТ

Властта на терора стигна върха си. Макмърдо, вече определен за вътрешен настоятел с перспективата някой ден да заеме мястото на Макгинти като глава на управата, беше толкова нужен при съвещанията на братята, че нищо не се вършеше, без той си каже мнението. Колкото по-известен ставаше сред свободните хора младият човек, толкова по-мрачни погледи го сподиряха по улиците на Върмиса. Независимо от насието жителите се осмеляваха да се сплотят срещу своите потисници. До ложата стигаха слухове за тайни събирания и редакцията на „Хералд“ и за раздаване на оръжие сред мирните хора. Но Макмърдо и братята не се притесняваха от подобни вести, щото престъпниците бяха много на брой, решителни и добре въоръжени, а противниците им бяха пръснати и безсилни. Как то и в миналото, всичко щеше да приключи с безплодни приказки, а може би и с безрезултатни арести. Така твърдяха Макгинти, Макмърдо и повечето храбреци.

Беше съботна майска вечер. Ложата се събираше в съботните вечери и Макмърдо тъкмо се канеше да излезе, когато дойде Морис, мекушавият брат. Челото му бе покрито с угрижени бръчки, а кроткото му лице бе измъчено и изпито.

— Мога ли да говоря с теб открито, Макмърдо?

— Разбира се.

— Никога няма да забравя, че преди време ти разкрих душата си, а ти запази това в тайна, макар че шефът лично те е разпитвал.

— Можех ли да сторя друго, след като ти ми се довери? Това не значи, че бях съгласен с казаното от теб.

— Зная това. Но ти си единственият, с когото мога да говоря без притеснения. Тук — и Морис посочи гърдите си — крия тайна, която скъсява живота ми. Ще ми се да беше стигнала до всеки друг от вас, само не и до мен. Издам ли я, ще последва убийство. Не я ли споделя, свършено е с всички нас. Бог ми е свидетел, сигурно ще полудея!

Макмърдо изпитателно погледна Морис, който трепереше от главата до петите, наля уиски в една чаша и я подаде на възрастния човек.

— Това е цярът за такива като теб — рече той. — Казвай какво има.

Морис отпи и преbledнялото му лице донейде си възвърна цвета.

— Мога да го вместя в едно изречение — каза той. — По следите ни има детектив.

Макмърдо зяпна изумен.

— Човече, та си луд! Та тук е пълно с полицаи и детективи! Да не би да сме пострадали досега?

— Не, не, този мъж не е тукашен. Право казваш, нашите си ги знаем, не могат да ни навредят. Но не си ли чувал за детективското бюро на Пинкертон?

— Чел съм за някакъв с такова име.

— Е, от мен да го знаеш: хванат ли ти дирята, няма отърване. Това не е държавна работа, та да е все едно дали ще я свършат или не. Става дума за изключително сериозен бизнес, за солиден успех на всяка цена, за задължително постигане на поставената цел. Ако с работата се е заловил не на шега детектив на Пинкертон, ще бъдем ликвидирани.

— Трябва да го убием.

— Значи това е първата мисъл, която ти идва на ум! И с въпроса ще се земе ложата. Не ти ли казах, че ще се стигне до убийство?

— Какво толкова? Нима убийството е нещо рядко в тоя край?

— Така е, но не искам да ти посоча човека, който да бъде убит. Ще изгубя завинаги спокойствието си. При все това може би на карта е поставен собственият ни живот. За Бога, какво да правя? — и Морис започна да се поклаща напред-назад, измъчван от нерешителност.

Думите му дълбоко разтревожиха Макмърдо. Той сподели опасенията на Морис, разбираше необходимостта да се вземат мерки. Сграбчи възрастния мъж за рамото и го разтърси.

— Човече! — почти изкрещя той, неспособен да овладее вълнението си. — Нищо няма да постигнеш, ако се държиш като бабичка, която оплаква мъртвец. Каж ми какви са фактите. Кой е този човек? Къде се намира? Как си научил за него? Защо дойде точно при мен?

— Дойдох, защото ти си единственият, който може да ме посъветва. Знаеш, че имах магазин на изток, преди да се преместя във Върмиса. Там оставих добри приятели и един от тях сега работи в телеграфа. Вчера получих писмо от него. Става дума за написаното в горната част на страницата. Сам можеш да се увериш.

Макмърдо прочете следното:

Какво е положението с мъчителите във вашия край? Ние четем често за тях във вестниците. Между нас казано, скоро очаквам от Върмиса вести по въпроса. Пет големи корпорации две железопътни компании са се заели съвсем сериозно. Никак не се шегуват и можеш да бъдеш сигурен, че ще постигнат целта си. Проникнали са много дълбоко в нещата. По тяхно нареждане със случая се занимава Пинкертон, като използва най-добрия си човек — Бърди Едуардс. Работата ще се увенчае с успех всеки момент.

— А сега прочети послеписа.

Разбира се, това, което ти съобщавам, научих служебно, така че трябва да го запазиш в тайна. Всеки ден през моите ръце минават един метър шифровани съобщения, от които не се разбира нищо.

Известно време Макмърдо стоя безмълвен с писмото в ръка. За миг мъглата се разсея и той зърна зейналата пропаст. Накрая попита:

— Знае ли някой за това?

— Не съм казал на никого.

— А този твой приятел... Има ли друг човек, на когото би писал?

— Струва ми се, че познава още един-двама души.

— От ложата ли?

— По всяка вероятност.

— Питам не за друго, а защото, ако е описал въпросния Бърди Едуардс, можем да попаднем на следите му.

— Не е изключено. Но ми се струва, че не го познава. Просто ми съобщава какво е научил служебно. Откъде може да познава човек на Пинкертон?

Макмърдо се сепна.

— Ей Богу, та този детектив е в ръцете ми! — извика той. — Какъв глупак съм, че не се сетих веднага! Господи, имаме късмет! Ще се справим с него, преди да ни е навредил. Ще ми оставиш ли писмото, Морис?

— Разбира се, стига ти да поемеш работата.

— Ще го сторя. Ти стой настрана, аз ще се оправя. Няма дори да се спомене името ти. Ще поема всичко върху себе си, все едно аз съм получил писмото. Така добре ли е за теб?

— Това имах предвид.

— Тогава спираме дотук, а ти не се безпокой. Сега отивам в ложата и скоро ще накараме Пинкертон да съжалява, че се е заловил с нас.

— Но няма да убиеш човека, нали?

— Колкото по-малко знаеш, приятелю Морис, толкова по-малко ще те мъчи съвестта и по-спокойно ще спиш. Не задавай въпроси и остави нещата сами да се оправят. Вече поех нещата.

На тръгване Морис тъжно поклати глава и простена:

— Чувствам ръцете си изцапани с кръвта на този човек.

— Е, убийство при самоотбрана не е убийство — мрачно се усмихна Макмърдо. — Или той, или ние. Предполагам, че ако остане достатъчно дълго в долината, този човек ще унищожи всички ни. Братко Морис, та ти направо спаси ложата! Можем да те изберем за глава на управата!

По държането на Макмърдо обаче си личеше, че въпреки шегите гледа много сериозно на заплахата. Дали заради гузната му съвест, дали заради славата на бюрото на Пинкертон, или заради това, че могъщите корпорации са си поставили за цел да премахнат мъчителите — каквито и да бяха причините, Макмърдо действаше като човек, подготвящ се за най-лошото. Преди да излезе, унищожи всяко листче, което би могло да го уличи в нещо. Накрая въздъхна с огромно облекчение, решавайки, че е взел всички предпазни мерки. И все пак тревогата явно не го беше напуснала напълно, понеже на път за ложата се отби при Шафтър. Забранено му бе да влиза в къщата, но когато

почука на прозореца, Ети излезе навън. От очите на любимия ѝ беше изчезнала дяволитата ирландска игривост. По угриженото му лице девойката разбра, че го заплашва нещо.

— Какво се е случило? — извика тя. — О, Джак, нещо лошо има!

— Е, не е толкова зле, мила моя. Но все пак най-умно ще е, ако предприемем нещо, преди да е станало по-лошо.

— Да предприемем нещо ли?

— Някога ти обещах, че един ден ще заминем. Мисля, че това време приближава. Тази вечер получих вести, лоши вести, и разбрах, че ни очаква беда.

— Заради полицията ли?

— Заради детективите на Пинкертон. Ти сигурно не знаеш кой е той, любима, нито пък какво означава това за хора като мен. Прекалено съм затънал и може би ще се наложи да се измъквам.

— Ти каза, че ако тръгна, ще дойдеш с мен.

— О, Джак, само така ще се спасиш!

— Има неща, в които съм почтен, Ети. Не бих позволил и косъм да падне от красивата ти главица заради всичките богатства на света и никога няма да те смъкна от златния трон над облаците, където съм те поставил. Имаш ли ми доверие?

Ети сложи ръката си в неговата, без да промълви дума.

— Тогава чуй ме и изпълнявай нарежданията ми, защото това е единственият ни изход. В долината назряват събития е кожата си го усещам. Сигурно мнозина от нас ще трябва да се погрижат сами за себе си. Аз поне съм от тях. Ако тръгна, денем или нощем, ти трябва да дойдеш с мен!

— Ще те последвам, Джак.

— Не, не, ще тръгнем заедно. Ако тази долина стане недостъпна за мен, без да мога да се завърна, нима е възможно да те оставя, след като вероятно ще се крия от полицията и няма да има как да ти изпратя дори писъмце? Ще трябва да тръгнеш с мен. Там, откъдето дойдох, имам близка, добра жена. Ще останеш при нея, докато се оженим. Идваш ли?

— Да, Джак, идвам.

— Господ да те поживи, че ми вярваш! Ще се чувствам като дявол в преизподнята, ако те измамя. Запомни, Ети, ще чуеш само една

дума от мен, но когато ти я предадат, захвърли всичко, отиди в чакалнята на гарата и чакай там, докато дойда да те взема.

— Денем или нощем ще тръгна, щом чуя вест от теб.

Донякъде поуспокоен, след като беше започнал да подготвя собственото си бягство, Макмърдо отиде а ложата. Братята вече се бяха събрали и тон се принуди да нрави сложните знаци за да го пуснат пазачите от външната и вътрешната охрана. Вътре събралите се го приветстваха весело. Дългата стая беше претъпкана и през гъстия тютюнев дим той вадя рошавата черна грива на главата на управата, жестокото неприятно лице на Болдуин, хищните черти на секретаря Харауей и още десетина души от водачите на ложата. Макмърдо се зарадва, че всички са тук и ще могат да обсъдят новините, които носеше.

— Чудесно е, че те виждаме, братко! — извика председателят. — Затруднява ни един въпрос, който се нуждае от нов Соломон, за да го реши.

— Става дума за Ландър и Еган — обясни съседът му, докато младият мъж седнаше. — Всеки от тях твърди, че е заслужил определената от ложата сума за убийството на стария Краб от Стайълстаун, но кой може да каже чий куршум му е видял сметката?

Макмърдо се изправи и вдигна ръка. Изражението на лицето му бе такова, че прикова вниманието на присъстващите. Всички замряха в очакване.

— Всемогъщи управителю — каза тежко Макмърдо, — искам да поставя неотложен въпрос!

— Брат Макмърдо иска да постави неотложен въпрос — каза Макгинти. — По правилата на братството има предимство. Да го чуем.

— Всемогъщи управителю и братя! — започна Макмърдо. — Днес съм носител на лоши вести, но е по-добре да бъдем осведомени и да обсъдим положението, отколкото да получим неочакван удар, който ще унищожи всички ни. Разполагам със сведения, че най-могъщите и богати организации в нашия щат са се обединили, за да ни унищожат. В този миг един детектив на Пинкертон — някой си Бърди Едуардс, работи в долината и събира доказателства, за да окачи на въжето мнозина от нас, а останалите да изпрати зад решетките. Това е неотложният въпрос, който трябва да обсъдим.

Настана мъртва тишина. Наруши я председателят:

— Какви доказателства имаш за това, братко Макмърдо!

— Едно писмо, което ми попадна — отвърна младият човек и прочете на глас откъса. — За мен е въпрос на чест да не давам по-подробни обяснения относно писмото, няма и да ви го покажа, но приемоте уверенията ми, че в него няма нищо друго, засягащо интересите на ложата. Поставям въпроса пред вас така, както бе поставен пред мен.

— Позволете ми да кажа, господин председателю — обади се един от по-старите братя, — че съм чувал за Бърди Едуардс. Известен е като най-способния от хората на Пинкертон.

— Знае ли някой как изглежда? — попита Макгинти.

— Да — каза Макмърдо. — Аз зная.

Изумени, хората в залата започнаха да си шушукат.

— Смятам, че е в ръцете ми — продължи Макмърдо с ликуваща усмивка на лицето. — Действаме ли бързо и хитро, можем да го спрем. Ако мога да разчитам на помощ и доверие от ваша страна, нямаме особени основания да се страхуваме.

— А защо изобщо трябва да се страхуваме? Какво може да му е известно за нашите дела?

— Щеше да е така, ако всички бяха твърди като теб, съветнико. Но зад гърба на този човек стоят милионите на капиталистите. Мислиш ли, че в многобройните ни ложи няма да се намери някой по-слаб брат, когото да купят? Детективът ще се докопа до нашите тайни, ако вече не го е сторил. Има само един сигурен лек.

— Да остане завинаги в долината — отсече Болдуин.

Макмърдо кимна.

— Правилно, братко Болдуин. Ние с теб не си приличаме, но тази вечер ти каза истината.

— Къде е той? Къде можем да го намерим?

— Всемогъщи управителю — каза настойчиво Макмърдо, — искам да ти предложа да не обсъждаме този жизненоважен въпрос пред всички. Господ ми е свидетел, не се съмнявам в никого от братята, но ако до ушите на този човек стигне и една думичка, ще се проваля и няма да се справим с него. Искам да помоля ложата да избере извънреден комитет. Ако е възможно, предлагам в него да влязат председателят, брат Болдуин и още петима. Тогава ще разкажа спокойно каквото знам, и какво според мен трябва да се направи.

Предложението бе прието веднага и избраха комитета. Освен шефа и Болдуин в него влязоха Харауей с хищното лице, свирепият млад убиец Кормак Тигъра, ковчезникът Картър и братята Уилъби — безстрашни и отчаяни престъпници, които нямаха страх от нищо.

Събранието на ложата този път продължи кратко и не премина във веселба — хората бяха потиснати, настроението им се помрачи и мнозина за пръв път усетиха как облакът на отмъстителния закон се задава по чистото небе, под което бяха живели толкова дълго. Ужасите, създавани от тях за другите, до такава степен представляваха част от собственото им незастрашено съществуване, че мисълта за възмездие почти не им бе минавала на ум, затова толкова по-изненадваща им се стори сега опасността. Разотидоха се рано и оставиха водачите да се съвещават.

— Казвай, Макмърдо! — подкани го Макгинти, когато останаха сами.

Седмината избрани не помръдваха.

— Преди малко съобщих, че познавам Бърди Едуардс — започна Макмърдо. — Няма защо да ви обяснявам, че той е тук под чуждо име. Човекът е храбър, но не е луд. Използва името Стив Уилсън и се е настанил в Хобсън Пач.

— Откъде знаеш това?

— Случи се да разговарям с него. В онзи миг не се усъмних в нищо и нямаше и да се усъмня, ако не беше това писмо, но сега съм сигурен, че е той. Срецнах го във влака, когато пътувах в сряда. Костелив орех е, на такъв не сме попадали. Каза, че е репортер, и в началото му повярвах. Искаше да научи колкото може повече за мъчителите и за „безчинствата“, както се изрази той, защото пишел за някакъв нюйоркски вестник. Зададе ми какви ли не въпроси, само и само да изкопчи нещо. Бъдете сигурни, не му доверих нищо. „Ще ти платя, а аз плащам добре — рече той, — стига да получа сведения, които удовлетворяват редактора ми.“ Казах му каквото смятах, че ще го зарадва, и той ми връчи банкнота от двайсет долара за информацията. „Ако ми събереш сведенията, които ми трябва, ще получиш десет пъти повече“ — каза той.

— Какво все пак му каза?

— Съчиних разни работи.

— Откъде знаеш, че не е вестникар?

— Ще ви обясня. И двамата пътувахме до Хобсън Пач. Случайно влязох в телеграфното бюро, когато той си тръгваше. След като излезе, операторът ми каза: „Ей, според мен за такива работи трябва да се плаща двойно!“ „Сигурно сте прав“ — отвърнах аз. Бланката беше попълнена с текст, сякаш написан на китайски. Нищо не се разбираше. „Всеки ден хвърля по един такъв лист!“ — рече телеграфистът. „Сигурно праща специални новини за вестника си и се страхува да не се разчуют“ — успокоих го аз. Тогава и двамата със служителя бяхме убедени, че е така, но сега мисля друго.

— Имаш право! — каза Макгинти. — Но какво според теб трябва да сторим?

— Защо не идеш веднага да го очистиш? — предложи някой.

— Колкото по-скоро, толкова по-добре.

— Бих го направил веднага, ако знаех къде да го намеря — каза Макмърдо. — В Хобсън Пач е, но не зная точно къде е отседнал. Ако сте склонни да ме послушате обаче, вече съм съставил план.

— Какъв е!

— Утре сутринта ще отида в Пач. Ще го открия чрез телеграфиста. Предполагам, че той му знае адреса. След това ще му кажа, че аз самият съм от свободните хора. Ще му предложи всички тайни на ложата срещу определена цена. Бъдете сигурни, че ще се хване на въдицата. Ще му кажа, че държа документите у дома, но ако дойде по време, когато наоколо минават хора, все едно да се простя с живота. Той ще разбере, че в това има здрав разум. А дойде ли в десет вечерта, ще му покажа всичко. Непременно ще се съгласи.

— А после?

— Сами се сетете за останалото. Къщата на вдовицата Макнамара е усамотена. Вдовицата е корава като желязо и глуха като пън. Други наематели освен нас със Сканлан няма. Ако онзи обещае да дойде, ще ви уведомя за това и седмината можете да дойдете в девет часа. Ще го накараме да влезе. Ако излезе жив от там, до края на живота си ще може да разказва какъв късмет е имал Бърди Едуардс.

— Ако не греша, при Пинкертон ще се освободи място. Да спрем дотук, Макмърдо. Утре в девет сме у вас. Затвориш ли веднъж вратата зад гърба му, другото е наша грижа.

СЕДМА ГЛАВА

КЛОПКА ЗА БЪРДИ ЕДУАРДС

Както уточни Макмърдо, къщата, в която живееше, беше усамотена и много подходяща за злодейство. Беше в самия край на града, доста отдалечена от пътя. В друг случай заговорниците просто щяха да повикат навън жертвата си както много пъти дотогава и да изпразнят револверите си в нея, но сега се налагаше да разберат какво е научил детективът, откъде го е научил и какво е успял да предаде на работодателите си.

Възможно беше вече да са закъснели и той да си е свършил работата. Ако се окажеше така, поне щяха да си отмъстят. Но братята се надяваха, че детективът все още не е узнал нищо значително, иначе, твърдяха те, не би си правил труда да записва и да изпраща толкова маловажни сведения, каквито му бе дал Макмърдо. Както и да е, престъпниците се канеха да разберат всичко от собствената му уста. Когато им паднеше в ръцете, щяха да намерят начин да го накарат да проговори. Не им беше първица да се справят с упорстващ свидетел.

Макмърдо отиде в Хобсън Пач според уговорката. Тази сутрин полицията сякаш проявяваше особен интерес към него, защото капитан Марвин, който се изкарваше негов стар познайник от Чикаго, го заприказва, докато чакаше на гарата. Макмърдо му обърна гръб и отказа да разговаря. Младият човек се завърна, изпълнил поръчението си, и се срещна с Макгинти в синдикалния дом.

— Ще дойде — осведоми го той.

— Браво! — похвали го Макгинти.

Великанът беше по къси ръкави, препасан с ланци и вериги напреки по могъщата гръд, а в наболите косми на врата му проблясваше диамант. Търговията с алкохол и политиката бяха донесли на шефа не само власт, но и голямо богатство. Затова затворът или бесилото, които се мерзелееха пред очите му от снощи, му изглеждаха още по-ужасни.

— Смяташ ли, че знае много? — попита.

Макмърдо кимна мрачно.

— Тук е от доста време, поне от месец и половина. Разбрахме, че е дошъл по тия места, за да проучва залежите. Ако през целия този период е работил сред нас, заплащан с парите на железопътните компании, сигурно е постигнал някакви резултати.

— В ложата няма слабаци! — извика Макгинти. — Всички са корави като стомана. За Бога, остава само страхливецът Морис. Какво ще кажеш за него? Ако някой ни е издал, това е той. Наумил съм си да изпратя две момчета при него още по светло, за да му изкарат с бой каквото знае.

— Е, няма да навреди — рече Макмърдо. — Но не отричам, че Морис ми допада и не ми се иска да пострада. Един-два пъти сме разговаряли по въпроси на ложата и макар че възприема нещата по-различно от мен и теб, не ми е правил впечатление на човек, който донася. Но не е моя работа да ти се меся.

— Ще го наредя стария дявол! — изруга Макгинти. — Цяла година го държа под око.

— Ти си знаеш — подхвърли Макмърдо. — Но каквото и да предприемеш, трябва да стане утре, защото се налага да се спотайваме, докато се оправят нещата с човека на Пинкертон. Днес най-малко можем да си позволим да вдигаме на крак полицията.

— Имаш право — съгласи се Макгинти. — От самия Бърди Едуардс ще научим кой му е донасял, та ако ще да му изтръгнем сърцето, за да си признае. Мислиш ли, че може да е надушил копката?

Макмърдо се засмя.

— Смятам, че улучих слабото му място. Попадне ли на дирята на мъчителите, готов е да я следва чак в пъкъла. Взех пари от него — Макмърдо извади тлъста пачка долари, — обеща ми още толкова, когато види документите.

— Какви документи?

— Документи няма. Но аз му говорих за списъци, правилници и формуляри за членство. Иска да стигне до сърцевината, преди да си тръгне.

— Ще стигне! — злобно се закани Макгинти. — А не те ли попита защо не му носиш документите?

— Как да ги нося? Нали съм заподозрян? Ето, и капитан Марвин ме заговори сутринта на гарата!

— Да, чух. Струва ми се, че на теб се пада най-трудната част. Като го очистим, можем да го хвърлим в някоя изоставена мина. Но при всички случаи се знае, че Едуардс живее в Хобсън Пач, а ти си ходил там днес.

Макмърдо сви рамене.

— Справим ли се, не могат да докажат кой го е убил — каза той. — В тъмното никой няма да го види, че влиза в къщата, а се обзалагам, че съвсем никой няма да го види да излиза от нея. Чуй какво съм намислил, съветнико, а ти ще се погрижиш останалите да го изпълнят. Ще дойдете доста по-рано. Очаквам Едуардс в десет часа. Ще почука три пъти и аз ще го посрещна. После ще мина зад него и ще затворя вратата. Тогава ще бъде в ръцете ни.

— Изглежда просто и ясно.

— Да, но върху следващата стъпка се налага да помислим. Едуардс не е вчерашен. Ще бъде добре въоръжен. Успях да го подмамя, но той все пак ще е нащрек. Представи си как ще реагира, когато се озове в стая със седем души, след като е очаквал да бъде сам. Ще започне стрелба и някой може да пострада.

— Вярно.

— И като капак шумът ще привлече всички градски копои.

— Май имаш право.

— Затова ще стоите в голямата стая, същата, където си говорихме с теб. Аз ще му отворя, ще го вкарам в преддверието и ще го оставя там уж за да взема документите. Така ще мога да кажа как се развиват нещата. После ще се върна при него с фалшиви книжа. Докато ги чете, ще му отнема оръжието. Щом ме чуете да викам, веднага ще дойдете. Колкото по-бързо се появите, толкова по-добре. Той не е по-слаб от мен и може да ме затрудни. Но смятам, че ще успея да го задържа, докато дойдете.

— Добър план — похвали го Макгинти. — Ложата ще ти е много задължена. Вече зная кое име ще посоча за заместник, когато се оттегля от поста.

— Та аз съм почти новобранец! — възкликна Макмърдо, но по изражението му личеше, че е поласкан от думите на водача.

Когато се прибра у дома, младият човек се приготви за зловещата вечер, която го очакваше. Най-напред почисти, смаза и зареди револвера си марка „Смит и Уесън“. После огледа стаята, където щеше

да влезе в клопката детективът. Беше голямо помещение с дълга чамова маса и голяма печка в единия край. От двете страни имаше прозорци без щори, само с леки завеси, които се дърпаха. Макмърдо внимателно ги огледа. Увери се, че стаята е твърде неподходяща за тайна среща. Но отдалечеността от пътя възмездяваше недостатъците ѝ. Накрая Макмърдо обсъди въпроса с другаря си Сканлан. Макар и от мъчителите, Сканлан беше безобиден човек, прекалено слаб, за да оспорва мнението на братята, въпреки че тайно се ужасяваше от кървавите дела, в които понякога участваше. Макмърдо му разказа какво предстои.

— На твое място, Майк Сканлан, бих се махнал тази нощ, за да не се забърквам — добави той. — Преди да се зазори, тук ще се пролее кръв.

— Така е, Мак — съгласи се Сканлан. — Не че нямам желание, но нервите ми не издържат. Когато видях как застреляха управителя Дън в оная мина, ми дойде много. Не съм като теб и Макгинти, не ме бива за тая работа. Ако ложата не възразява. Ще приема съвета ти и няма да остана тук вечерта.

Братята се появиха в уговорения час. Имаха вид на почтени граждани, добре облечени и чисти, но познавачът на човешки лица би открил слаба надежда за Бърди Едуардс в твърдо стиснатите им устни и безжалостните очи. Нямаше присъстващ в стаята, чиито ръце да не са били оцапани с кръв поне десетина пъти. Бяха закоравели и убийството ги вълнуваше толкова, колкото се вълнува касапинът, докато коли овца.

Сред тях, естествено, изпъкваше както с външния си вид, така и с престъпната си същност страшният шеф. Секретарят Харауей, слаб и злобен човек с дълъг гърчав врат и нервно потрепващи крайници, беше безупречно предан, що се отнася до финансовите въпроси на ордена, но извън това нямаше никакво чувство за справедливост и честност. Ковчезникът Картър, мъж на средна възраст, имаше безизразно, вечно намусено лице и сбръчкана жълтеникава кожа. Биваше го да организира и почти всяко безчинство до последната подробност беше плод на неговите кроежи. Братята Уилъби бяха хора на действието — високи и чевръсти младежи с решителни лица, а техният другар Кормак Тигъра — едър мургав млад човек, всяваше страх дори сред членовете на ордена със свирепия си нрав. Това бяха мъжете, събрали

се вечерта под покрива на Макмърдо, замислили убийството на Пинкертоновия детектив.

Домакинът беше сложил уиски на масата и гостите побързаха да се подкрепят в очакване на предстоящото изпитание Болдуин и Кормак бяха вече почти пияни, а алкохолът изкарваше наяве кръвожадността им. За миг Кормак докосна с ръце горящата печка.

— Ще свърши работа — каза той и изруга.

— Вярно — съгласи се Болдуин, разбрал какво има предвид Тигъра. — Вържем ли го за нея, ще изплюе камъчето.

— Не бойте се, няма как да не изплюе камъчето — намеси се Макмърдо.

Този човек имаше нерви от желязо. Макар да бе поел цялата тежест на операцията, държеше се хладнокръвно и спокойно както винаги. Другите го наблюдаваха с възхита.

— Ти ще се справиш с него — съгласи се Макгинти. — За нищо няма да се досети, преди да го стиснеш за гърлото. Жалко, че на прозорците няма щори.

Макмърдо обиколи страничните прозорци и придръпна поплътно завесите.

— Сега никой не би могъл да ни шпионира — рече той. — Времето приближава.

— Може и да не дойде. Току-виж, подушил нещо — рече секретарят.

— Не бойте се, ще дойде — успокои ги Макмърдо. — Той иска да дойде не по-малко от вас. Тихо, шшшт!

Всички замръзнаха като восъчни фигури, някои — както бяха вдигнали чашите към устните си. Чуха се три силни почуквания на вратата.

— Шшт! — вдигна предупредително ръка Макмърдо.

Ликуващият му поглед обиколи насядалите в кръг братя. Ръцете им бяха сграбчили скритото досега оръжие.

— Гък да не се чува, ако ви е мил животът! — прошепна Макмърдо, излезе от стаята и внимателно затвори вратата.

Убийците седяха, наострили уши. Преброиха крачките на другаря си по коридора. После чуха, че се отваря входната врата. Размениха се няколко думи, като поздрав. После прозвучаха непознати стъпки, проговори непознат човек. Миг по-късно вратата се затръшна,

ключът бе превъртан. Жертвата влезе в клопката. Кормак Тигъра избухна в зловец смях, но шефът Макгинти запуши устата му с голямата си длан.

— Млъкни, глупако! — прошепна той. — Остава само да ни провалиш!

От съседната стая се чуваше приглушен разговор на двама души. Приказките сякаш нямаха край. После вратата се отвори и влезе Макмърдо, сложил пръст върху устните си.

Стигна до масата и огледа братята. Стори им се много променен. Държеше се като човек, на когото предстои нещо голямо. Лицето му бе застинало като гранит. От възбуда очите му пламтяха зад очилата. Явно беше поел ролята на водач. Другарите му го следяха с нетърпение и любопитство, но той не каза нищо. Продължаваше да се взира все така изпитателно във всеки от тях.

— Е? — извика накрая шефът Макгинти. — Тук ли е вече? Дойде ли Бърди Едуардс?

— Да — бавно отговори Макмърдо. — Бърди Едуардс е тук. Аз съм Бърди Едуардс.

За десет секунди настана пълна тишина, сякаш стаята бе празна. Единствено парата от врящия на печката чайник свистеше остро. Седемте пребледнели лица, обърнати към човека, в чиято власт се намираха, бяха застинали от ужас. После изведнъж иззвънтяха счупени стъкла, завесите се дръпнаха встрани и в рамките на прозорците нагъсто изникнаха лъскави дула на пушки. Шефът Макгинти изрева като ранена мечка и се хвърли към откренатата врата. Посрещнат беше от готов за стрелба револвер, а сините очи на капитан Марвин от минната полиция проблясваха зад мушката. Шефът се дръпна назад и се строполи върху стола.

— В по-голяма безопасност ще си тук, съветнико — чу се гласът на Макмърдо. — А ти, Болдуин, ако не хвърлиш пистолета, може и да не отгървеш въжето. Кълна се в Създателя, че ако не го сториш... Стига толкова! Къщата е обкръжена от четирийсет въоръжени мъже, сами преценете имате ли шансове. Прибери им револверите, Марвин!

Под заплахата от пушките съпротивата бе немислима. Прибраха оръжието на братята. Намусени и оглупели от изумление, те останаха около масата.

— Искам да ви кажа две думи, преди да се разделим — започна човекът, който ги бе вкарал в клопката. — Сигурно няма да се видим чак до мига, когато се явя като свидетел в съда. Дотогава искам да ви дам материал за размисъл. Вече знаете кой съм. Най-послед свалих картите си на масата. Аз съм Бърди Едуардс, детектив на Пинкертон. Избраха ме, за да разтуря вашата банда. Участвах в тежка и опасна игра. Нито една жива душа, нито един от близките ми не знаеше с какво съм се заловил. В течение бяха само капитан Марвин и моите работодатели. Слава на Господа, всичко приключи тази вечер и аз победих!

С пребледнели застинали лица седмината стояха извърнати към него. В очите им се четеше неукротима омраза. Макмърдо усети безжалостната заплаха.

— Може би си мислите, че играта още не е приключила — изрече той. — Мисля, че ще успея. Все едно, някои от вас вече няма да имат думата, а тази нощ ще бъдат арестувани още шейсетина души. Искам само да ви кажа, че когато ми възложиха задачата, изобщо не вярвах в съществуването на вашето общество. Смятах, че това са вестникарски измислици, и се заех да го докажа. Разбрах, че сте свързани със свободните хора, затова отидох в Чикаго и станах член на ордена. Там още повече се убедих, че това са празни приказки, защото в онова тайно общество нямаше нищо лошо, научих само за добри дела. Въпреки това трябваше да изпълня задачата си, затова пристигнах в каменовъгления район. Тук разбрах, че греша и че това не е евтина сензация. Затова останах. Не съм убивал човек в Чикаго. Не съм фалшифицирал и един долар през живота си. Давах ви истински долари и това са парите, които съм харчил с най-голямо удоволствие. Добре знаех как мога да спечеля благоразположението ви, затова се направих на преследван от закона. Всичко се разви точно според предвижданията ми. Станах член на вашата пъклена ложа и започнах да участвам в съветите ви. Може някой да каже, че съм бил същата стока. Все едно ми е, стига да ви улича. Но каква е истината? Вечерта, когато ме приехте в ложата, отидохте да пребиете стария Стангър. Не успях да го предупредя, нямаше време, но задържах ръката ти, Болдуин, иначе щеше да го убиеш. Предлагах разни неща, за да запазя мястото си сред вас, но бяха все начинания, които можех да предотвратя. Не успях да спася Дън и Менгис, понеже няхах

достатъчно данни, но ще се постарая убийците им да увиснат на бесилката. Предупредих Честър Уилкокс, така че, когато взривихме къщата му, той и семейството му се бяха скрили. Много са престъпленията, които не можах да предотвратя, но ако си спомняте случаите, в които набеязаната жертва изведнъж се прибираще по друг път или се оказваше в града, когато отивахте у дома и, или си стоеше въкъщи, когато я чакахте да излезе, те разберете, че това е мое дело.

— Проклет предател! — изсъска през зъби Макгинти.

— Е, Джон Макгинти, може и така да ме наричаш, ако ти олеква. Ти и твоята пасмина сте врагове и на Бога, и на хората в този край. И затова се яви човешко същество, което да застане между вас и клетниците, мъжете и жените, угнетени от вас. Имаше само един начин и аз го използвах. Наричаш ме предател, но си мисля, че хиляди биха ме нарекли избавител, слязъл в ада, за да ги спаси. Отне три месеца. Не бих прекарал още три такива месеца дори ако ми предложат в замяна да вляза свободно във вашингтонската хазна. Останах тук, докато научих всичко. Всеки от вас и всяка тайна са в ръцете ми. Щях да почакам още малко, ако не бях узнал, че предстои да бъда разкрит. В града се получи писмо, от което щяхте да се досетите какво става. Затова трябваше да действам, и то бързо... Нямам какво друго да ви кажа, освен че, когато ми дойде времето, ще умра с леко сърце, защото ще мисля за работата, която свърших в тази долина. А сега, Марвин, няма да те задържам повече. Води ги, да свършваме.

Малко неща останаха за разказване. Сканлан получи запечатано писмо, което да занесе на адреса на госпожица Ети Шафтър — мисия, която прие с намигане и многозначителна усмивка. В ранните утринни часове една красива жена и един плътно омотан в дрехи мъж се качиха на специален влак, изпратен от железопътната компания. Влакът не спря никъде, докато не напусна опасната област. Нито Ети, нито нейният любим стъпиха повече в Долината на страха. Десет дни покъсно двамата се ожениха в Чикаго в присъствието на Джейкъб Шафтър.

Делото на мъчителите се гледа далеч от местата, където техните привърженици можеха да заплашват пазителите на закона. Братята се съпротивяваха безуспешно. Напразно парите на ложата — събрани чрез изнудване на цялото население се топяха като сняг в опит да се

спасят престъпниците. Невъзмутимите, ясни и безпристрастни показания на човека, който познаваше с подробности живота им, организацията им и кървавите им дела, твърдо осуетяваха хитрините на защитата. Най-послед след толкова години тайната общност бе разтурена и хората ѝ се разпръснаха. Облакът, надвиснал над долината, се разнесе завинаги.

Макгинти бе осъден на смърт. Трепереше и хленчеше, когато дойде сетният му час. Осем водачи от управата споделиха съдбата му. Петдесет и няколко души бяха осъдени на различни години затвор. Бърди Едуардс постигна целта си.

И все пак, както беше предвидил, играта още не беше приключила. Правеше се нов ход, после втори, трети. Например Тед Болдуин отърва бесилото, от смърт се спасиха и братята Уилъби, както и още няколко от най-свирепите зверове в бандата. Цели десет години те бяха далеч от света, но дойде ден, когато престъпниците отново се озоваха на свобода. И понеже Едуардс познаваше тези хора, разбра, че от този ден нататък е свършено със спокойния му живот. Братята се бяха заклели във всичко свято за тях да отмъстят с кръвта му за своите другари. И се постараха да изпълнят обещанието си!

След два почти успешни опита Едуардс бе прогонен от Чикаго, защото третия път положително нямаше да му се размине. Напусна големия град и се пресели под чуждо име в Калифорния, където животът му задълго помръкна, защото Ети Едуардс почина. После отново едва не го убиха, а по-сетне, името Дъглас, се премести да работи в един отдалечен каньон заедно с английския си съдружник Баркър и натрупа състояние. След време го предупредиха, че злодеите са отново по следите му, и той пак си събра багажа. В последния момент замина за Англия. Така се появи Джон Дъглас, който се ожени повторно и отново си намери достойна съпруга. Живя пет години като знатен господин в графство Съсекс — живот, приключил със странните произшествия, които вече са ни известни.

ЕПИЛОГ

Полицейското разследване завърши и делото на Джон Дъглас бе предадено на по-висша съдебна инстанция. Там Дъглас бе оправдан като човек, действал при самозащита.

— Накарайте го на всяка цена да напусне Англия — писа Холмс на съпругата му. — Някои тукашни сили могат да се окажат по-опасни от онези, на които се е изплъзнал. Докато е в Англия, над вашия съпруг ще тегне заплаха.

Изминаха два месеца, донякъде бяхме забравили за този случай. Една сутрин в пощенската ни кутия се появи загадъчна бележка. *Божичко, Холмс! Божичко!* — гласеше странното послание. Нямаше нищо повече, липсваше подпис. Аз се засмях на чудатото писъмце, но Холмс го прие необичайно сериозно.

— Дяволска работа, Уотсън! — промълви той и дълго седя с намръщено чело.

Късно вечерта нашата хазяйка госпожа Хъдсън дойде да ни съобщи, че някакъв господин желае да говори с Холмс по въпрос от изключителна важност. Веднага след това се появи Сесил Баркър, приятелят ни от замъка Бърлстоун. Лицето му беше измъчено и изпито.

— Нося лоши вести, ужасни вести, господин Холмс — каза той.

— Имах такива опасения — призна Холмс.

— Телеграма ли получихте?

— Получих бележка от някой, който е получил телеграма.

— Клетият Дъглас! Казаха ми, че истинското му име е Едуардс, но за мен той винаги ще си остане Джак Дъглас от каньона Бенито. Нали знаете, че семейство Дъглас замина за Южна Африка с парахода „Палмира“ преди три седмици?

— Зная.

— Снощи параходът стигнал Кейптаун. Тази сутрин получих следната телеграма от госпожа Дъглас: *Джак падна зад борда при буря*

до Света Елена. Никой няма представа, как е станала злополуката. Айви Дъглас.

— Хм! Такава работа значи? — каза замислено Холмс. — Е, сигурен съм, че театърът е бил изигран добре.

— Искате да кажете, че не е било злополука?

— По никакъв начин.

— Убит?

— Положително!

— И аз така мисля. Проклетите мъчителни, това пъклено, отмъстително котило на престъпници...

— Не, не, драги ми господине — прекъсна го Холмс. — Тук си личи почеркът на майстор. Никакви прерязани ловджийски пушки или неточни револвери. Големият майстор си личи по замаха, с който действа. Разпознавам ръката на Мориарти всеки път, когато видя делото му. Източникът на това престъпление е в Лондон, а не в Америка.

— Но какъв е мотивът?

— Извършено е от лице, което не може да си позволи неуспех, от лице, заемащо неповторимо място, дължащо се на факта, че то не се проваля в нищо. Великият мозък и голямата организация се насочват към унищожаването на един-единствен човек. Като че ли се чупи орех с парен чук, получава се нелепо и разточително изразходване на енергия, но в крайна сметка орехът наистина е счупен.

— А как Мориарти се е забъркал във всичко това?

— Мога само да кажа, че първата вест ни бе донесена от негов помощник. Нашите американци са знаели какво вършат. За да изпълнят задачата си в Англия, те са влезли в съдружие — както би постъпил всеки чуждоземен престъпник — с този велик майстор на престъплението. Оттогава насетне дните на жертвата им са били преброени. Най-напред професорът се е задоволил да използва каналите си, за да открие набеязания човек. После е дал насока, какъв да е подходът. Накрая, след като е получил сведения, че пратеникът му се е провалил, се е намесил лично, за да покаже как се справя един майстор. Чухте ме, когато предупредих в имението Бърлстоун, че бъдещата опасност е по-голяма от миналата, нали? Не бях ли прав?

Баркър, обзет от безсилен гняв, заудря главата си с юмрук.

— Нима искате да кажете, че трябва да се примирим? — попита той. — Нима твърдите, че никой не може да надвие този сатана?

— Не съм казал такова нещо — възпротиви се Холмс, а очите му сякаш се бяха взрели далеч в бъдещето. — Не твърдя, че не може да бъде победен. Но се нуждая от време, дайте ми време!

Известно време всички мълчахме, докато пророческият поглед се напрягаше, за да проникне в забулената от неизвестността загадка.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.